

Udleverede oplysninger

Sagsnummer 2017-9748

AktID: 252501

Dok2 – bilag 5:

Dato: 20. april 2016

Betydningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager, hvor mindreårige adskilles fra ægtefæller eller samlevende

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato effektueret adskillelse af parrene i langt hovedparten af de sager, hvor der er tale om mindreårige, der hidtil har boet sammen med ældre ægtefæller eller samlevende, herunder i sager, hvor parrene har fælles-børn.

Ved gennemgangen af de relevante sager er styrelsen imidlertid blevet opmærksom på en række særlige elementer og omstændigheder, der kan rejse spørgsmål om, hvorvidt Danmarks internationale forpligtelser helt konkret tilsiger, at der i visse situationer skal gøres undtagelser fra retningslinjerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.

[...]

Dok2 – bilag 6:

Retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark

1. Indledning

En mindreårig asylansøger må ikke indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever, mens den pågældende opholder sig som asylansøger i Danmark, med mindre helt særlige forhold gør sig gældende.

Vurderingen af, om der foreligger sådanne helt særlige forhold, foretages af Udlændingestyrelsen på baggrund af en konkret og individuel vurdering af sagens samlede omstændigheder og behandles ikke nærmere i disse retningslinjer.

Disse retningslinjer er således alene rettet til indkvarteringsoperatørerne.

Retningslinjerne til indkvarteringsoperatørerne beskriver for det første proceduren for indkvartering – i forbindelse med ankomsten til Danmark – af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark ("den første indkvartering").

Retningslinjerne beskriver for det andet procedurene for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en mindreårig asylansøger, som har indgået ægteskab eller er samlevende.

Retningslinjerne gælder også for andre mindreårige udlændinge, som er under Udlændingestyrelsens forsørgelse.

2. Indkvartering af mindreårige asylansøgere

2.1. Mindreårige mellem 15 og 18 år

2.1.1. Procedure i forbindelse med indkvartering på asylcenter

Indrejser en mindreårig asylansøger mellem 15 og 18 år sammen med en person, som efter det oplyste er den mindreåriges ægtefælle eller samlever, skal de i forbindelse med den første indkvartering på modtagecenter indkvarteres hver for sig, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder.

Operatøren skal i den forbindelse vejlede parterne om reglerne for indkvartering af mindreårige, herunder mindreårige med ægtefæller eller samlever.

Indkvarteringsoperatøren skal hurtigst muligt, efter det er konstateret, at der på centeret opholder sig en mindreårig, som har indgået ægteskab eller er samlevende, orientere Udlændingestyrelsens Booking og Forsørgelseskontor om parret. Det skal af orienteringen fremgå, om parterne ønsker at være indkvarteret sammen. Orienteringen skal ske pr. mail til adresserne us-booking@us.dk og forsorgelseskontoret2@us.dk

og på den døgnbemandede hotline 70 26 28 48. Udlændingestyrelsen vil i forbindelse med orienteringen indledningsvist på baggrund af en konkret vurdering beslutte, om parterne skal indkvarteres hver for sig.

Såfremt Udlændingestyrelsen har besluttet, at parterne skal indkvarteres hver for sig, bør indkvarteringen ske på forskellige centre, således at den mindreårige indkvarteres på et modtagecenter for uledsagede mindreårige, mens den myndige part indkvarteres på et modtagecenter for voksne. Indkvarteringen skal som udgangspunkt ske på asylcentre, der ligger relativt tæt på hinanden.

I de situationer, hvor Udlændingestyrelsen har besluttet, at parterne skal indkvarteres hver for sig, men hvor det ikke umiddelbart er muligt at indkvartere parterne på forskellige centre – f.eks. fordi parret ankommer og indkvarteres på et modtagecenter om natten – skal indkvarteringsoperatøren sikre, at de pågældende ikke indkvarteres på samme værelse. Flytning til et andet center for en eller begge parter bør ske hurtigst muligt herefter og efter den procedure, som beskrives i det følgende.

Udlændingestyrelsen vil herefter på baggrund af en konkret vurdering tage stilling til, hvor parterne skal indkvarteres, indtil afgørelse om indkvartering eventuelt træffes af styrelsen.

Udlændingestyrelsens Booking registrerer den planlagte indkvartering i Indkvarterings- og YdelsesBeregningsSystemet (IBS) og orienterer samtidig pr. mail det/de centre, som har parterne indkvarteret. Indkvarteringsoperatøren orienterer herefter de pågældende om styrelsens beslutning og foranstalter en evt. flytning i overensstemmelse med registreringerne i IBS. Når styrelsen har truffet afgørelse om parrets indkvartering, sendes afgørelsen til parret med kopi til indkvarteringsoperatøren.

Indkvarteringsoperatøren skal i nødvendigt omfang og i overensstemmelse med den skærpede underretningspligt, som følger af §§ 153 og 154 i serviceloven, underrette de stedlige sociale myndigheder om sagen.

Såfremt parret har været indkvarteret sammen på et asylcenter, f.eks. fordi det fra begyndelsen ikke har været klart, at der var tale om en mindreårig, skal indkvarteringsoperatøren underrette Forsørgelseskontoret og i nødvendigt omfang de sociale myndigheder herom efter samme procedure som beskrevet ovenfor.

Hvis parret har børn, skal indkvarteringsoperatøren i forbindelse med den indledende vejledning af parterne om reglerne for indkvartering af mindreårige anmode parterne om at tage stilling til, hvor børnene skal opholde sig under indkvarteringen i asylsystemet. Indkvarteringsoperatøren underretter herefter Udlændingestyrelsens Booking og Forsørgelseskontor om, hvem af forældrene, som skal indkvarteres sammen med børnene.

Den forælder, som indkvarteres sammen med børnene (indkvarteringsforælderen), skal indkvarteres på samme vilkår som gælder for enlige asylansøgere med børn. Den forælder, som ikke er indkvarteret sammen med børnene, indkvarteres på de vilkår, som gælder for enlige asylansøgere uden børn.

Børnene tilknyttes indkvarteringsforælderen i IBS. Det er alene indkvarteringsforælderen, som får udbetalt forsørgertillæg for fællesbørnene.

2.1.2. Adgang til besøg

Par, hvor den ene part er mindreårig mellem 15 og 18 år, skal have mulighed for at besøge hinanden på deres respektive indkvarteringssteder. Besøgene skal foregå inden for de normale rammer for besøg på indkvarteringsstedet. Besøgene skal gennemføres på en måde, som er foreneligt med formålet med adskillelsen af parret. Det vil i praksis sige, at besøgene skal foregå i dagtimerne.

Der ydes økonomisk støtte til et ugentligt besøg mellem adskilte ægtefæller eller samlevende.

Besøg af/hos fællesbørn

Den forælder, som ikke er indkvarteret sammen med fællesbørnene, skal have mulighed for at være sammen med børnene. Forældrene afgør som udgangspunkt selv, på hvilket center besøgene skal foregå. Der kan bevilges økonomisk støtte til transport i forbindelse med besøg op til tre gange ugentligt.

Besøgene skal gennemføres på en måde, som er foreneligt med formålet med adskillelsen af forældrene.

2.2. Sager, hvor begge parter er mindreårige

Ægtepar eller samlevende par, hvor begge parter er mellem 15 og 18 år, kan, med mindre særlige forhold taler herimod, indkvarteres på samme børnecenter, men ikke på samme værelse. Indkvartering skal ske efter de normale principper for indkvartering på det pågældende center, herunder på kønsopdelte værelser. Fylder den ene part 18 år under opholdet i asylsystemet, flyttes denne efter gældende praksis til voksencenter, mens den mindreårige part forbliver indkvarteret på børnecenter.

2.3. Særligt om mindreårige under 15 år

I Danmark er den seksuelle lavalder 15 år, og det er, jf. straffelovens §§ 222 og 225, strafbart for en person over 15 år at have et seksuelt forhold til en person under 15 år.

En mindreårig asylansøger under 15 år kan derfor ikke indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Der gøres ingen undtagelser fra dette princip, og det er i den forbindelse uden betydning, om parterne evt. oplyser, at forholdet har frivillighedens karakter, eller at der ikke er seksuelt samvær.

Procedure i forbindelse med indkvartering på asylcenter

Indrejser en mindreårig asylansøger under 15 år sammen med en person, som efter det oplyste er den mindreåriges ægtefælle eller samlever, skal indkvarteringsoperatøren vejlede parterne om reglerne for indkvartering af mindreårige, herunder mindreårige med ægtefæller eller samlevere.

Indkvarteringsoperatøren skal tillige orientere parterne om den seksuelle lavalder i Danmark og om, at det er strafbart at have et seksuelt forhold til en person under 15 år.

Operatøren skal endvidere ved den første indkvartering på modtagecenter indkvartere parterne hver for sig. Indkvarteringen skal ske på forskellige centre, således at den mindreårige under 15 år indkvarteres på et modtagecenter for uledsagede mindreårige, mens den myndige part indkvarteres på et modtagecenter for voksne.

I de situationer, hvor det ikke umiddelbart er muligt at indkvartere parterne på forskellige centre – f.eks. fordi parret ankommer og indkvarteres på et modtagecenter om natten – skal indkvarteringsoperatøren sikre, at parterne ikke indkvarteres på samme værelse. Flytning til andet center for en eller begge parter skal ske hurtigst muligt herefter og efter den procedure, som beskrives i det følgende.

Indkvarteringsoperatøren skal hurtigst muligt, efter det er konstateret, at der på centeret opholder sig en mindreårig under 15 år, som har indgået ægteskab eller er samlevende, orientere Udlændingestyrelsens Booking og Forsørgelseskontor om parret. Det skal af orienteringen fremgå, om parterne ønsker at være indkvarteret sammen. Orienteringen skal ske pr. mail til adresserne us-booking@us.dk og forsorgelseskontoret2@us.dk og på den døgnbemandede hotline 70 26 28 48. Udlændingestyrelsen vil herefter på baggrund af en konkret vurdering tage stilling til, hvor parterne skal indkvarteres, indtil afgørelse om indkvartering eventuelt træffes af styrelsen.

Udlændingestyrelsens Booking registrerer den planlagte indkvartering i IBS og orienterer samtidig pr. mail det/de centre, som har parterne indkvarteret. Indkvarteringsoperatøren orienterer herefter de pågældende om styrelsens beslutning og foranstalter en evt. flytning i overensstemmelse med registreringerne i IBS.

Når styrelsen har truffet afgørelse om parrets indkvartering, sendes afgørelsen til parret med kopi til indkvarteringsoperatøren.

Indkvarteringsoperatøren skal altid og i overensstemmelse med den skærpede underretningspligt, som følger af §§ 153 og 154 i serviceloven, underrette de sociale myndigheder om sagen.

Såfremt parret har været indkvarteret sammen på asylcenter, f.eks. fordi det indledningsvist ikke har været klart, at der var tale om en mindreårig under 15 år, skal indkvarteringsoperatøren anmelde forholdet til det

lokale politi. De sociale myndigheder og Forsørgelseskontoret skal straks underrettes herom. Det samme gør sig gældende, hvis indkvarteringsoperatøren erfarer eller har mistanke om, at der efter ankomsten til Danmark har været seksuelt samvær mellem et adskilt par, hvor den ene part er under 15 år.

Besøg af/hos fællesbørn

For så vidt angår par med fællesbørn, gælder samme principper for besøg som beskrevet under punkt 2.1.2.

For mindreårige under 15 år, som i forbindelse med besøg af eller hos fællesbørn tillige besøges/får besøg af en ægtefælle eller samlever gælder, at besøget skal foregå i dagtimerne og inden for de normale rammer for besøg på indkvarteringsstedet. Af hensyn til formålet med adskillelsen, herunder navnlig hensynet til at den mindreårige under 15 år ikke må have et ulovligt seksuelt forhold, bør samværet være begrænset til fællesarealer på centeret eller alternativt ske under opsyn af personale. Der bør ikke gives mulighed for, at parterne kan være alene sammen eller uden opsyn.

Der ydes ikke økonomisk støtte til besøg mellem adskilte ægtefæller eller samlevere, hvor den ene part er under 15 år.

3. Adgang til indkvartering sammen med ægtefælle/samlever efter det fyldte 18. år

Asylansøgere m.fl., som er indkvarteret adskilt fra en ægtefælle eller samlever, kan indkvarteres sammen med deres ægtefælle eller samlever, når begge parter er fyldt 18 år. En asylansøger, som fylder 18 år under opholdet på et asylcenter, og som ønsker at blive indkvarteret sammen med sin voksne ægtefælle eller samlever, skal rette henvendelse til personalet på sit indkvarteringssted.

Indkvarteringsoperatøren skal orientere Bookingen og Forsørgelseskontoret i Udlændingestyrelsen om asylansøgere, som efter det fyldte 18. år ønsker at blive indkvarteret med en myndig ægtefælle eller samlever, som også er indkvarteret på et asylcenter.

Hvis en asylansøger over 18 år har en herboende ægtefælle eller samlever, som den pågældende ønsker at blive privat indkvarteret hos, henvises til Udlændingestyrelsens retningslinjer for privat indkvartering.

4. Opdatering i Indkvarterings- og ydelsesberegningssystemet (IBS)

Det har betydning for udbetalingen af ydelser, om asylansøgere registreres i IBS som enlige eller samlevende. Idet mindreårige som udgangspunkt ikke indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever og derfor ikke kan siges at have fælles husstand med denne, skal parterne registreres som enlige i ydelsesmæssig forstand.

Det er dog væsentligt, at det fremgår af registreringerne i IBS, at parterne er relateret til hinanden, således at der kan tages højde for dette i forbindelse med Udlændingestyrelsens daglige administration af indkvarteringsområdet.

Mindreårige med ægtefæller eller samlevere registreres derfor i IBS med en såkaldt bookingrelation til ægtefællen/samleveren, og det noteres i stambemærkningsfeltet for begge parter, at de er gift/har etableret et samliv. Det er Udlændingestyrelsens Booking, der foretager registreringen.

Inger Støjberg stopper indkvartering af barnebrude på asylcentre

Fremadrettet må asylansøgere under 18 år ikke bo sammen med en ægtefælle eller samlever. I aktuelle sager om barnebrude bliver parrene nu skilt ad.

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg skrider nu ind over for barnebrude på danske asylcentre og beder Udlændingestyrelsen om at ændre praksis. Fremadrettet kan ingen mindreårige asylansøgere bo sammen med en ægtefælle eller samlever.

Udlændinge-, integrations- og boligminister Inger Støjberg udtaler:

"Det er fuldstændig uacceptabelt, at der i øjeblikket bor mindreårige i det danske asylsystem med en ægtefælle eller samlever, og jeg har bedt Udlændingestyrelsen om straks at sætte en stopper for det. Vi skal selvfølgelig sikre, at unge piger ikke bliver tvunget til at leve i et forhold med en voksen på asylcentre."

I januar iværksatte Inger Støjberg en hastehøring for at få et overblik over omfanget af barnebrude på danske asylcentre. Hastehøringen viser, at der i øjeblikket er indkvarteret 27 mindreårige, hvor operatørerne på asylcentre har kendskab til, at mindreårige har en ægtefælle eller samlever på samme eller et andet asylcenter eller en herboende ægtefælle eller samlever.

Efter den nuværende praksis skal mindreårige asylansøgere under 15 år altid indkvarteres adskilt fra deres ægtefælle eller samlever. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte par indledningsvist alligevel er blevet indkvarteret sammen, fx fordi det ikke umiddelbart efter deres ankomst til asylcentret har været klart, at der er tale om en mindreårig under 15 år.

I sager om mindreårige på 15 år eller derover har Udlændingestyrelsen vurderet i hver enkelt sag, om den pågældende skulle indkvarteres sammen med en ægtefælle eller samlever. Det er sket på baggrund af faglige vurderinger og hensynet til barnets tarv.

Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn.

<http://uibm.dk/nyheder/2016-02/inger-stojberg-stopper-indkvartering-af-barnebrude-p...> 21-04-2016
Inger Støjberg stopper indkvartering af barnebrude på asylcentre — Udlændinge-, Inte... Side 2 af 2

Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

[Se Bilag 1: Opfølgende høring af indkvarteringsoperatører om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlever \(pdf\) \(nyt vindue\)](#)

Kontakt

Presse- og kommunikationschef Mia Tang, tlf. 61 98 35 10, mta@uibm.dk

Presse- og kommunikationsrådgiver Sarah Andersen, tlf. 61 98 33 92, san@uibm.dk

Dok2 – bilag 8:

VEJ nr 9246 af 18/03/2016 (Gældende)

Udskriftsdato: 13. september 2016

Ministerium: Social- og Indenrigsministeriet

Senere ændringer til forskriften

Journalnummer: Social- og Indenrigsmin., j.nr. 2016-919 Ingen

Vejledning om behandling af ægteskabssager

Indholdsfortegnelse

1. Hvem behandler en sag om vielse, og hvilke dokumenter er nødvendige

- 1.1. Stedlig kompetence – hvor i landet skal sagen behandles
- 1.2. Bemyndigelse – hvem kan foretage borgerlige vielser
- 1.3. Digital selvbetjening, ægteskabserklæring og øvrige dokumenter til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne
- 1.4. Dokumentation for parternes identitet m.v.
- 1.5. Oversættelser og tolkebistand
- 1.6. Gebyr

2. Ægteskabsbetingelserne

- 2.1. Ægteskabsbetingelserne generelt
 - 2.1.1. Dispensation fra ægteskabsbetingelser
 - 2.1.2. Klage over afslag på dispensation fra en ægteskabsbetingelse
- 2.2. Alderskravet, herunder dispensation
- 2.3. Samtykke fra forældre eller værge, herunder dispensation
 - 2.3.1. Forældresamtykke
 - 2.3.2. Værgesamtykke
 - 2.3.3. Dispensation fra kravet om samtykke fra forældre eller værge
- 2.4. Ægteskab mellem nærtbeslægtede, herunder tilladelse
 - 2.4.1. Slægtninge i ret op- og nedstigende linje samt søskende
 - 2.4.2. Ægteskab mellem personer hvor den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje
- 2.5. Begge parter skal være ugifte
 - 2.5.1. Dokumentation for at en part aldrig har været gift, herunder civilstandsattester
 - 2.5.1.1. Hvornår kræves civilstandsattest fremlagt
 - 2.5.1.2. Hvornår kan civilstandsattest ikke kræves fremlagt
 - 2.5.2. Dokumentation for ophør af ægteskab (skilsmisse, død m.v.)
 - 2.5.2.1. Skilsmisse og dødsfald i Danmark
 - 2.5.2.2. Skilsmisse og dødsfald m.v. i de nordiske lande
 - 2.5.2.3. Skilsmisse og dødsfald uden for Norden
 - 2.5.2.3.1. Generelle dokumentationskrav

- 2.5.2.3.1. Særlige krav til anerkendelse af udenlandske skilsmisser
- 2.5.2.4. Forelæggelse for Ankestyrelsen og klageadgang
- 2.6. Indgåelse af nyt ægteskab når det tidligere ægteskab er opløst ved død (krav om skifte af eventuelt fællesbo)
 - 2.6.1. Dødsboet behandles i Danmark
 - 2.6.1.1. Dokumentation for at privat skifte eller lignende er afsluttet
 - 2.6.1.2. Dokumentation for at dødsboet er taget under behandling af bobestyrer eller under offentligt skifte
 - 2.6.1.3. Dokumentation for at der ikke var formuefællesskab i det tidligere ægteskab
 - 2.6.1.4. Ægtefællerne var separerede ved dødsfaldet
 - 2.6.1.5. Arvingerne efter afdøde giver samtykke til indgåelse af nyt ægteskab
 - 2.6.1.6. Den længstlevende ægtefælle sidder i uskiftet bo
 - 2.6.1.7. Skiftefritagelse
 - 2.6.2. Dødsboet behandles ikke i Danmark
 - 2.6.3. Indgåelse af nyt ægteskab efter skilsmisse
- 2.7. Lovligt ophold, herunder dispensation
- 2.8. Eventuel erklæring om kendskab til reglerne om familiesammenføring
- 2.9. Evne til at handle fornuftsmæssigt
- 2.10. Dobbeltvielse

3. Borgerlig vielse

- 3.1. Vielsessted og -tidspunkt
- 3.2. Vidner
- 3.3. Vielsen

4. Prøvelses- og ægteskabsbøger samt vielser i godkendte trossamfund

- 4.1. Prøvelsesbog
- 4.2. Ægteskabsbog
- 4.3. Prøvelses- og vielsesmyndighedens arkiv
- 4.4. Kommunens udstedelse af vielsesattest når vielse er foretaget af et godkendt trossamfund eller af Baptistkirken i Danmark

5. Navneændring på bryllupsdagen

- 5.1. Generelt om navneændring på bryllupsdagen
- 5.2. Prøvelsesmyndighedens opgaver
- 5.3. Vielsesmyndighedens opgaver

6. Nødvielser, proforma ægteskaber, arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber

- 6.1. Nødvielser
- 6.2. Proforma ægteskaber
- 6.3. Tvangsægteskaber

7. Et ægteskabs gyldighed

8. Civilstandsattest og ægteskabsattest til brug for vielse i udlandet

9. Anerkendelse af udenlandske ægteskaber og anerkendelse af udenlandske partnerskaber mellem to personer af samme køn

- 9.1. Generelt om udenlandske ægteskaber
- 9.2. Betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab
 - 9.2.1. Dokumenter
 - 9.2.2. Generelt om betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab
 - 9.2.3. Oplysninger om vielsesregler i andre lande
 - 9.2.4. Nærmere om betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab
 - 9.2.4.1. Vielsesbemyndigelse
 - 9.2.4.2. Formkrav
 - 9.2.4.3. Indgåelsen af ægteskabet må ikke stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public)
 - 9.2.4.3.1. Begge parter skal have været til stede ved vielsen
 - 9.2.4.3.2. Ægteskaber indgået af mindreårige
 - 9.2.4.4. Ægteskabet er ugyldigt i det land, hvor det blev indgået
- 9.3. Situationer hvor dokumentation for et udenlandsk ægteskab ikke kræves fremlagt
- 9.4. Situationer hvor dokumentation for et udenlandsk ægteskab er fremlagt, men hvor myndigheden er i tvivl om dokumentets ægthed
- 9.5. Forelæggelse for Ankestyrelsen
- 9.6. Særligt om udenlandske ægteskaber og partnerskaber mellem to personer af samme køn

10. Omdannelse af registreret partnerskab til ægteskab

Bilag 1

Indledning

Denne vejledning henvender sig primært til prøvelses- og vielsesmyndigheden i kommunerne. Vejledningen kan dog også være relevant for andre myndigheder, der behandler sager, hvor det kan være nødvendigt at tage stilling til, om et ægteskab indgået i udlandet kan anerkendes i Danmark.

I vejledningen beskrives sagsgangen i forbindelse med indgåelse af ægteskab, herunder om hvor man kan indgå ægteskab, hvem der har kompetence til at foretage vielser, hvilke dokumenter der er nødvendige for sagsbehandlingen, hvad betingelserne er for at blive gift, og hvordan sagen afsluttes efter vielsen m.v.

Vejledningen beskriver også kommunens opgaver i forbindelse med borgeres indgåelse af ægteskab i udlandet og behandlingen af sager om anerkendelse af udenlandske ægteskaber.

Herudover er der i vejledningen en beskrivelse af særlige emner som navneændring på bryllupsdagen, nødvielser, proforma ægteskaber og tvangsægteskaber m.v.

Reglerne om indgåelse af ægteskab findes i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (herefter kaldet ægteskabsloven). Derudover er der i bekendtgørelse om indgåelse af ægteskab (herefter kaldet ægteskabsbekendtgørelsen) fastsat nærmere regler om fremgangsmåden m.v. ved indgåelse af ægteskab.

Fra den 15. juni 2012 er det muligt for par af samme køn at indgå ægteskab på samme måde som par af forskelligt køn. Reglerne i ægteskabsloven om indgåelse af ægteskab finder således også anvendelse på ægteskaber mellem to personer af samme køn. Efter denne dato er det ikke længere muligt at indgå registreret partnerskab i Danmark. Et allerede indgået partnerskab kan omdannes til et ægteskab. Der henvises til kapitel 10 om omdannelse.

Denne vejledning anvendes fra den 1. april 2016 og erstatter vejledning af 30. december 2015 om behandling af ægteskabssager. Vejledningens kapitel 2, punkt 2.2. om alderskravet, herunder dispensation og kapitel 9 om anerkendelse af udenlandske ægteskaber, særligt i forhold til anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige, er præciseret.

Kapitel 1

Hvem behandler en ægteskabssag, og hvilke dokumenter er nødvendige

1.1. Stedlig kompetence – hvor i landet skal sagen behandles

Det er parternes bopælskommune, der foretager prøvelse af ægteskabsbetingelserne (ægteskabslovens § 13, stk. 2). Bor parterne i forskellige kommuner, kan de selv vælge, hvilken kommune de vil sende ansøgningen til.

Hvis ingen af parterne har bopæl her i landet, foretages prøvelsen der, hvor en af parterne opholder sig (ægteskabslovens § 13, stk. 2).

Prøvelse kan uanset ovenstående foretages i en anden kommune, hvis prøvelsesmyndigheden dér accepterer det.

Er en af parterne statsborger i et af de andre nordiske lande, og bor en af parterne i Danmark, foretager kommunen prøvelsen for vedkommende. Hvis ingen af parterne bor i Danmark, sker prøvelsen efter loven i det land, hvor de(n) pågældende har statsborgerskab. Statsborgerlandets lov skal altid anvendes, hvis den pågældende anmoder derom (ægteskabsbekendtgørelsens § 7). Se også dette kapitel, punkt 1.3.

1.2. Bemyndigelse – hvem kan foretage borgerlige vielser

Efter ægteskabsloven er det formanden for kommunalbestyrelsen (borgmesteren), der har vielseskompetencen i kommunen. Borgmesteren kan skriftligt bemyndige ansatte i kommunens administration og medlemmer af kommunalbestyrelsen til på sine vegne at foretage vielser (ægteskabslovens § 18 og ægteskabsbekendtgørelsens § 12).

Afgåede borgmestre, afgåede kommunalbestyrelsesmedlemmer og tidligere ansatte i kommunens administration kan altså ikke bemyndiges til at foretage vielser. Der er heller ikke adgang til at meddele bemyndigelse til f.eks. borgmestre i andre kommuner.

En bemyndigelse til at foretage vielser bortfalder, når den bemyndigede fratræder sin hidtidige stilling.

Bemyndigelse kan gives enten via en stillingsfuldmagt eller ved en konkret bemyndigelse. En stillingsfuldmagt medfører, at den pågældende har en stående bemyndigelse til at foretage vielser. En konkret bemyndigelse kan enten gives som en stående bemyndigelse eller som en ad hoc bemyndigelse til at foretage en enkelt vielse af to bestemte parter.

Når en borgmester går af – uanset om dette sker i forbindelse med et valg eller før tid – bortfalder alle konkrete bemyndigelser. I så fald skal disse bemyndigelser, hvis den nye borgmester ønsker dette, fornyes. En stillingsfuldmagt bortfalder ikke ved et borgmesterskifte.

En vielse foretaget af en person, der ikke tilhører den personkreds, der kan bemyndiges til at foretage borgerlige vielser, er ugyldig. Af hensyn til parterne er det derfor yderst vigtigt, at borgmesteren kun bemyndiger personer, der med sikkerhed tilhører den bemyndigelsesberettigede personkreds (ansatte i kommunens administration og kommunalbestyrelsesmedlemmer).

Hvis der opstår tvivl om, hvem der kan bemyndiges, kan kommunen forelægge sagen for Ankestyrelsen. Styrelsen har dog ikke mulighed for at dispensere fra bemyndigelsesreglerne.

1.3. Digital selvbetjening, ægteskabsberklæring og øvrige dokumenter til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne

En ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal indgives til kommunen ved anvendelse af den digitale løsning, som prøvelsesmyndigheden stiller til rådighed (digital selvbetjening) (ægteskabslovens § 58 d, stk. 1). Hvis en ansøgning ikke er indgivet digitalt, og hvis ansøgningen ikke er omfattet af undtagelserne herom i ægteskabslovens § 58 d, stk. 3 eller 4, afvises ansøgningen. Kommunens afgørelse om at afvise en ansøgning kan ikke påklages. Se også kapitel 2, punkt 2.1.2.

Er der særlige forhold, der gør, at parterne, der har anmodet om prøvelse af ægteskabsbetingelserne, ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening, jf. ægteskabslovens § 58 d, stk. 3, må kommunen ikke afvise anmodningen, men skal i stedet for tilbyde, at den kan indgives på anden måde.

Hvis kommunen eksempelvis har afvist en anmodning, der ikke er indgivet digitalt, og parterne derefter kontakter kommunen og oplyser, at de ikke skal eller kan anmode digitalt, må kommunen undersøge, om der kan foreligge særlige forhold.

Det er kommunen, der ud fra et konkret skøn vurderer, om der foreligger særlige forhold. Der skal i den forbindelse lægges vægt på parternes beskrivelse af egne evner og muligheder for at anvende it-værktøjer og eventuelle problemer med at søge om hjælp, ligesom kommunen ud fra en helhedsvurdering af parterne må bedømme, om de vil kunne ansøge digitalt efter modtagelse af hjælp hertil.

Særlige forhold kan for eksempel foreligge, hvor der er tale om parter med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens, parter, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte parter, parter med psykiske lidelser, hjemløse, parter med sprogvanskeligheder m.v., hvor hjælp eller medbetjening til den digitale ansøgning fra prøvelsesmyndighedens side konkret vurderes ikke at være en egnet løsning. Der vil således kunne være tale om, at der foreligger særlige forhold for nogle af de nævnte parter, der gør, at de ikke kan ansøge digitalt. Tilsvarende vil der også være parter fra de nævnte grupper, der kan ansøge digitalt, og derfor skal ansøge digitalt.

Særlige forhold vil eksempelvis også foreligge, hvor en part er indsat i fængsel eller er institutionsanbragt og af den grund ikke har adgang til en computer eller lignende digital platform, hvorfor parten ikke kan ansøge digitalt.

Det forekommer ofte, at to udenlandske statsborgere med bopæl i udlandet ønsker at blive gift i Danmark, f.eks. under et ferieophold. Udenlandske statsborgere med bopæl i udlandet kan ikke få NemID. Det samme gælder borgere på Færøerne. Dette skyldes, at man skal have et CPR-nummer for at få NemID. Da en digital anmodning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne skal underskrives digitalt af begge parter, må det anses som et særligt forhold, at parterne ikke kan få NemID og derfor ikke kan anvende den digitale løsning. Det er tilstrækkeligt, at det kun er den ene part, der ikke kan få NemID.

Hvis parterne ikke har, men begge kan få udstedt NemID, skal kommunen bede dem om at anskaffe sig NemID. Hvis kommunen vurderer, at der foreligger særlige forhold, kan der dog ikke stilles krav herom.

Udover særlige forhold hos parterne kan der også helt ekstraordinært forekomme situationer, hvor omstændighederne ved ansøgningen eller hos kommunen gør, at der ikke kan ansøges digitalt. Der kan eksempelvis være tale om, at kommunens digitale selvbetjeningssystem ikke er indrettet til at håndtere en bestemt situation. Tilsvarende vil kommunen eksempelvis kunne anvisе parterne en anden måde at ansøge på, hvis kommunens selvbetjeningssystem er ude af drift.

Når en ansøgning ikke skal indgives digitalt, skal ansøgningen indgives på en ægteskabsberklæring (ægteskabsbekendtgørelsens § 2), der er godkendt af Ankestyrelsen.

Det er prøvelsesmyndigheden, der vurderer, om parterne skal fremlægge yderligere dokumenter til brug for prøvelsen, eksempelvis til brug for vurderingen af om parten er ugift, jf. kapitel 2, punkt 2.5.

For nordiske statsborgere, der skal prøves efter deres eget lands lovgivning, kan prøvelsesmyndigheden kræve, at retten til at indgå ægteskabet godtgøres ved prøvelsesattest/ægteskabsattest udstedt af statsborgerlandets myndigheder. Hvis parten kan fremvise en sådan attest, skal prøvelsesmyndigheden ikke foretage yderligere prøvelse for den pågældende (ægteskabsbekendtgørelsens §§ 7 og 8).

Ifølge de senest tilgængelige oplysninger fra de andre nordiske lande udstedes en sådan attest i Finland af en befolkningsregisterfører (borgerlig eller kirkelig myndighed), i Island af en sysselmand, en islandsk ambassade eller legation, i Norge af en borgerlig vigselmand, Barne- og familiedepartementet, en norsk ambassade eller legation, og i Sverige af en skattemyndighed, Udenrigsdepartementet, en svensk ambassadør, gesandt eller konsul. Hvis kommunen er i tvivl om, hvorvidt en ægteskabsattest fra et af de andre nordiske lande er udstedt af den rette myndighed, kan kommunen kontakte det pågældende lands ambassade i Danmark.

Efter ægteskabsbekendtgørelsens § 8, stk. 2, må en nordisk attest ikke være mere end 4 måneder gammel, medmindre andet er bestemt i attesten.

Da bekendtgørelse om den mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indgåede konvention indeholdende internationalprivatretningsbestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål (herefter kaldet nordisk ægteskabskonvention) ikke finder anvendelse på ægteskab mellem to personer af samme køn, kan prøvelse af om par af samme køn opfylder ægteskabsbetingelserne ikke ske på baggrund af en prøvelsesattest udstedt i de andre nordiske lande.

For par af samme køn gælder således, at prøvelsen må foretages efter dansk ret.

1.4. Dokumentation for parternes identitet m.v.

Begge parter skal fremlægge dokumentation for navn og fødselsdato.

Hvis kommunen er i tvivl om parternes identitet, kan kommunen kræve billedlegitimation forevist.

Hvis parten/parterne bor her i Danmark (eller i Grønland), vil oplysningerne om deres navne og fødselsdatoer som udgangspunkt fremgå af CPR. Parten/parterne skal derfor ikke fremvise fødsels-, navne- eller dåbsattester m.v. Er kommunen i tvivl om oplysningerne i CPR, kan kommunen dog bede om at parten/parterne fremviser deres attester m.v.

Et navn, der afviger fra eller ikke fremgår af CPR eller partens/parternes fødsels-, navne- eller dåbsattester, skal dokumenteres på anden måde (f.eks. vielsesattest, partnerskabsattest eller navnebevis).

Der bør som udgangspunkt ikke stilles krav om fremlæggelse af originale dokumenter, når det drejer sig om dokumenter, der er udstedt af danske myndigheder. Det er tilstrækkeligt at fremlægge kopier af dokumenterne eller scanne dokumenterne og sende dem til kommunen sammen med ansøgningen eller via e-mail. Andre dokumenter, herunder udenlandske dokumenter og eventuel oversættelse heraf, skal fremlægges i original.

Hvis parten/parterne bor i udlandet (eller på Færøerne) og ikke er registreret i CPR, skal navn og fødselsdato dokumenteres f.eks. ved at forevise pas.

Da asylansøgere m.v. ofte ikke er i besiddelse af et pas, kan deres identitet dokumenteres ved fremlæggelse af legitimationskort, udstedt af de danske udlændingemyndigheder. Hvis kommunen er i tvivl om en asylansøgers identitet, kan kommunen – med samtykke fra asylansøgeren – kontakte udlændingemyndighederne.

Om fremlæggelse af dokumentation for ikke at være gift (civilstandsattest) henvises til kapitel 2, punkt 2.5.

1.5. Oversættelser og tolkebistand

Kommunen kan bestemme, at dokumenter, der er nødvendige for prøvelsen, og som ikke er på dansk eller et andet nordisk sprog, skal oversættes. Udgiften hertil afholdes af parterne, uanset om de har bopæl her i landet

eller ej. Kommunen kan også bestemme, at der skal indbetales et beløb til sikkerhed for betalingen. Dette gælder dog ikke, hvis parterne selv lader dokumenterne oversætte ved en uddannet translatør el. lign. (ægteskabsbekendtgørelsens § 4, stk. 1).

Kommunen kan tilkalde en tolk, der er uddannet translatør el. lign., hvis det er nødvendigt for prøvelsen. Udgiften hertil afholdes af parterne, hvis ingen af parterne har bopæl her i landet. Det gælder dog ikke, hvis parterne er nordiske statsborgere eller asylansøgere, der opholder sig her i landet under behandlingen af deres ansøgning om asyl (ægteskabsbekendtgørelsens § 4, stk. 2). I disse tilfælde afholdes udgiften til tolkebistand af kommunen. Kommunen kan også i relation til tolkebistand bestemme, at der skal indbetales et beløb til sikkerhed for betalingen.

Også under vielsen kan borgmesteren tilkalde en tolk, der er uddannet translatør el. lign., hvis en af parterne ikke forstår dansk (ægteskabsbekendtgørelsens § 17). Med hensyn til udgifterne til tolkebistanden gælder de samme regler som ved tolkebistand under prøvelsen (ægteskabsbekendtgørelsens § 21, stk. 2).

Hvis det er muligt at behandle sagen på betryggende vis uden oversættelser eller med tolkbistand, f.eks. fordi kommunens medarbejdere behersker det fremmede sprog, er det ikke nødvendigt at lade dokumenter oversætte eller tilkalde en tolk, der er uddannet translatør el. lign.

1.6. Gebyr

Ved indgivelse af en anmodning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne betales 500 kr., hvis ingen af parterne har bopæl her i landet (ægteskabslovens § 13, stk. 3).

Kapitel 2

Ægteskabsbetingelserne

2.1. Ægteskabsbetingelserne generelt

Ægteskabsbetingelserne er de betingelser, som parterne skal opfylde, for at kommunen kan afslutte prøvelsen og eventuelt udstede en prøvelsesattest. Herefter kan parterne blive gift.

En udlænding, der ønsker at indgå ægteskab her i landet, skal opfylde de danske ægteskabsbetingelser, også selvom der gælder andre ægteskabsbetingelser i det land, som udlændingen stammer fra eller bor i.

For nordiske statsborgere gælder dog den nordiske ægteskabskonvention, hvorefter ægteskabsbetingelserne skal prøves efter dansk ret, hvis en af parterne er bosat i Danmark. Hvis dette ikke er tilfældet, foretages prøvelsen efter reglerne i det land, hvor den pågældende har statsborgerskab. Opfyldelse af disse ægteskabsbetingelser skal dokumenteres ved fremlæggelse af en prøvelses- eller ægteskabsattest, der er udstedt af en kompetent myndighed i statsborgerlandet.

For andre end nordiske statsborgere, som har bopæl i et af de nordiske lande, kan en prøvelses- eller ægteskabsattest, der er udstedt af en kompetent myndighed i et andet nordisk land, dokumentere, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt.

En prøvelses- eller ægteskabsattest udstedt af et andet nordisk lands skal fremlægges i original og kan derfor ikke sendes digitalt til kommunen.

I nogle tilfælde kan kommunen dispensere fra visse af ægteskabsbetingelserne. Mulighederne for at give dispensation gennemgås nedenfor.

2.1.1. Dispensation fra ægteskabsbetingelser

Hvis en part ikke opfylder en ægteskabsbetingelse, som kommunen kan dispensere fra, skal kommunen af sig selv tage stilling til, om der er grundlag for at dispensere fra betingelsen. Dispensation fra en ægteskabsbetingelse forudsætter altså ikke, at parten indgiver en formel ansøgning om dispensation.

Der kan dispenseres fra følgende ægteskabsbetingelser:

- 1) Alderskravet (se dette kapitel, punkt 2.2).
- 2) Samtykke fra forældre/værge (se dette kapitel, punkt 2.3).
- 3) Skifte af dødsbo (se dette kapitel, punkt 2.6).
- 4) Lovligt ophold (se dette kapitel punkt 2.7).

Hvis en eller begge parter tidligere har været gift, og ægteskabet er opløst ved skilsmisse m.v. i udlandet eller ved dødsfald i udlandet, skal kommunen tage stilling til, om den udenlandske skilsmisse/dødsfald m.v. kan anerkendes efter dansk ret i relation til ægteskabsbetingelsen om, at begge parter skal være ugifte (ægteskabslovens § 9). Behandlingen af dette spørgsmål foretages på samme måde som ved behandlingen af spørgsmål om dispensation fra en eller flere af de fire ovennævnte ægteskabsbetingelser.

Mener kommunen, at der skal gives dispensation fra en ægteskabsbetingelse, eller at en udenlandsk skilsmisse eller et udenlandsk dødsfald kan anerkendes, behøver kommunen ikke at give parterne særskilt besked herom. Dispensationen m.v. er indeholdt i afgørelsen af, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt. Der er ikke behov for, at kommunen særskilt noterer, at der er dispenseret fra en ægteskabsbetingelse. Omvendt er der ikke noget til hinder for, at kommunen i sagen noterer, at den har givet en dispensation eller anerkendt en udenlandsk skilsmisse eller dødsfald.

2.1.2. Klage over afslag på dispensation fra en ægteskabsbetingelse

Kommunernes afgørelser om afslag på at udstede prøvelsesattest, fordi ægteskabsbetingelserne ikke er opfyldt, skal som udgangspunkt meddeles skriftligt og være begrundet. Kommunens afslag kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed, medmindre kommunen ved afslaget samtidig har afslået at dispensere fra en ægteskabsbetingelse, jf. ovenfor dette kapitel punkt 2.1.1.

Har kommunen afslået at dispensere fra en ægteskabsbetingelse, kan denne afgørelse påklages til Ankestyrelsen. Det samme gælder kommunens afslag på anerkendelse af en udenlandsk skilsmisse m.v. til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne

Sådanne afslag skal derfor også indeholde en klagevejledning, der f.eks. kan udformes sådan:

”Du kan klage over afgørelsen. Hvis du vil klage, skal du sende klagen til kommunen. Vi sender din klage og resten af sagen til Ankestyrelsen, som så behandler din klage. ”

En klage indgives således til den kommune, der har truffet afgørelsen. Kommunen videresender klagen og sagens akter til Ankestyrelsen.

Klageadgangen fremgår af ægteskabslovens § 58 b, stk. 1. Der er ikke nogen tidsmæssige frister for at klage over en afgørelse. Det fremgår af ægteskabsbekendtgørelsens § 24, at klager over kommunens afgørelser efter lovens § 1 a (aldersdispensation), § 4 (dispensation fra samtykke fra forældre/værge), § 10, stk. 2, (dispensation fra betingelsen om skifte af dødsbo) og § 11 a, stk. 2, (dispensation fra betingelsen om lovligt ophold) samt klager over afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelsen af ægteskabsbetingelserne skal indgives til kommunen, der videresender klagen og sagens akter til Ankestyrelsen.

Det fremgår af ægteskabsbekendtgørelsens § 25, at kommunen kan genoptage behandlingen af en sag, der er omfattet af ægteskabsbekendtgørelsens § 24, hvis:

- 1) klagen indeholder en anmodning, som prøvelsesmyndigheden ikke har taget stilling til,
- 2) klagen indeholder væsentlige nye oplysninger,
- 3) der foreligger væsentlige oplysninger, som prøvelsesmyndigheden ikke har taget stilling til, eller
- 4) der er begået sagsbehandlingsfejl, der kan have betydning for afgørelsen.

Hvis kommunen beslutter at genoptage behandlingen af en sag, der er omfattet af ægteskabsbekendtgørelsens § 24, kan klageren påklage kommunens beslutning om at genoptage sagen til Ankestyrelsen, jf. ægteskabsbekendtgørelsens § 25, stk. 2.

2.2. Alderskravet, herunder dispensation

Efter ægteskabsloven skal man være fyldt 18 år for at indgå ægteskab (§ 1 a).

Kommunen kan dog give tilladelse (dispensation) til, at en person under 18 år indgår ægteskab. Kommunen kan herved fastsætte vilkår om, at den unge trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig, indtil det fyldte 18. år.

Kommunens afgørelse om aldersdispensation kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 2.1.2.

En afgørelse om aldersdispensation træffes altid ud fra en konkret vurdering af den enkelte sag. Det er uden betydning for adgangen til dispensation, hvem af parterne der er under 18 år.

Hvis én af parterne er under 15 år, gives der ikke dispensation. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder er 15 år, jf. § 222 i straffeloven. Der gives efter praksis som udgangspunkt heller ikke dispensation, hvis begge parter er under 18 år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder (se nedenfor). Jo tættere en af parterne er på at fylde 18 år, jo mere taler det for at give dispensation.

Efter praksis kan kommunen normalt dispensere fra alderskravet, hvis én eller flere af følgende betingelser er opfyldt, medmindre der foreligger særlige omstændigheder (se nedenfor):

– Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 15 år, og parret har eller venter et barn sammen. Det er uden betydning, om manden er biologisk forælder til barnet. Det afgørende er, at mandens faderskab til barnet er fastslået.

– Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 16 år, og parret bor sammen i egen bolig. Et værelse hos en af parternes forældre eller andre nære familiemedlemmer betragtes ikke som fælles, selvstændig bolig. Som udgangspunkt er det heller ikke tilstrækkeligt, at parterne har udsigt til at få en fælles, selvstændig bolig. Hvis parterne har en fælles, selvstændig bolig, lægges der også vægt på parternes situation i øvrigt, særligt deres økonomiske situation – parterne skal kunne bevare boligen. Endelig ses der på forholdets stabilitet – hvor længe de har kendt hinanden m.v.

– Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 17 år. Der er ikke noget til hinder for at give dispensation fra det tidspunkt, hvor parten fylder 17 år, sådan at parterne kan indgå ægteskab, så snart den pågældende part fylder 17 år.

Fra praksis kan nævnes følgende sager:

Sag nr. 1:

Kvinden var 14 år og 3 måneder og gravid. Manden var 20 år og 7 måneder. Parret boede ikke sammen, men agtede at flytte sammen. Kvinden var skoleelev, og manden var arbejdsmand. Parterne fik afslag på dispensation

under henvisning til kvindens alder. Sagen blev forelagt for politiet, der undlod at rejse tiltale mod manden for overtrædelse af straffelovens § 222.

Sag nr. 2:

Kvinden var 15 ½ år og studerende med en månedlig indtægt på 1.000 kr. Kvinden var ikke gravid. Manden var 23 år og havde en månedlig indtægt på 10.800 kr. Parret havde ikke fælles bolig. Parterne fik afslag på dispensation.

Sag nr. 3:

Kvinden var 16 år og 1 måned og ikke gravid. Manden var 21 år. Hun var skoleelev, og han var studerende med en indtægt på ca. 2.700 kr. om måneden. Parret havde ikke fælles bolig, men de havde mulighed for at få en bolig sammen med mandens bror. Parterne fik afslag på dispensation.

Hvis der foreligger **særlige omstændigheder**, f.eks. at en part er umoden og derfor ikke forstår betydningen af at indgå ægteskabet, bør kommunen - af hensyn til den mindreårige part - afslå at give dispensation, selvom betingelserne ovenfor for at dispensere er opfyldt.

Hvis en part er tvunget eller presset til at indgå ægteskabet, tilsiger beskyttelsen af den mindreårige og hensynet til den mindreåriges bedste, at kommunen altid skal afslå at give dispensation. Tvangsægteskaber m.v. er nærmere beskrevet i kapitel 6.

Omvendt kan kommunen også give dispensation, selvom betingelserne efter praksis ikke er opfyldt.

Hvis kommunen er i tvivl om, hvorvidt der bør meddeles dispensation eller ej, bør kommunen afholde en samtale med parterne. Samtalen kan tjene til belysning af parternes forhold m.v., herunder hvad der er bedst for den mindreårige. Samtalen kan også anvendes til at rådgive parterne om betydningen af ægteskabet samt om de muligheder, som parterne har for at få hjælp og støtte fra kommunen eller andre.

Kommunen kan vælge at afholde samtalen med kun den ene part, f.eks. hvis der er mistanke om, at parten er udsat for tvang eller et utilbørligt pres til at indgå ægteskabet.

Der er ikke noget til hinder for, at en medarbejder fra en anden del af kommunens forvaltning afholder samtalen eller deltager i den. Det kan f.eks. være en psykolog eller en medarbejder, der beskæftiger sig med den sociale lovgivning eller med integration.

Afgørelser om aldersdispensation træffes efter ovennævnte retningslinjer, også selvom en part stammer fra eller bor i et land, hvor ægteskabsalderen er lavere end i Danmark, eller hvor det er almindeligt at indgå ægteskab i en tidligere alder.

Når kommunen modtager en ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne (en ægteskabs-erklæring), og én eller begge parter er under 18 år, bør kommunen altså undersøge følgende:

- Om parterne har eller venter et barn sammen.
- Hvor længe parterne har kendt hinanden.
- Parternes boligsituation, herunder om de har en fælles, selvstændig bolig.
- Parternes indkomstforhold.

Efter værgemålsloven bliver unge under 18 år, der har indgået ægteskab, myndige (§ 1, stk. 1). Dette indebærer bl.a., at de fra vielsestidspunktet kan råde over deres formue.

Der kan forekomme situationer, hvor det ikke er forsvarligt, at en ung ved ægteskabet selv får rådighed over sin formue, men hvor det alligevel er rimeligt at give tilladelse til ægteskab.

Når kommunen giver dispensation fra alderskravet på 18 år, kan kommunen derfor fastsætte vilkår om, at parten trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig indtil det fyldte 18. år. Dette betyder, at parten forbliver under værgemål.

Bestemmelsen er kun relevant, når den mindreårige part har en større formue, og der er risiko for, at formuen ikke vil blive administreret forsvarligt af den mindreårige part.

Der er ikke kendskab til sager, hvor dette vilkår er blevet anvendt, og det må antages, at anvendelsesområdet for bestemmelsen er meget snævert.

Selvom kommunen giver dispensation fra alderskravet, må parterne kun indgå ægteskab med hinanden, hvis de øvrige ægteskabsbetingelser er opfyldt.

2.3. Samtykke fra forældre eller værge, herunder dispensation

2.3.1. Forældresamtykke

Den, som er under 18 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke (ægteskabslovens § 2). Hvis kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, er det tilstrækkeligt, at denne forælder giver samtykke til ægteskabet. Hvis ingen af forældrene har (del i) forældremyndigheden, kræves samtykke fra den eller dem, der har forældremyndigheden.

Der skal fremlægges dokumentation for, hvem der har forældremyndigheden. For børn født efter den 1. juli 2004 registreres etablering og ændring af forældremyndighed i CPR, og kommunen kan derfor undersøge, om der er oplysninger herom i CPR. Hvis barnet er født før 1. juli 2004, eller hvis det i øvrigt ikke fremgår af CPR, hvem der har forældremyndigheden, skal parterne fremlægge dokumentation for forældremyndigheden.

Hvis der er fælles forældremyndighed, og den ene forældremyndighedsindehaver er sindssyg, åndssvag, eller hvis erklæring fra den ene forældremyndighedsindehaver ikke kan indhentes uden særlig vanskelighed eller forsinkelse, er samtykke fra den anden forældremyndighedsindehaver tilstrækkeligt.

Grunden til, at kun den ene af forældrenes samtykke foreligger, eller at der ikke foreligger et forældresamtykke, skal oplyses over for prøvelsesmyndigheden, og kommunen skal herefter foretage en nærmere undersøgelse af oplysningen.

Hvis det efter dansk ret anerkendes, at en part efter udenlandsk ret ikke er undergivet forældremyndighed, skal parten ikke have samtykke fra forældrene til at indgå ægteskab i Danmark.

En part, der er fyldt 18 år, skal ikke have samtykke fra sine forældre til at indgå ægteskab i Danmark, selvom parten efter loven i sit bopælsland skal have forældresamtykke til indgåelse af ægteskab.

Samtykket skal gælde ægteskab med en bestemt person. Samtykket skal være afgivet inden for de seneste fire uger.

2.3.2. Værgesamtykke

Den, som er under værgemål efter værgemålslovens § 5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, må ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke (ægteskabslovens § 3). Ved samværgemål kræves ikke samtykke fra samværeren (værgemålslovens § 7).

Samtykke kræves, selv om den pågældende tidligere har været gift.

Der skal fremlægges dokumentation for, hvem der er værge for den pågældende part. Afgørelser om værgemål fremgår i et vist omfang af CPR; i så fald behøver parterne ikke fremlægge dokumentation for værgemålet.

Samtykket skal gælde ægteskab med en bestemt person. Samtykket skal være afgivet inden for de seneste fire uger.

2.3.3. Dispensation fra kravet om samtykke fra forældre eller værge

Nægter forældremyndighedsindehaveren eller værgen at give samtykke til ægteskabet, kan kommunen give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen. Afgørelsen er skønsmæssig; i praksis er der bl.a. lagt vægt på, om parterne har eller venter barn, og om de har egen bolig samt betryggende personlige og økonomiske forhold. Der lægges også vægt på, om parten forstår betydningen af ægteskabet. Dette svarer i hovedtrækkene til kriterierne for at give aldersdispensation, jf. dette kapitel, punkt 2.2.

Kommunens afgørelse om dispensation fra kravet om samtykke fra forældre eller værge kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 2.1.2.

2.4. Ægteskab mellem nærtbeslægtede, herunder tilladelse

2.4.1. Slægtninge i ret op- og nedstigende linje samt søskende

Ægteskab må ikke indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linje eller mellem søskende (ægteskabslovens § 6).

Forbuddet mod ægteskab gælder f.eks. ægteskab mellem mor og søn og mellem bedstefar og barnebarn.

Forbuddet gælder også mellem søskende, herunder halvsøskende, også selvom de ikke er opvokset sammen.

I relation til **adopterede børn** bemærkes, at forbuddet gælder i forhold til adoptivbarnets biologiske slægt, og ikke i forhold til adoptivslægten.

Adoptant og adoptivbarn må dog ikke indgå ægteskab med hinanden, så længe adoptivforholdet består, (ægteskabslovens § 8).

Ønsker adoptant og adoptivbarn at indgå ægteskab med hinanden, kan de søge Ankestyrelsen om at ophæve adoptivforholdet (adoptionslovens § 18).

Der kan ikke dispenseres fra forbuddet.

2.4.2. Ægteskab mellem personer hvor den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje

Ægteskab må ikke uden tilladelse fra Ankestyrelsen indgås mellem personer, hvor den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linje. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, må tilladelsen kun gives, såfremt hensynet til børnene ikke taler derimod (ægteskabslovens § 7).

Forbuddet omfatter f.eks. ægteskab mellem stedfar og steddatter, hvor stedfaren har været gift med steddatterens mor. Det gælder også mellem svigermor og svigersøn, men ikke ægteskab mellem svoger og svigerinde.

2.5. Begge parter skal være ugifte

Den, som tidligere har indgået ægteskab eller har været part i et registreret partnerskab, må ikke indgå ægteskab, så længe det tidligere ægteskab eller registrerede partnerskab består (ægteskabslovens § 9).

Kommunen kan derfor kræve, at en part dokumenterer,

- at parten aldrig har været gift eller har indgået registreret partnerskab, eller
- at et eventuelt ægteskab eller registreret partnerskab er opløst ved skilsmisse/omstødelse/annullation eller død.

En separation er ikke en opløsning af et ægteskab. Så længe en part er separeret, må parten ikke indgå nyt ægteskab.

2.5.1. Dokumentation for at en part aldrig har været gift, herunder civilstandsattester

Parten har ingen relevant tilknytning til udlandet:

Opfyldelse af betingelsen om at være ugift for parter, der ikke har nogen relevant tilknytning til udlandet, prøves normalt således:

- Parten underskriver under strafansvar ægteskabserklæringen.
- Kommunen undersøger oplysninger om parten i CPR.

Dette gælder for parter, der har boet i Danmark hele deres voksne liv.

Parten har relevant tilknytning til udlandet:

For parter, der ikke har boet i Danmark hele deres voksne liv, kan kommunen kræve, at parterne fremlægger en erklæring fra den kompetente udenlandske myndighed om, at den pågældende ikke har indgået ægteskab i det pågældende land.

Erklæring om, at en part ikke har indgået ægteskab, benævnes ofte "civilstandsattest", men den kan have andre navne og udformninger. I det følgende kaldes alle sådanne erklæringer m.v. "civilstandsattest". Attesten indeholder normalt oplysninger om partens civilstand, f.eks. gift, ugift, enke/enkemand.

Civilstandsattester udstedes ofte af folkeregistreringsmyndigheder, fødselsmyndigheder eller lignende. På www.ast.dk findes oplysninger om fremskaffelse af civilstandsattester fra enkelte lande, i det omfang Ankestyrelsen har sikre oplysninger herom.

I stedet for en civilstandsattest kan der være tale om en erklæring om partens civilstand fra en kompetent myndighed i det pågældende land.

Civilstandsattester, erklæringer og andre dokumenter fra udenlandske myndigheder skal forelægges i original og kan derfor ikke sendes digitalt til kommunen.

Det er ikke alle lande, der udsteder civilstandsattester for statsborgere fra andre lande. I så fald bør det i stedet overvejes at bede parten fremlægge de oplysninger om partens civilstand, som udlændingemyndighederne i det land, hvor parten aktuelt bor eller opholder sig, er i besiddelse af.

Hvis det ikke er muligt for parten at fremskaffe nogen form for dokumentation for, at vedkommende er ugift, oplyser parten under strafansvar med sin underskrift på ægteskabserklæringen, at vedkommende er ugift.

Ægtheden af en civilstandsattest m.v. skal bekræftes. Dette er dog ikke nødvendigt, hvis kommunen er vant til at se civilstandsattester, der er udstedt af den pågældende myndighed. Se mere herom i vejledning om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet. Vejledningen er på www.ast.dk.

2.5.1.1. Hvornår kræves civilstandsattest fremlagt

Der stilles ikke krav om, at en part med relevant tilknytning til udlandet altid fremlægger en civilstandsattest, men kommunen kan altid kræve en civilstandsattest fremlagt.

Følgende forhold kan begrunde, at kommunen kræver, at en part fremlægger en civilstandsattest:

- Parten bor ikke i Danmark.
- Konkret mistanke om, at parten er eller har været gift.
- Stikprøve.

Det beror på en konkret vurdering, om kommunen kræver fremlagt en civilstandsattest.

Kommunen kan kræve civilstandsattest fra følgende lande:

- Lande, hvor parten har eller har haft bopæl.
- Lande, hvor parten har eller har haft ophold.
- Lande, hvor parten har eller har haft statsborgerskab.

Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

En thailandsk statsborger, der midlertidigt opholder sig i Tyskland, ønsker at indgå ægteskab i Danmark med en tysk statsborger, der bor i Tyskland. Kommunen kan kræve fremlagt følgende civilstandsattester:

Fra den tyske statsborger:

- Civilstandsattest fra Tyskland.

Fra den thailandske statsborger:

- Civilstandsattest fra Thailand.
- Civilstandsattest fra Tyskland (Der vil her næppe være tale om en civilstandsattest, men om eventuelle oplysninger om partens civilstand fra f.eks. de tyske udlændingemyndigheder).

2.5.1.2. Hvornår kan civilstandsattest ikke kræves fremlagt

I følgende situationer kan kommunen ikke kræve, at parten fremlægger civilstandsattest:

- Parten er flygtning eller asylansøger.
- Det er umuligt for parten at fremskaffe en civilstandsattest.
- Det er meget vanskeligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe en civilstandsattest.

Parten er flygtning eller asylansøger:

Man kan bl.a. opnå flygtningestatus i Danmark, hvis udlændingemyndighederne anerkender, at man er forfulgt af myndighederne i sit hjemland; disse personer betegnes flygtninge. En asylansøger er ikke en flygtning, men en person, der anmoder om at blive anerkendt som flygtning, fordi den pågældende mener sig forfulgt af myndighederne i sit hjemland; dvs. at de danske udlændingemyndigheder endnu ikke har taget stilling til denne anmodning.

På grund af risikoen for (yderligere) forfølgelse, kan man ikke kræve, at en flygtning eller asylansøger kontakter myndighederne i det land, som den pågældende er flygtet fra. Af samme grund må danske myndigheder heller ikke kontakte de pågældende myndigheder for at få oplysninger om parten. Det gælder i særlige tilfælde også, selvom parten efterfølgende er blevet dansk statsborger.

Dette gælder dog ikke, hvis parten flere gange har rejst til det land, hvorfra parten er flygtet, efter parten har opnået flygtningestatus i Danmark, eller hvis parten giver samtykke til det.

Oplysninger om, hvorvidt en part er flygtning eller asylansøger, kan findes på UdlændingeInformationsPortalen (UIP) på www.nyidanmark.dk.

Der er ikke noget til hinder for at kræve civilstandsattest fra lande, som en flygtning eller asylansøger har boet i, men som den pågældende ikke er flygtet fra.

Umuligt for parten at fremskaffe en civilstandsattest:

Det er ikke alle lande, der udsteder civilstandsattester, og selvom et land udsteder civilstandsattester, er det ikke sikkert, at de udstedes for alle, der har en tilknytning til landet. Civilstandsattester kan f.eks. være forbeholdt landets egne statsborgere eller parter med permanent opholdstilladelse.

I så fald bør det i stedet overvejes at bede parten fremlægge de oplysninger om partens civilstand, som udlændingemyndighederne i det land, hvor parten aktuelt bor eller opholder sig, er i besiddelse af.

Det er parten, der skal dokumentere, at parten ikke kan få udstedt en civilstandsattest fra det pågældende land. Dette kan eksempelvis dokumenteres ved en udtalelse fra landets myndigheder, den danske ambassade i det pågældende land eller det pågældende lands ambassade i Danmark. Hvis parten ikke kan fremskaffe dokumentationen herfor, kan kommunen være behjælpelig hermed – eksempelvis ved at kommunen ringer til myndighederne eller den danske ambassade i det pågældende land.

Meget vanskeligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe en civilstandsattest:

I nogle tilfælde kan det tage tid for en part at fremskaffe en civilstandsattest fra udlandet, og parten vil måske også skulle betale et gebyr for attesten. Dette er dog ikke til hinder for at kræve civilstandsattest fremlagt.

I nogle situationer kan det imidlertid være meget vanskeligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe en civilstandsattest. Det er parten, der skal dokumentere, at det vil være meget vanskeligt eller byrdefuldt at fremskaffe en civilstandsattest. I så fald bør kommunen efter et konkret skøn undlade at kræve attesten fremlagt. Som eksempler på dette kan nævnes:

– Den udenlandske myndighed reagerer ikke på henvendelser om udstedelse af civilstandsattest.

– Udstedelse af civilstandsattest forudsætter personligt fremmøde hos en udenlandsk myndighed i et fjerntliggende land. (Det skal dog her undersøges, om parten i stedet kan møde på det pågældende lands ambassade i Danmark eller et andet sted i Europa).

2.5.2. Dokumentation for ophør af ægteskab (skilsmisse, død m.v.)

2.5.2.1. Skilsmisse og dødsfald i Danmark

Hvis det fremgår af CPR, at en parts tidligere ægteskab er ophørt ved skilsmisse meddelt af Statsforvaltningen (tidligere statsamterne og Københavns Overpræsidium), Rigsombudsmanden i Grønland eller Rigsombudsmanden på Færøerne, behøver parten ikke at fremlægge bevillingen.

Hvis det fremgår af CPR, at en parts ægteskab er ophørt ved dansk dom til skilsmisse eller omstødelse, behøver parten ikke at fremlægge dommen.

Ønsker en ægtefælle at indgå nyt ægteskab, inden en skilsmisse er registreret i CPR, dokumenteres skilsmissen ved en udskrift af dommen. Byretten skal have påtegnet dommen om, at den ikke er anket (ankepåtegning). I stedet for ankepåtegning kan der forevises bevis for, at den tidligere ægtefælle har givet afkald på anke, eller for at anken vil blive begrænset til at gælde vilkårene for skilsmissen. Dette er dog ikke nødvendigt, hvis det fremgår af dommen, at den tidligere ægtefælle har erklæret sig indforstået med påstanden om skilsmisse, også selv om ægtefællen ikke har været indforstået med vilkårene for skilsmissen.

Hvis en parts tidligere ægtefælle er død, og dødsfaldet er registreret i CPR, behøver den længstlevende ægtefælle ikke at fremlægge dokumentation for dødsfaldet. I andre tilfælde dokumenteres dødsfaldet ved dødsattest eller attest fra skifteretten.

Er dødsfaldet fastslået ved dødsformodningsdom, skal der fremlægges en udskrift af dommen med ankepåtegning som ved skilsmisedomme, der endnu ikke er registreret i CPR.

2.5.2.2. Skilsmisse, dødsfald m.v. i de nordiske lande

Hvis det tidligere ægteskab er opløst ved dom til skilsmisse eller omstødelse afsagt i Finland, Island, Norge eller Sverige, skal der forevises en original domsudskrift eller en genpart bekræftet af retten forsynet med erklæring om, at dommen er retskraftig (dvs. endelig).

Er det tidligere ægteskab opløst ved islandsk eller norsk skilsmissebevilling, skal der fremlægges den originale bevilling eller en genpart som er bekræftet af den udstedende myndighed.

Hvis ægteskabet er opløst ved dødsfald, skal den originale dødsattest eller lignende fremlægges.

2.5.2.3. Skilsmisse og dødsfald uden for Norden

I det følgende gennemgås de betingelser, der skal være opfyldt, for at kommunen kan anerkende, at et ægteskab er opløst ved en udenlandsk skilsmisse (uden for Norden) eller ved at den ene af ægtefællerne er afgået ved døden i udlandet (uden for Norden).

Kommunen kan kræve, at udenlandske (dog ikke nordiske) skilsmisse- og dødsfaldsdokumenter oversættes til dansk ved en uddannet translatør el. lign. Den uddannede translatør el. lign. kan være dansk eller udenlandsk. Da udenlandske dokumenter skal forelægges i original, kan dokumenterne og oversættelse heraf ikke sendes digitalt til kommunen.

Udgifterne til oversættelse afholdes af parterne, uanset om de har bopæl her i landet eller ej. Se også kapitel 1, punkt 1.5.

Hvis det er muligt at behandle sagen på betryggende vis uden oversættelse af dokumenterne, f.eks. fordi kommunens medarbejder behersker det fremmede sprog, er det ikke nødvendigt at lade dokumenterne oversætte.

2.5.2.3.1. Generelle dokumentationskrav

Som dokumentation for en udenlandsk skilsmisse eller at ægteskabet er opløst ved, at den ene af ægtefællerne er afgået ved døden i udlandet, skal der fremlægges følgende dokumenter:

- Det originale dokument eller en original genpart eller udskrift, der er bekræftet af den myndighed, der har udstedt det originale dokument.
- Retskraftpåtegning.
- Oversættelse af dokumentet med alle påtegninger.

Ved en retskraftpåtegning dokumenteres det, at en afgørelse (normalt en dom) er endelig, det vil sige, at den ikke kan ankes, eller at den ikke er anket inden udløbet af ankefristen.

Dødsattester udstedes i mange lande af administrative myndigheder. Hvis en dødsattest er udstedt af en administrativ myndighed, skal den ikke forsynes med retskraftpåtegning.

Legaliseringspåtegning eller apostillepåtegning:

Danske myndigheder bør som udgangspunkt altid sikre sig, at dokumenter, der er af væsentlig betydning for afgørelsen af en sag, og som er udstedt af udenlandske myndigheder, er ægte. Dette gælder ikke kun dokumenter, der anvendes i ægteskabssager.

Der findes et vidt udstrakt internationalt samarbejde om bekræftelse af ægtheden af dokumenter, der skal anvendes i andre lande. I vejledning om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet er det nærmere beskrevet, hvordan man bekræfter ægtheden af et udenlandsk familieretligt dokument. Vejledningen er på www.ast.dk.

Hvis en part er flygtning eller asylansøger, kan kommunen ikke kræve, at parten fremlægger dokumenter fra det land, som den pågældende er flygtet fra, jf. dette kapitel, punkt 2.5.1.2. Det gælder også, selvom flygtningen har opnået dansk indfødsret.

Dette gælder dog ikke, hvis parten flere gange har rejst til det land, hvorfra parten er flygtet, efter parten har opnået flygtningestatus i Danmark. Det gælder heller ikke, hvis parten er blevet skilt i det land, hvor parten er flygtet fra, efter parten har fået flygtningestatus i Danmark, forudsat at parten selv har anlagt skilsmisssagen eller aktivt deltaget i behandlingen af den.

2.5.2.3.2. Særlige krav til anerkendelse af udenlandske skilsmisser

Sager omfattet af Haagerkonventionen om anerkendelse af skilsmisser:

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 1. juni 1970 om anerkendelse af skilsmisse og separation. Efter konventionen skal Danmark som udgangspunkt anerkende skilsmisser fra de lande, der har tiltrådt konventionen, hvis konventionens betingelser for anerkendelse er opfyldt.

Efter konventionens artikel 2 skal skilsmisser fra et land, der har tilsluttet sig konventionen, som udgangspunkt anerkendes i Danmark, når en af følgende betingelser var opfyldt den dag, sagen blev rejst i den stat, hvor skilsmissen eller separationen er meddelt:

- 1) Den ægtefælle, fra hvem skilsmisse eller separation søgtes, havde bopæl der.
- 2) Sagsøgeren/ansøgeren havde bopæl der, og en af følgende yderligere betingelser var opfyldt:
 - a) Sådant bopæl havde bestået i mindst et år, umiddelbart før sagen blev rejst.
 - b) Ægtefællernes sidste fælles bopæl var der.
- 3) Begge ægtefæller var statsborgere i denne stat.
- 4) Sagsøgeren/ansøgeren var statsborger i denne stat, og en af følgende yderligere betingelser var opfyldt:
 - a) Sagsøgeren/ansøgeren havde bopæl der.
 - b) Sagsøgeren/ansøgeren havde haft sin bopæl der i en sammenhængende periode på et år, som i hvert fald delvis falder inden for de sidste to år, før sagen blev rejst.
- 5) Den, der søger skilsmisse, var statsborger i denne stat, og begge de følgende yderligere betingelser var opfyldt:
 - a) Sagsøgeren/ansøgeren opholdt sig i denne stat, da sagen blev rejst, og
 - b) ægtefællernes sidste fælles bopæl var i en stat, hvis lovgivning, da sagen blev rejst, ikke gav adgang til skilsmisse.

En skilsmisse anerkendes ikke, hvis den strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public). For at en skilsmisse ikke strider mod grundlæggende danske retsprincipper, er det bl.a. en betingelse, at stævningen i

skilsmisssagen har været forkyndt for sagsøgte, eller at sagsøgte på anden måde er blevet bekendt med sagen. Denne betingelse er bl.a. opfyldt, hvis det fremgår af dommen, at sagsøgte har udtalt sig i sagen, eller sagsøgte har underskrevet skilsmisshedokumentet. Endvidere anerkendes skilsmisser, der er foretaget privat uden medvirken af myndigheder eller domstole, ikke.

Konventionen er bl.a. tiltrådt af: Australien, Cypern, Egypten, Estland, Finland, Italien, Luxembourg, Holland, Norge, Polen, Portugal, Slovakiet, Sverige, Schweiz, Storbritannien og Tjekkiet. En liste over lande, der har tiltrådt konventionen, findes på: www.hcch.net.

Sager, der ikke er omfattet af Haagerkonventionen om anerkendelse af skilsmisser:

Anerkendelse af en udenlandsk skilsmisse forudsætter, at den myndighed, som foretog skilsmissen, havde international kompetence i overensstemmelse med reglerne i § 448 c i den danske retsplejelov.

Dette indebærer, at på tidspunktet, hvor skilsmisssagen startede, skulle parterne have en tilknytning til det land, hvor skilsmissen blev foretaget. En tilknytning, der svarer til den tilknytning, som man skal have til Danmark for at få behandlet en skilsmisssag her i landet. Denne betingelse er opfyldt, hvis en af parterne boede i skilsmisselandet, eller hvis begge parter var statsborgere i skilsmisselandet, selvom ingen af dem havde bopæl der. Der henvises til retsplejelovens § 448 c, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 4.

De nævnte bestemmelser i retsplejelovens § 448 c har følgende ordlyd:

”§ 448 c. Sag om ægteskab kan behandles her i riget, såfremt

1) sagsøgte har bopæl her,

2) sagsøgeren har bopæl her og enten har boet her i de sidste to år eller tidligere har haft bopæl her,

[...]

4) begge parter er danske statsborgere, og sagsøgte ikke modsætter sig indbringelsen for dansk domstol, eller

[...]”

Eksempler:

Eksempel 1 – Parterne har haft tilknytning til udlandet:

Både hustruen og manden er statsborgere i det land, hvor parterne bliver skilt. Begge parter bor imidlertid i Danmark. Parterne anses for at have tilknytning til det land, hvor de bliver skilt på grund af deres statsborgerskab; den udenlandske skilsmisse kan derfor anerkendes.

Eksempel 2 – Ingen af parterne har haft tilknytning til udlandet:

Begge parter er danske statsborgere, og de bor i Danmark. De har indgået ægteskab i Las Vegas, USA, under et ferieophold, og de er ligeledes blevet skilt i USA under et ferieophold. Selvom parterne har indgået ægteskab i USA, har de ikke tilstrækkelig tilknytning til USA til at få anerkendt skilsmissen i Danmark. Dette skyldes, at de begge er danske statsborgere og bosiddende i Danmark.

Endelig må skilsmissen ikke stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Affidavit:

En affidavit er en ensidig erklæring, der ofte afgives for en notar. I nogle lande, herunder Indien, anvendes affidavits meget. Kommunerne kan derfor få forelagt sager, hvor parterne hævder, at en affidavit er dokumentation for, at de f.eks. er blevet skilt, eller at en ægtefælle er død. En affidavit er imidlertid en ensidig erklæring, og der er ingen myndigheder, der har taget stilling til indholdet af den. En affidavit kan derfor ikke anvendes som dokumentation for, at en part er fraskilt eller enke/enkemand. Kommunen bør således ikke bede parten om en oversættelse af en affidavit, eller om at den bliver legaliseret eller får en apostillepåtegning. Er en affidavit forelagt i kopi, bør kommunen heller ikke bede parten om at fremlægge den i original.

Civilstandsattester:

Civilstandsattester anvendes som nævnt i dette kapitel, punkt 2.5.1. som dokumentation for, at en part er ugift, dvs. aldrig har indgået ægteskab. En civilstandsattest kan imidlertid ikke anvendes selvstændigt som dokumentation for, at en part er fraskilt eller enke/enkemand. Selvom en part f.eks. fremlægger en civilstandsattest, ifølge hvilken parten er fraskilt, skal den originale skilsmisse med diverse påtegninger fremlægges. I nogle lande kan en civilstandsattest dog være en del af en retskraftpåtegning.

2.5.2.4. Forelæggelse for Ankestyrelsen og klageadgang

Kommunen kan forelægge en sag for Ankestyrelsen, hvis parterne ikke kan fremskaffe dokumentation for en udenlandsk skilsmisse eller for den tidligere ægtefælles død. Også sager, der giver anledning til tvivl, kan forelægges for Ankestyrelsen.

Forelæggelsen skal indeholde følgende:

- Kommunen skal angive grunden til, at sagen forelægges, herunder hvilken problemstilling kommunen ønsker belyst.
- Parterne skal have udfyldt et oplysnings-skema om henholdsvis skilsmisse eller dødsfald. Begge skemaer findes på www.ast.dk.
- Eventuelle originale dokumenter skal fremsendes sammen med oversættelse til dansk eller engelsk. Ankestyrelsen kan ikke udtale sig om dokumenter, der alene er fremsendt i kopi.

Kommunen skal sørge for, at de personer, om hvem der indsendes personoplysninger til Ankestyrelsen i forelæggelsessager, er bekendt med deres rettigheder efter persondataloven, og med at sagen forelægges for Ankestyrelsen. Det skal fremgå af forelæggelsen, at dette er sket.

Afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser kan påklages til Ankestyrelsen (ægteskabslovens § 58 b) og skal derfor som udgangspunkt meddeles skriftligt og være begrundet. Se også dette kapitels punkt 2.1.2.

Afgørelsen skal indeholde en klagevejledning, der f.eks. kan udformes således:

”Du kan klage over afgørelsen. Hvis du vil klage, skal du sende klagen til kommunen. Vi sender din klage og resten af sagen til Ankestyrelsen, som så behandler din klage.”

Beslutninger om fremlæggelse af civilstandsattester samt om anerkendelse af udenlandske dødsattester m.v. kan ikke påklages til Ankestyrelsen.

2.6. Indgåelse af nyt ægteskab når det tidligere ægteskab er opløst ved død (krav om skifte af eventuelt fællesbo)

2.6.1. Dødsboet behandles i Danmark

Når det tidligere ægteskab er opløst ved død, og dødsboet behandles i Danmark, må den længstlevende ægtefælle ikke indgå nyt ægteskab, før fællesboet er delt eller taget under bobestyrerbehandling eller offentligt skifte, jf. ægteskabslovens § 10.

Dette krav gælder dog ikke i følgende situationer:

- Der var ikke noget formuefællesskab i det tidligere ægteskab.
- Ægtefællerne var separerede ved dødsfaldet.

– Samtlige arvinger efter afdøde giver arveafkald.

– Samtlige arvinger efter afdøde giver samtykke til indgåelse af nyt ægteskab. Dette gælder dog kun, hvis den længstlevende ægtefælle ikke har overtaget ægtefællernes fælleseje til uskiftet bo efter arvelovens § 17, jf. nedenfor om uskiftet bo.

I det følgende beskrives, hvordan den længstlevende ægtefælle kan dokumentere, at dødsboet ikke er til hinder for indgåelse af ægteskab. Beskrivelsen er ikke udtømmende.

Ofte vil borgeren have dokumentation for skifte i form af en erklæring fra skifteretten om, hvem boet er udlagt til. Har borgeren ikke afleveret denne dokumentation sammen med ægteskabserklæringen, vil det oftest være lettest for kommunen og den længstlevende ægtefælle, at kommunen indhenter oplysninger hos skifteretten om, hvordan dødsboet er blevet behandlet. I så fald er det ikke nødvendigt for borgeren at fremskaffe dokumentation fra skifteretten.

Kommunen kan give dispensation fra kravet om, at et fællesbo skal være delt, før man kan indgå et nyt ægteskab (ægteskabslovens § 10, stk. 2). Se dette kapitel, punkt 2.6.1.7. om skiftefritagelse.

2.6.1.1. Dokumentation for at privat skifte eller lignende er afsluttet

Et privat skifte af et dødsbo anses for afsluttet, når skifteretten har færdigbehandlet sagen, medmindre dødsboet er udleveret til uskiftet bo.

Der findes mange forskellige måder at behandle et dødsbo på. Hvis kommunen er i tvivl om, hvorvidt et dødsbo er afsluttet eller ej, kan kommunen kontakte skifteretten, eventuelt telefonisk. Hvis skifteretten bekræfter, at dødsboet er afsluttet, er det ikke nødvendigt at indhente dokumentation fra den længstlevende ægtefælle.

Om nødvendigt kan det bl.a. ved følgende attester m.v. dokumenteres, at privat skifte er afsluttet:

– Skifteretsattest om, at fællesboet er udleveret til privat skifte samt erklæringer fra samtlige arvinger om, at skiftet er afsluttet. Fortegnelse over arvingerne findes på "Skifteretsattest Om Privat Skifte". I stedet for erklæring fra arvingerne kan der fremlægges bekræftelse fra skifteretten på, at skiftet er afsluttet, f.eks. i form af endelig beregning af boafgift.

– Skifteretsattest om, at fællesboet er udleveret til forenklet privat skifte efter dødsboskifteloven § 33 og § 34.

– Skifteretsattest om, at boet er udlagt som boudlæg eller udlagt til en bestemt person efter dødsboskiftelovens § 18.

– Skifteretsattest om, at fællesboet er udlagt til den længstlevende ægtefælle efter dødsboskiftelovens § 22.

2.6.1.2. Dokumentation for at dødsboet er taget under behandling af bobestyrer eller under offentligt skifte

Dette kan dokumenteres ved skifteretsattest om, at dødsboet er eller har været under offentligt skifte eller udleveret til bobestyrerbehandling. Det er ikke nødvendigt, at behandlingen af dødsboet er afsluttet.

2.6.1.3. Dokumentation for at der ikke var formuefællesskab i det tidligere ægteskab

Dette kan dokumenteres ved tinglyst ægtepagt, hvorefter alle ejendele i det tidligere ægteskab fuldt ud var omfattet af fuldstændigt særeje.

Ægtepagt om skilsmisssæreje er ikke tilstrækkeligt.

2.6.1.4. Ægtefællerne var separerede ved dødsfaldet

Dette kan dokumenteres ved fremlæggelse af separationsdom eller -bevilling.

Hvis separationen er registreret i CPR, behøver den længstlevende ægtefælle ikke at fremlægge dokumentation for separationen. Den 1. juni 2004 begyndte statsforvaltningerne at indberette separationsbevillinger til CPR, og den 1. juli 2004 begyndte domstolene at indberette separationsdomme til CPR.

2.6.1.5. Arvingerne efter afdøde giver samtykke til indgåelse af nyt ægteskab

Arvingerne efter den tidligere ægtefælle kan give samtykke til, at den længstlevende ægtefælle indgår nyt ægteskab, selvom dødsboet endnu ikke er afsluttet. I stedet for samtykke til indgåelse af ægteskab kan en arving give afkald på arv. I så fald skal denne arving ikke give samtykke til indgåelse af ægteskab. Samtykke til indgåelse af ægteskab kan dog ikke gives, hvis boet er udlagt til uskiftet bo eller har været udlagt til uskiftet bo, men det er taget under skiftebehandling igen. Se dette kapitel, punkt 2.6.1.6.

Skifteretten kan eventuelt oplyse, hvem der er afdødes arvinger.

Ved samtykke til indgåelse af nyt ægteskab giver arvingerne ikke afkald på arven efter afdøde.

2.6.1.6. Den længstlevende ægtefælle sidder i uskiftet bo

Det fremgår af ægteskabslovens § 10, stk. 1, nr. 3, at arvingerne efter førstafdøde ægtefælle kun kan give samtykke til, at den længstlevende ægtefælle indgår nyt ægteskab, hvis den længstlevende ægtefælle ikke har overtaget ægtefællernes fælleseje til uskiftet bo efter arvelovens § 17.

Bestemmelsen i ægteskabslovens § 10, stk. 1, nr. 3, hænger sammen med arvelovens § 26, stk. 2, som trådte i kraft den 1. januar 2008. Efter sidstnævnte bestemmelse skal den længstlevende ægtefælle skifte et uskiftet bo ved indgåelse af nyt ægteskab. Dette indebærer, at førstafdødes livsarvinger ikke, uden samtidig at give et arveafkald, kan give samtykke til, at den længstlevende ægtefælle indgår nyt ægteskab, når denne sidder i uskiftet bo. Dette gælder også for uskiftede boer, der er etableret før den 1. januar 2008.

Livsarvingerne kan altså ikke give afkald på skifte og samtidig bevare deres arveret. Dette betyder, at hvis den længstlevende ægtefælle ønsker at indgå nyt ægteskab, skal vedkommende anmode skifteretten om skifte af det uskiftede bo. I så fald dokumenteres adgangen til at indgå ægteskab som beskrevet i dette kapitel, punkt 2.6.1.1. om dokumentation for, at privat skifte og lign. er afsluttet og punkt 2.6.1.2 om dokumentation for, at dødsboet er taget under behandling af bobestyrer.

Hvis alle andre arvinger efter førstafdøde ægtefælle giver arveafkald til fordel for den længstlevende ægtefælle, er der kun én arving (den længstlevende ægtefælle). Er dette tilfældet, er det ikke nødvendigt at skifte boet for at indgå nyt ægteskab. Kommunen skal dog sikre sig, at det er alle andre arvinger end længstlevende ægtefælle, der har givet arveafkald. Arvingerne vil normalt fremgå af skifteretsattesten om uskiftet bo. Kommunen kan om nødvendigt kontakte skifteretten.

2.6.1.7. Skiftefritagelse

Kommunen har mulighed for at meddele skiftefritagelse (dispensation fra ægteskabsbetingelsen), sådan at den længstlevende ægtefælle kan indgå nyt ægteskab, uden at der er taget stilling til delingen af fællesboet, jf. ægteskabslovens § 10, stk. 2.

Adgangen til at meddele skiftefritagelse anvendes kun, hvis der foreligger helt specielle grunde, f.eks. at den længstlevende ægtefælle, der ønsker at indgå nyt ægteskab, ligger for døden.

Kommunens afgørelse om skiftefritagelse kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 2.1.2.

Meddelelse af skiftefritagelse betyder ikke, at arven efter afdøde ikke skal deles, men alene at den længstlevende kan indgå nyt ægteskab, selvom dødsboet ikke er afsluttet.

Det er ikke muligt at meddele skiftefritagelse, hvis den længstlevende ægtefælle sidder i uskiftet bo, se dette kapitel punkt 2.6.1.6.

2.6.2. Dødsboet behandles ikke i Danmark

Når det tidligere ægteskab er opløst ved død, og dødsboet ikke behandles i Danmark, kan den længstlevende ægtefælle indgå nyt ægteskab, selvom behandlingen af dødsboet ikke er afsluttet.

2.6.3. Indgåelse af nyt ægteskab efter skilsmisse

Når det tidligere ægteskab er opløst ved skilsmisse eller omstødelse, er det ikke et krav, at fællesboet er delt, før man kan indgå nyt ægteskab.

2.7. Lovligt ophold, herunder dispensation

Efter ægteskabslovens § 11 a, stk. 1, er det en betingelse for at indgå ægteskab i Danmark, at begge parter har dansk indfødsret eller lovligt ophold her i landet efter udlændingelovens §§ 1-3 a, § 4 b, § 5, stk. 2, eller § 6 eller i medfør af en opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-9 f eller §§ 9 i-9 n.

Lovligt ophold efter de nævnte bestemmelser kan blandt andet bygge på:

- Dansk indfødsret.
- Statsborgerskab i et af de nordiske lande.
- Statsborgerskab i et EU-land eller Schweiz.
- Statsborgerskab i et visumfrit land.
- Opholdstilladelse eller turistvisum udstedt i Danmark eller i et andet Schengenland.

Asylansøgere og andre udlændinge, der alene opholder sig i Danmark, mens deres sag om opholdstilladelse m.v. er under behandling (processuelt ophold), har ikke lovligt ophold i Danmark i relation til ægteskabslovens § 11 a; de kan derfor ikke indgå ægteskab i Danmark. Processuelt ophold i et andet Schengenland, f.eks. som asylansøger, medfører heller ikke lovligt ophold i Danmark.

Betingelsen om lovligt ophold skal være opfyldt, når vielsen foretages. Hvis en persons lovlige ophold i Danmark er tidsbegrænset til at være mindre end 4 måneder, tidsbegrænses prøvelsesattestens gyldighedsperiode tilsvarende. Dette anføres i anmærkningsrubrikken.

Kommunen kan give tilladelse til indgåelse af ægteskab i Danmark, hvis ganske særlige omstændigheder, navnlig varigheden af en udlændings ophold her i landet, taler derfor (ægteskabslovens § 11 a, stk. 2).

Afgørelser om dispensation kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 2.1.2.

Selvom kommunen giver dispensation fra betingelsen om lovligt ophold, må parterne kun indgå ægteskab med hinanden, hvis de øvrige ægteskabsbetingelser er opfyldt.

Reglerne om lovligt ophold er nærmere beskrevet i vejledning om lovligt ophold som betingelse for indgåelse af ægteskab, der findes på www.ast.dk. Hvis kommunen er i tvivl om, hvorvidt der er tale om lovligt ophold, kan kommunen kontakte Udlændingestyrelsen eller Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Efter ægteskabslovens § 11 a, stk. 2, kan dispensationsadgangen anvendes, "hvis ganske særlige omstændigheder, herunder navnlig varigheden af en udlændings ophold heri landet, taler derfor. "

Efter forarbejderne til bestemmelsen og praksis siden bestemmelsens ikrafttræden den 1. juli 2002 bør kommunen give dispensation fra betingelsen om lovligt ophold i følgende situationer:

- 1) Parten har opholdt sig meget længe i Danmark og derved har opnået en påviselig tilknytning til den anden person.
- 2) Parterne har eller venter barn sammen.
- 3) Parten lider af alvorlig sygdom eller har et alvorligt handicap.

Der vil også kunne gives dispensation, hvis begge parter er asylansøgere, og hvor parterne inden indrejsen i Danmark havde en tilknytning til hinanden.

Opregningen af dispensationsmulighederne i forarbejderne til loven er ikke udtømmende. Der kan være andre ganske særlige omstændigheder, der efter et konkret skøn må sidestilles med de ovennævnte dispensationsmuligheder.

Spørgsmålet om, hvorvidt et afslag på at indgå ægteskab i Danmark på grund af manglende lovligt ophold her i landet er foreneligt med parrets menneskerettigheder, er behandlet i bilag 1.

Ved afgørelsen af en sag om dispensation fra betingelsen om lovligt ophold må kommunen ikke tage hensyn til parternes ønsker om eller mulighed for at bosætte sig i Danmark.

Efter forarbejderne til ægteskabslovens § 11 a er betingelsen om lovligt ophold ved indgåelse af ægteskab i Danmark begrundet i et ønske om at undgå, at især asylansøgere indgår proforma ægteskab med en herboende og derefter søger om familiesammenføring under henvisning til ægteskabet.

Uanset dette lægger ægteskabslovens § 11 a ikke op til, at der skal foretages en nærmere undersøgelse af, om der er tale om et proforma ægteskab. Afgørelser om dispensation skal i stedet alene træffes ud fra et konkret skøn over sagens objektive kendsgerninger.

Længden af opholdet i Danmark og tilknytning til den anden person:

Efter praksis har personer, der har opholdt sig her i landet i mindst 3 år, opholdt sig så længe i Danmark, at de som udgangspunkt opfylder betingelsen om et længerevarende ophold.

Længden af opholdet beregnes fra ansøgerens indrejse i Danmark. Det har ikke betydning for længden af opholdet, at den pågældende inden indrejsen i Danmark har opholdt sig i andre EU-lande eller nordiske lande.

Det er som udgangspunkt uden betydning, om parten tidligere har haft lovligt ophold her i landet. Et tidligere ophold kan dog tillægges betydning, hvis det er afsluttet kort tid inden, det nuværende ophold begyndte.

Hvis parten har et lovligt ophold, der ophører – f.eks. et turistvisum – og parten først derefter ansøger om indgåelse af ægteskab i Danmark, medregnes dette ophold ved beregningen af opholdets varighed.

Det er en yderligere betingelse, at udlændingen ved det lange ophold i Danmark har opnået en påviselig tilknytning til den, som udlændingen nu ønsker at blive gift med.

Efter praksis har parter, der har kendt hinanden og været kærestepar i en længere periode på mindst 1-1½ år, kendt hinanden/været kærestepar så længe, at de som udgangspunkt opfylder betingelsen om at have opnået en påviselig tilknytning til den anden person. Der kan ikke stilles krav om, at parterne skal have været kærestepar i hele perioden.

Der kan heller ikke stilles krav om, at parterne bor sammen, men hvis de bor sammen og har boet sammen i længere tid, anses tilknytningskravet for opfyldt.

Asylansøgere, der er indkvarteret på et asylcenter, må ikke flytte fra centret uden udlændinge-myndighedernes tilladelse. Den omstændighed, at en asylansøger ikke bor sammen med sin kæreste, kan derfor ikke i sig selv begrunde, at tilknytningskravet ikke anses for opfyldt. Hvis der er tvivl om parternes tilknytning til hinanden, skal kommunen derfor foretage en nærmere undersøgelse af sagen.

Parternes alder kan have betydning ved den skønsmæssige vurdering af parternes tilknytning til hinanden. Hvis parterne f.eks. har mødt hinanden, hvor den ene eller begge parter var meget unge, kan dette medføre, at der stilles større krav til længden af parternes kenskab til hinanden/længden af kæresteforholdet.

Hvis det er helt åbenbart, at der er tale om et proforma ægteskab, kan kommunen afslå at give dispensation.

Parterne har eller venter barn sammen:

Det fremgår af forarbejderne til ægteskabslovens § 11 a, at der bør dispenseres, hvis parterne har eller venter barn sammen. Hvis dette er tilfældet, er udgangspunktet, at der skal gives dispensation, også selvom udlændingen ikke har haft langvarigt ophold i Danmark, eller parterne ikke har kendt hinanden i særlig lang tid.

Er barnet født inden ankomsten til Danmark, og er der tvivl om, hvem der er forældre til barnet, kan kommunen bede parterne om at fremlægge dokumentation for forældreskabet fra deres hjemland eller fra det land, hvor barnet blev født. Udenlandske dokumenter skal forelægges i original og kan derfor ikke sendes digitalt til kommunen.

Som det fremgår af dette kapitel, punkt 2.5.1.2., kan kommunen normalt ikke kræve fremlæggelse af dokumenter fra det land, som en flygtning eller asylansøger er flygtet fra. I disse sager kan kommunen i stedet – med parternes samtykke – indhente en kopi af den udenlandske parts sag hos udlændingemyndighederne.

Alvorlig sygdom eller alvorligt handicap:

Efter forarbejderne til ægteskabslovens § 11 a bør der ligeledes dispenseres, hvis det f.eks. på grund af alvorlig sygdom eller alvorligt handicap vil være urimeligt ikke at tillade parterne at gifte sig her i landet. Der bør også i denne situation meddeles dispensation, selvom den udenlandske part ikke har opholdt sig i Danmark i meget lang tid. Det er uden betydning, hvilken af parterne der er alvorligt syg eller har et alvorligt handicap.

Ankestyrelsen har ikke truffet afgørelse i sager, der vedrører en sådan problemstilling, men det må antages, at der skal være tale om fysiske eller psykiske sygdomme af meget alvorlig karakter. Der skal foreligge en indgående lægefaglig beskrivelse af sygdommen.

Forudgående tilknytning til hinanden:

I situationer, hvor asylansøgere og andre inden indrejsen i Danmark havde en påviselig tilknytning til hinanden, bør den samlede varighed af parternes forhold – også omfattende tiden før indrejsen – tillægges vægt ved en afgørelse om dispensation fra betingelsen om lovligt ophold.

I tilfælde, hvor parterne har en påviselig tilknytning til hinanden, der rækker tilbage til tiden før ankomsten til Danmark, kan der gives dispensation, selvom udlændingen ikke har haft langvarigt ophold i Danmark.

Denne dispensationsmulighed omfatter bl.a. situationer, hvor parterne inden ankomsten til Danmark havde indgået ægteskab med hinanden, men enten ikke kan bevise dette, eller hvor ægteskabet er ugyldigt efter dansk ret – f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede under vielsen.

Eksempler på afgørelser:

I det følgende refereres en række sager, hvor der er taget stilling til spørgsmålet om dispensation fra betingelsen om lovligt ophold.

Sag nr. 1 (j.nr. 03-516-00024):

M kom til Danmark som asylansøger sammen med sin mor. Udlændingestyrelsen meddelte M afslag på asyl, hvilket Flygtningenævnet stadfæstede. Af forskellige grunde kunne M imidlertid ikke udvises, og han havde derfor "tålt ophold" i Danmark.

Asylsagen blev senere genoptaget, og næsten 5 år efter ankomsten til Danmark besluttede Udlændingestyrelsen at udvise M, men Flygtningenævnet hjemviste sagen til fornyet behandling. Samtidig ansøgte M om tilladelse til at indgå ægteskab med H, der er dansk statsborger. M og H havde kendt hinanden i næsten 3 år, og de havde været kærester i lidt over 2 år. M søgte også om familiesammenføring på baggrund af samlivet med H.

Ankestyrelsen (tidligere Familiestyrelsen) gav M tilladelse til at indgå ægteskab med H. Ved afgørelsen lagde styrelsen vægt på, at M havde opholdt sig i Danmark i 4 år og 10 måneder, at M og H havde kendt hinanden i næsten 3 år, og at de havde boet sammen og været kærester i 2 år og 2 måneder.

Sag nr. 2 (j.nr. 03-516-00008):

H indrejste i Danmark og ansøgte om asyl. Lidt over 1 år efter ankomsten til Danmark afslog Flygtningenævnet ansøgningen om asyl og pålagde H at udrejse af Danmark inden en måned. Et halvt år efter fastholdt Flygtningenævnet afgørelsen.

H søgte herefter om humanitær opholdstilladelse. Hun oplyste, at hun ved tilbagevenden til sit hjemland risikerede dødsstraf på grund af forholdet til M, der er dansk statsborger og kristen, og fordi hun ønskede at konvertere fra islam til kristendom. Det var bekræftet, at H skulle påbegynde oplæring i den kristne tro.

Integrationsministeriet besluttede straks herefter, at H kunne opholde sig i Danmark, mens sagen om opholdstilladelse blev behandlet. Hun fik herefter igen processuelt ophold.

H lærte M at kende lidt over et år efter ankomsten til Danmark. De flyttede sammen ca. et halvt år senere, hvor de holdt forlovelsesfest. H ansøgte herefter om tilladelse til at indgå ægteskab med M.

Ankestyrelsen (tidligere Familiestyrelsen) gav H tilladelse til at indgå ægteskab med M. Ved afgørelsen lagde styrelsen vægt på, at H havde opholdt sig i Danmark i 3 år og 2 måneder, at H og M havde kendt hinanden i 1 år og 10 måneder, og at de havde boet sammen i 1 år og 3 måneder.

Sag nr. 3 (j.nr. 04-516-00026):

M indrejste i Danmark, hvor han søgte om asyl. Flygtningenævnet afslog halvandet år efter ansøgningen om asyl og pålagde M at udrejse straks.

M ansøgte herefter om opholdstilladelse på grund af familiemæssig tilknytning til Danmark, bl.a. havde han en bror i Danmark. Udlændingestyrelsen gav et år efter afslag på denne ansøgning og pålagde igen M at udrejse straks.

M, der stadig opholdt sig her i landet, ansøgte nu om tilladelse til at indgå ægteskab med H, der er udenlandsk statsborger med opholdstilladelse i Danmark. Parterne, der stammede fra samme land, havde kendt hinanden siden kort efter M's indrejse i Danmark, og de havde boet sammen i en del af perioden.

Ankestyrelsen (tidligere Familiestyrelsen) gav M tilladelse til at indgå ægteskab med H. Ved afgørelsen lagde styrelsen vægt på, at M havde opholdt sig i Danmark i 3 år, at M og H havde kendt hinanden i 2 år og 9 måneder, og at de havde boet sammen i ca. 6 måneder.

Sag nr. 4 (j.nr. 2010-815-00021):

M havde som asylansøger opholdt sig i Danmark i mere end 3 år. M og H havde oplyst, at de havde kendt hinanden i ca. 3 år og havde været kærester i ca. 2 år. På tidspunktet for Ankestyrelsens (tidligere Familiestyrelsen) afgørelse havde parret boet sammen i næsten 1 år. Ankestyrelsen dispenserede fra kravet om lovligt ophold og lagde afgørende vægt på oplysningerne om længden af M's ophold i Danmark og parternes forklaring om, hvor længe de havde kendt hinanden og været kærester.

Sag nr. 5 (j.nr. 03-516-00014):

H havde haft et 20 måneders ophold i Danmark. H var derefter rejst til Norge, hvor hun havde opholdt sig i 15 måneder.

H blev efterfølgende udvist af Norge til Danmark, hvor hun søgte om dispensation til at indgå

ægteskab. På afgørelsestidspunktet havde H opholdt sig i Danmark i ca. ½ år siden ankomsten fra Norge.

Ankestyrelsen (tidligere Familiestyrelsen) stadfæstede afslaget på dispensation og bemærkede i den forbindelse, at styrelsen så bort fra de første 20 måneders ophold i Danmark, fordi H derefter havde opholdt sig i Norge i over et år.

Sag nr. 6 (j.nr. 03-516-00013):

M og H, som havde ansøgt om asyl i Danmark, ansøgte om dispensation til at indgå ægteskab. De oplyste, at de havde fællesbarnet B.

Det fremgik af udlændingemyndighedernes akter, at M havde oplyst, at B var født i byen X, mens H havde oplyst, at B var født i byen Y. M og H havde samstemmende oplyst, at B var født den 5. oktober 2000. Der var efter parternes oplysninger indgået aftale om fælles forældremyndighed over B.

Der var ikke oplysninger om, at M havde anerkendt faderskabet. Der var imidlertid heller ikke grundlag for at betvivle parrets oplysninger om, at B var et fællesbarn – de ankom blandt andet alle samtidigt til Danmark. Ankestyrelsen (tidligere Familiestyrelsen) lagde til grund, at der var tale om et fællesbarn og gav dem dispensation fra kravet om lovligt ophold.

2.8. Eventuel erklæring om kendskab til reglerne om familiesammenføring

Ægteskab må – hvis en af parterne ikke har dansk indfødsret, statsborgerskab i et af de andre nordiske lande eller opholdstilladelse efter udlændingelovens §§ 7-9 f eller 9 i-9 n, og hvor den anden part har indfødsret, et sådant statsborgerskab eller en sådan opholdstilladelse – først indgås, når hver part har afgivet erklæring om at være bekendt med reglerne om familiesammenføring i udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1, og stk. 2-14 og 30 (ægteskabslovens § 11 b).

Denne bestemmelse indebærer følgende:

1) Den ene part har et "permanent opholdsgrundlag" (f.eks. dansk statsborgerskab m.v.) i Danmark, mens den anden part kun har midlertidig opholdstilladelse i Danmark (f.eks. turist-visum): Begge parter skal underskrive erklæringen. Dette gælder også, selvom parterne oplyser, at de ikke har planer om at bo i Danmark.

2) Begge parter har et "permanent opholdsgrundlag" i Danmark: Parterne skal ikke underskrive erklæringen.

3) Begge parter har kun midlertidig opholdstilladelse i Danmark: Parterne skal ikke underskrive erklæringen.

Når den herboende part enten er EU/EØS-statsborger med opholdsret efter udlændingelovens § 6, jf. § 2, stk. 4, eller er schweizisk statsborger med opholdstilladelse efter udlændingelovens § 6, jf. § 2, stk. 5, skal parterne dog ikke underskrive erklæringen.

Ved underskriften på erklæringen erklærer parterne, at de er bekendt med reglerne om familiesammenføring i udlændingeloven. Derimod giver parterne ikke afkald på muligheden for at søge om familiesammenføring på grund af ægteskabet.

Erklæringen afgives på "Erklæring efter ægteskabslovens § 11 b om kendskab til udlændingelovens regler om ægtefællesammenføring". Erklæringen findes på www.ast.dk på dansk, engelsk og tysk.

Når parterne skal udfylde ovennævnte erklæring, skal kommunen udlevere "Vejledning i forbindelse med indgåelse af ægteskab og registreret partnerskab om opholdstilladelse i Danmark på grundlag af ægteskab eller registreret partnerskab med en person, der bor i Danmark (ægtefællesammenføring)" til dem. Vejledningen findes på www.ast.dk på dansk, engelsk og tysk.

Ved udstedelse af ægteskabsattest til brug for indgåelse af ægteskab i udlandet efter reglerne herom i ægteskabsbekendtgørelsen, skal betingelsen om lovligt ophold og en eventuel erklæring om kendskab til udlændingelovens regler om familiesammenføring (§ 11 b-erklæring) ikke prøves. Kommunen bør dog alligevel

udlevere vejledningen til parterne, når de efter ægteskabslovens § 11 b skulle have udfyldt § 11 b-erklæringen, hvis de i stedet havde valgt at blive gift i Danmark. Se mere om ægteskabsattest i kapitel 8.

2.9. Evne til at handle fornuftsmæssigt

Man må ikke indgå ægteskab i Danmark, hvis man mangler evnen til at handle fornuftsmæssigt. Kommunen må derfor heller ikke gennemføre prøvelsen for en part, der mangler evnen til at handle fornuftsmæssigt.

Hvis kommunen er i tvivl om en parts evne til at handle fornuftsmæssigt, kan kommunen afholde et møde med parten for at undersøge partens forhold nærmere. Kommunen kan lade en person med den fornødne lægefaglige kompetence eller lignende afholde mødet eller deltage i det. Kommunen kan også anmode om en erklæring fra partens læge eller andre med et fagligt kendskab til partens aktuelle situation. Manglende evne til at handle fornuftsmæssigt kan have forskellige årsager: Alderdomssvækkelse, demens, psykiske problemer, alkohol- eller narkotikamisbrug m.v. Disse årsager kan være permanente eller midlertidige.

2.10. Dobbeltvielse

To personer, der er gift eller registreret med hinanden, kan efter dansk ret ikke indgå nyt ægteskab med hinanden.

Det er uden betydning, om det første ægteskab/registrerede partnerskab er indgået i Danmark eller i udlandet.

Hvis det første ægteskab/registrerede partnerskab er indgået i udlandet, og det ikke anerkendes efter dansk ret, er der ikke noget til hinder for, at parterne indgår "nyt" ægteskab i Danmark, hvis ægteskabsbetingelser i øvrigt er opfyldt.

I forbindelse med sådanne ægteskaber orienteres parterne om, at det seneste ægteskab efter dansk ret er ugyldigt, hvis der efterfølgende måtte fremkomme nye oplysninger om det første ægteskab/partnerskab, der medfører, at dette ægteskab alligevel anerkendes efter dansk ret.

Dette vil medføre, at parterne fortsat anses for gift efter dansk ret, men at deres ægteskab anses for indgået på datoen for den udenlandske vielse. I så fald bør denne vielsesdag – samt den udenlandske vielsesmyndighed – registreres i CPR.

Det skal understreges, at denne fremgangsmåde alene kan anvendes, når to parter, der mener, at de allerede er gift med hinanden, ønsker at indgå "nyt" ægteskab med hinanden.

Fremgangsmåden kan altså ikke anvendes, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt en part, der ønsker at indgå ægteskab i Danmark, allerede er gift med en anden, end den, som parten nu ønsker at blive gift med.

Kapitel 3

Borgerlig vielse

3.1. Vielsessted og -tidspunkt

Når kommunen foretager en borgerlig vielse, foregår vielsen på det sted, som kommunen har anvist hertil. Det kan eksempelvis være et særligt vielseslokale, der er indrettet hertil, byrådsalen eller lignende (ægteskabslovens § 18, stk. 3).

Kommunen kan tillade, at vielser foretages et andet sted i eller uden for kommunen (f.eks. i parternes egen have, i en skov, et sted i en anden kommune eller på fjorden/havet), men kommunen er ikke forpligtet hertil. Foretages en vielse et andet sted, end det sted som kommunen har anvist, kan kommunen kræve, at parterne betaler de ekstra udgifter, som kan være forbundet hermed, eksempelvis udgifter til transport. Kommunen kan derimod ikke fastsætte et fast gebyr for vielser, der foretages et andet sted end det sted, som kommunen har anvist.

Hvis en vielse skal foretages i en anden kommune, skal den anden kommune godkende dette inden vielsen. Denne godkendelse er en ordensforskrift. Hvis vielseskommunen f.eks. på grund af en fejl ikke har fået indhentet en godkendelse fra den anden kommune, vil dette ikke have betydning for vielsens og dermed ægteskabets gyldighed.

En kommunes godkendelse af, at en anden kommune foretager en vielse i kommunen, vil kunne gives fra sag til sag. Kommunen kan imidlertid også vælge generelt at godkende, at en eller flere kommuner (eventuelt alle kommuner) må foretage vielser i kommunen. Hvis en kommune ikke ønsker, at andre kommuner foretager vielser i kommunen, kan kommunen afslå at godkende dette fra sag til sag, eller kommunen kan eventuelt generelt meddele til alle landets kommuner, at kommunen ikke vil godkende, at andre kommuner foretager vielser i kommunen. Det er også muligt at give en sådan generel meddelelse til en eller flere bestemte kommuner, hvis det kun er den eller disse kommuner, som kommunen ikke vil godkende til at foretage vielser i kommunen.

Det er vielsesmyndigheden (borgmesteren), der har kompetencen til at beslutte, om kommunen vil tilbyde, at vielser foretages andre steder i eller uden for kommunen end det sted, som er anvist hertil (et særligt vielseslokale, byrådssalen eller lignende), mens det er kommunen (kommunalbestyrelsen), der har kompetencen til at beslutte, om andre kommuner må foretage vielser i kommunen.

Uanset om en vielse foretages inden for kommunen (f.eks. i en skov) eller uden for kommunen (f.eks. på havet) skal kommunen iagttage de eventuelle særlige regler, der evt. gælder for ophold m.v. det pågældende sted. Det kan f.eks. være regler om, hvorvidt man overhovedet må opholde sig det pågældende sted, støjniveau, affaldshåndtering m.v.

Hvis vielse er foretaget på et andet sted end det, kommunalbestyrelsen normalt anvender, noteres dette i anmærkningsrubrikken i ægteskabsbogen.

Selvom kommunen således kan foretage vielser uden for kommunen, må vielsen dog ikke foretages på Færøerne, i Grønland eller uden for Danmark.

Vielsen foretages i de kommunale kontorers kontortid. Det vil sige, at det er kommunen, der tilrettelægger åbningstiden. Uanset den øvrige åbningstid skal kommunen dog sørge for, at parterne, hvis de anmoder herom, kan blive gift om lørdagen i tidsrummet kl. 9.00-12.00 (ægteskabsbekendtgørelsens § 15).

At det skal være muligt at blive gift om lørdagen er dog ikke ensbetydende med, at parterne har krav på at blive gift en bestemt lørdag. Det er altså kommunen, der tilrettelægger datoen, tidspunktet og varigheden af vielsesceremonien, ligesom det er kommunen, der tilrettelægger personalebemandingen. Parternes ønske om tidspunktet for vielsen skal dog så vidt muligt imødekommes af kommunen.

Kommunen kan tillade, at vielsen foretages på andre tidspunkter end i kontortiden og om lørdagen kl. 9.00-12.00, men kommunen er ikke forpligtet hertil.

Der er offentlig adgang til alle borgerlige vielser. Det vil sige, at kommunen er forpligtet til at tillade andre at overvære vielsen. Heraf følger også, at kommunen efter anmodning er forpligtet til at oplyse, hvornår der foretages vielser, og som udgangspunkt også, hvem der skal giftes de pågældende dage. Dette følger af offentlighedslovens § 7, idet oplysninger om en bestemt persons indgåelse af ægteskab som udgangspunkt ikke er omfattet af undtagelsen i offentlighedslovens § 30, nr. 1 (undtagelse af oplysninger om private forhold). Der vil dog kunne være tilfælde, hvor oplysninger om en bestemt persons indgåelse af ægteskab efter en konkret vurdering kan undtages efter § 30, nr. 1, f.eks. hvis det er begrundet af hensynet til personens sikkerhed.

3.2. Vidner

En vielse skal overværes af mindst to vidner (ægteskabsbekendtgørelsens § 16).

Der er ikke særlige krav til vidnernes alder. Det vil sige, at også personer under 18 år, kan være vidner. Dog skal vidnerne kunne forstå, hvad der foregår. Det vil sige, at vidnerne skal kunne forstå, at det er en vielse af de to parter, der foretages.

Sørger parterne ikke selv for vidner, har kommunen pligt til at sørge herfor. Dette gælder både i den almindelige åbningstid og om lørdagen kl. 9.00-12.00.

3.3. Vielsen

Kommunen kan selv tilrettelægge, hvordan vielsen skal foregå (evt. i samarbejde med parterne). Inden vielsen foretages, skal kommunen fastslå parternes identitet.

Hvis vielsesmyndigheden konstaterer, at en af parterne mangler evnen til at handle fornuftsmæssigt, må vielsen ikke foretages, se også kapitel 2, punkt 2.9.

Når vielsen foretages, skal den person, der foretager vielsen, følge denne fremgangsmåde:

Under vielseshandlingen spørger den, der foretager vielsen, efter at have fastslået parternes identitet: "Da I over for mig har oplyst, at I ønsker at indgå ægteskab med hinanden, spørger jeg, om du (part 1's fulde navn) vil have (part 2's fulde navn) til ægtefælle?". Når part 1 har svaret ja, spørges part 2: "På samme måde spørger jeg dig (part 2's fulde navn), om du vil have (part 1's fulde navn) til ægtefælle?" Når part 2 har svaret ja, udtaler den, der foretager vielsen: "Efter at I nu har erklæret at ville ægte hinanden, forkynder jeg jer herved at være ægtefolk."

Når vielsen er foretaget, udleverer vielsesmyndigheden straks en vielsesattest til parterne.

Er vielse sket, selv om der ikke eller kun delvis er sket prøvelse af ægteskabsbetingelserne (nødvielse) anføres dette i anmærkningsrubrikken i ægteskabsbogen med oplysning om, hvilken prøvelse der er foretaget. Se også kapitel 6, punkt 6.1, om nødvielser.

I forbindelse med vielsen indføres denne i ægteskabsbogen. Se også kapitel 4, punkt 4.2, om ægteskabsbog.

Ægteskabsbogen og dens duplikat underskrives af den, der har foretaget vielsen, parterne og vidnerne.

Ovenstående om vielsesattest og ægteskabsbog og duplikat gælder også i situationer, hvor en kommune foretager en vielse i en anden kommune. Se også dette kapitel, punkt 3.1. Det vil sige, at det er den kommune, der foretager vielsen, der udfærdiger vielsesattest, ægteskabsbog og duplikat, selvom vielsen er foretaget i en anden kommune.

Kapitel 4

Prøvelses- og ægteskabsbøger samt vielser i godkendte trossamfund

4.1. Prøvelsesbog

Prøvelsesmyndigheden skal føre bog om prøvelse af ægteskabsbetingelser, herunder også ved udstedelse af ægteskabsattester. Bogen kan også føres elektronisk.

Prøvelsesbogen skal udover alle prøvelser også indeholde et navner register, hvori partens navn/parternes navne og bopæl indføres med henvisning til prøvelsesnummeret. Indførelsen af navnene sker alfabetisk og inden for hvert bogstav i kronologisk rækkefølge. Navner registret kan også føres elektronisk, og i så fald kan indførelserne ske alfabetisk.

Ankestyrelsen har godkendt blanketter til brug for prøvelsesattest og ægteskabsattest samt prøvelsesbog og tilhørende navner register (ægteskabsbekendtgørelsens § 22).

Prøvelsesbogen og det tilhørende navnerregister afsluttes, når prøvelsesbogen indeholder 400 blade.

4.2. Ægteskabsbog

Den borgerlige vielsesmyndighed skal føre en bog om vielse og et duplikat af bogen. Bøgerne kan også føres elektronisk.

Ægteskabsbogen og duplikatet skal udover alle borgerlige vielser i kommunen også indeholde et navnerregister, hvori begge parter navne og bopæl indføres med henvisning til vielsesnummeret. Indførelsen af navnene sker alfabetisk og inden for hvert bogstav i kronologisk rækkefølge. Navnerregistret kan føres elektronisk, og i så fald kan indførelserne ske alfabetisk.

Ankestyrelsen har godkendt blanketter til brug for vielsesattest og partnerskabsattest samt ægteskabsbog og dens duplikat med tilhørende navnerregister (ægteskabsbekendtgørelsens § 22).

Ægteskabsbogen og det tilhørende navnerregister samt duplikatet afsluttes, når ægteskabsbogen indeholder 400 blade.

4.3. Prøvelses- og vielsesmyndighedens arkiv

Prøvelsessagens dokumenter, herunder ægteskabserklæringen, samtykkeerklæringer og tilladelser m.v. skal opbevares i et sagsomslag med prøvelsesnummeret. Originale dokumenter, herunder dåbs- eller navneattester, skilsmissepapirer m.v. udleveres til parterne samtidig med prøvelsesattesten eller vielsesattesten. Der beholdes en kopi af disse dokumenter til sagen.

Sagens dokumenter kan føres og opbevares elektronisk. I så fald skal der ikke være et sagsomslag, men prøvelsesnummeret skal være identificerbart i den elektroniske sag.

Prøvelsesbogen, ægteskabsbogen og dens duplikat skal opbevares på et sikkert sted, og ægteskabsbogen og dens duplikat må ikke opbevares i samme bygning, medmindre bøgerne opbevares i et brandsikkert rum. Dette gælder også, hvis bøgerne føres elektronisk.

Prøvelsesbøger der er skabt eller tilvejebragt i perioden mellem den 1. januar 1923 og 31. december 2006 afleveres til landsarkivet (i København til stadsarkivet) 5 år efter, at de er afsluttet. Prøvelsesbøger, der er skabt eller tilvejebragt den 1. januar 2007 eller senere, skal ikke afleveres til landsarkivet efter 5 år, men bevares af kommunen.

Ægteskabsbøger der er skabt eller tilvejebragt i perioden mellem den 1. januar 1923 og 31. december 2006 afleveres til landsarkivet (i København til stadsarkivet) 50 år efter, at de er afsluttet. Duplikater der er skabt eller tilvejebragt i perioden mellem den 1. januar 1923 og 31. december 2006 afleveres til landsarkivet (i København til stadsarkivet), når de er afsluttet. Ægteskabsbøger og duplikat heraf, der er skabt eller tilvejebragt den 1. januar 2007 eller senere, skal ikke afleveres til landsarkivet efter 50 år, men bevares af kommunen.

Samtlige andre dokumenter vedrørende prøvelsen af ægteskabsbetingelserne, som parterne ikke har fået udleveret, kan kasseres efter 10 års opbevaring.

4.4. Kommunens udstedelse af vielsesattest når vielsen er foretaget af et godkendt trossamfund eller af Baptistkirken i Danmark

Når en præst i folkekirken eller en bemyndiget præst, imam eller lignende i et anerkendt eller godkendt trossamfund foretager en vielse, skal præsten, imamen m.v. udlevere en vielsesattest til parterne. Både folkekirken og de anerkendte trossamfund fører selv ægteskabsbog og udsteder således også selv vielsesattesten til parterne. Dette omfatter dog ikke det anerkendte trossamfund Baptistkirken i Danmark, der pr. 1. juli 2013 ikke længere fører ægteskabsbog og således fra dette tidspunkt heller ikke selv udsteder vielsesattest til parterne (se cirkulæreskrivelse af 25. juni 2013 om Baptistkirkens ophør med at føre kirkebøger).

Godkendte trossamfund fører ikke ægteskabsbog og kan ikke selv udstede vielsesattest til parterne.

En præst, imam m.v. i et godkendt trossamfund eller i Baptistkirken i Danmark sender i stedet for en meddelelse om vielsen til den kommune, hvor vielsen er foretaget. Kommunen udsteder en vielsesattest og fører vielsen ind i kommunens ægteskabsbog. Da det er kommunen, der udsteder vielsesattesten, er det kommunen (og ikke præsten, imamen m.v.), der underskriver vielsesattesten i underskriftsfeltet. I feltet om vielsesstedet anføres det sted, hvor vielsen er foretaget. Kommunen skal således ikke i stedet f.eks. anføre rådhusets adresse eller lignende. I feltet om vielsesmyndigheden anfører kommunen navnet på trossamfundet eller menigheden sammen med navnet på den præst, imam m.v., der har foretaget vielsen. Der er også mulighed for at anføre trossamfundets eller menighedens adresse i dette felt. Kommunen sender derefter straks vielsesattesten til præsten, imamen m.v., som udleverer attesten til parterne.

Inden kommunen udsteder vielsesattesten, skal kommunen sikre, at præsten, imamen m.v. i det godkendte trossamfund eller i Baptistkirken i Danmark havde bemyndigelse til at foretage vielsen. Hvis der er en stående vielsesbemyndigelse, vil kommunen normalt have en oversigt/liste herom. Havde præsten, imamen m.v. derimod en enkeltstående bemyndigelse til at foretage den konkrete vielse, vil kommunen normalt inden vielsen have modtaget en orientering om bemyndigelsen fra Kirkeministeriet. Hvis det skulle vise sig, at der ikke var en vielsesbemyndigelse, må kommunen ikke udstede en vielsesattest, og vielsen skal ikke føres ind i ægteskabsbogen.

Er vielsen foretaget uden bemyndigelse, orienterer kommunen præsten, imamen m.v. om, at der ikke kan udstedes en vielsesattest, da vielsen er ugyldig på grund af den manglende vielsesbemyndigelse. Hvis det er relevant, kan kommunen samtidig orientere om, at parterne fortsat har mulighed for at indgå ægteskab (hvis de i øvrigt opfylder betingelserne herfor), eller at parterne eventuelt kan anmode Ankestyrelsen om godkendelse af den ugyldige vielse.

Hvis kommunen bliver bekendt med uregelmæssigheder i forbindelse med en vielse foretaget i et trossamfund, og hvis disse uregelmæssigheder relaterer sig til spørgsmål om godkendelse som trossamfund eller spørgsmål vielsesbemyndigelse, kan kommunen forelægge sagen for Kirkeministeriet. Hvis kommunen i øvrigt støder på sager om velser, der kan give anledning til tvivl, kan kommunen forelægge sagen for Ankestyrelsen. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis der er tvivl om, hvorvidt et par er blevet gift med borgerlig gyldighed, eller om den handling, der er foretaget, alene er en religiøs handling.

Kapitel 5

Navneændring på bryllupsdagen

5.1. Generelt om navneændring på bryllupsdagen

Den administrative ordning "Navneændring på bryllupsdagen" giver mulighed for, at par, der ønsker at foretage navneændring med virkning fra bryllupsdagen, forud for vielsen kan indgive en ansøgning om navneændring til personregisterføreren.

En ansøgning om navneændring på bryllupsdagen indgives ved anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening) via www.borger.dk. Ansøgninger, der ikke indgives ved digital selvbetjening, afvises af personregisterføreren, medmindre der foreligger særlige forhold, der gør, at borgeren ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening. I så fald skal personregisterføreren tilbyde, at ansøgningen kan indgives på anden måde end ved digital selvbetjening. Se mere herom i vejledning om navne, som er tilgængelig på www.ast.dk.

Hvis personregisterføreren tilbyder, at ansøgningen kan indgives på anden måde, skal ansøgningen indgives på blanketten "Navneændring på bryllupsdagen" som er godkendt af Ankestyrelsen.

Hvis begge parter ønsker at ændre navn på bryllupsdagen, skal de begge indgive en ansøgning. Parterne bør være opmærksomme på, at de kan tilhøre hvert deres bopælsogn, hvorfor ansøgningerne skal indgives til hvert deres sogn.

Det er personregisterførerne i folkekirken og for personer fødselsregisteret i Sønderjylland, personregisterførerne ved kommunen, der foretager selve navneændringen, men for så vidt angår navneændring på bryllupsdagen, har prøvelses- og vielsemyndigheden også arbejdsopgaver, som beskrives i det følgende.

5.2. Prøvelsesmyndighedens opgaver

Når et par henvender sig til prøvelsesmyndigheden for at blive gift, skal prøvelsesmyndigheden vejlede parret om muligheden for at ændre navn på bryllupsdagen.

Hvis en eller begge parter ønsker at ændre navn på bryllupsdagen, skal prøvelsesmyndigheden henvise parterne til at indgive ansøgningen ved digital selvbetjening på www.borger.dk.

Parterne bør vejledes om, at en ansøgning om navneændring som udgangspunkt skal være bopælssognet/personregisteret i hænde senest 15 hverdage før vielsesdatoen.

Det er vigtigt, at parterne i ansøgningen om prøvelse af ægteskabsbetingelserne har oplyst, om der er søgt om navneændring på bryllupsdagen. Hvis det er oplyst, at der er søgt herom, skal prøvelsesmyndigheden, når der er foretaget en prøvelse af ægteskabsbetingelserne, i forbindelse med udstedelse af prøvelsesattesten notere i anmærkningsfeltet, at der er søgt om navneændring på bryllupsdagen.

Prøvelsesmyndigheden skal altså ikke afvente behandlingen af navneændringen.

Da prøvelsesbogen og en eventuel prøvelsesattest udstedes før vielsen og navneændringen, skal ægtefællernes navne på tidspunktet for udstedelsen anføres, også selvom de har søgt om navneændring ved vielsen, og navnemyndigheden har bekræftet, at denne ansøgning kan imødekommes.

Prøvelsesmyndigheden orienteres ikke om udfaldet af ansøgningen om navneændring. Meddelelse herom sendes alene til vielsesmyndigheden.

5.3. Vielsesmyndighedens opgaver

Hvis der er søgt om navneændring på bryllupsdagen, afventer vielsesmyndigheden at modtage "attestation af navneændring" fra personregisterføreren. Dette sker normalt senest 3 hverdage før, at vielsen skal finde sted. "Attestation af navneændring", der alene er til vielsesmyndighedens brug, er dateret med vielsesdatoen som hændelsesdato.

Vielsesmyndigheden udfærdiger herefter vielsesattest med de ansøgte navne i overensstemmelse med "attestation af navneændring". Det vil sige, at det er partens/parternes nye navn, der anføres i ægteskabsbogen og vielsesattesten.

Der er intet i vejen for, at vielsesmyndigheden inden vielsen i ægteskabsbogen og på vielsesattesten m.v. anfører det nye navn, som ægtefællerne har ansøgt navnemyndigheden om, selvom vielsesmyndigheden endnu ikke har fået bekræftelse fra navnemyndigheden om, at ansøgningen om navneændring kan imødekommes.

Det påhviler under alle omstændigheder vielsesmyndigheden at sikre sig, at de rigtige navne er anført i ægteskabsbogen og på vielsesattesten.

Vielsesmyndigheden registrerer vielsen i CPR.

Efter vielsen er foretaget, og vielsesmyndigheden har ændret civilstand i CPR, aktiverer person-registerføreren navneændringen og fremsender fødsels- og dødsattest, fødsels- og navneattest eller navneattest med nyt navn til borgerne.

Civilstandsændringen samt navneændringen vil herefter fremgå af CPR med vielsesdatoen som hændelsesdato.

Hvis parret ændrer vielsesdatoen under forløbet, giver vielsesmyndigheden besked herom til personregisterføreren.

Ændrer parterne ikke navn i forbindelse med vielsen, men sker dette eventuelt senere, er der ikke noget til hinder for, at vielsesmyndigheden efter anmodning fra parterne udsteder en ny vielsesattest med parternes nye navn.

Kapitel 6

Nødvielser, proforma ægteskaber, arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber

6.1. Nødvielser

En vielse må ikke foretages, før der er foretaget en prøvelse af, om betingelserne for at indgå ægteskab er opfyldt.

Hvis der på grund af en af parternes sygdom er alvorlig fare for, at udsættelse af en vielse vil betyde at denne ikke kan gennemføres, kan vielsesmyndigheden dog undlade at foretage en forudgående prøvelse (ægteskabslovens § 19, stk. 2).

Det er vielsesmyndigheden, der vurderer, om der på grund af en af parternes sygdom er alvorlig fare for, at en udsættelse af vielsen vil medføre, at den ikke kan finde sted.

Til brug for denne vurdering bør vielsesmyndigheden så vidt muligt indhente en lægeerklæring, der dokumenterer partens tilstand, herunder at partens tilstand gør, at vielsen ikke kan udsættes, og at vedkommende ikke kan flyttes (ægteskabsbekendtgørelsens § 18).

Hvis det på grund af partens tilstand ikke af tidsmæssige årsager er muligt at indhente en lægeerklæring, kan en læge eventuelt mundtligt erklære ovenstående over for vielsesmyndigheden. I modsat fald må vielsesmyndigheden selv foretage denne vurdering.

Parterne skal skriftligt (eventuelt på ægteskabserklæringen) eller mundtligt erklære, at der ikke på grund af slægtskab eller tidligere ægteskab er noget til hinder for ægteskabet (ægteskabslovens §§ 6 og 9). Spørgsmål om eventuelt skifte af fællesbo i et tidligere ægteskab skal altså ikke undersøges nærmere.

Vielsesmyndigheden skal altid sikre, at parten kan handle fornuftsmæssigt. Der bør derfor ikke være tvivl om, at parten ønsker at indgå ægteskab og forstår selve handlingen og konsekvenserne heraf. Dette kan fremgå af en lægeerklæring, men vielsesmyndigheden bør altid selv sikre sig dette.

Når vielsen er foretaget, udleverer vielsesmyndigheden en vielsesattest til parterne og fører vielsen ind i ægteskabsbogen. Det anføres i anmærkningsrubrikken i ægteskabsbogen, at der er foretaget en nødvielse med oplysning om, hvilken prøvelse der er foretaget. Det skal fremgå, at parterne har afgivet erklæring om, at der ikke efter lovens §§ 6 og 9 er noget til hinder for ægteskabet.

Vielsesmyndigheden indberetter til prøvelsesmyndigheden, at der er foretaget en nødvielse og indsender eventuel lægeerklæring, ægteskabserklæring m.v. Prøvelsesmyndigheden foretager herefter så vidt muligt en fuldstændig prøvelse af ægteskabsbetingelserne og indsender derefter sagen inklusive prøvelsesattest og andre relevante dokumenter til Ankestyrelsen, som fører tilsyn med nødvielser i relation til, om betingelserne for nødvielse er til stede. Tilsvarende regler gælder om en indberetning, prøvelsesmyndigheden modtager fra en præst.

6.2. Proforma ægteskaber

Prøvelsesmyndigheden og den borgerlige vielsesmyndighed skal indberette tilfælde, hvor myndigheden har grund til at antage, at det afgørende formål med ægteskabets indgåelse er, at en af parterne opnår opholdstilladelse i Danmark. Indberetning skal ske til Udlændingestyrelsen, hvor oplysningen kan indgå i behandlingen og afgørelsen af sager om ægtefællesammenføring.

Pligten til at indberette mistanken om et proforma ægteskab gælder for kommunen både ved prøvelse og vielse, men ikke for de kirkelige vielsesmyndigheder.

Indberetningspligten kan f.eks. finde anvendelse, hvis parterne ikke kan tale samme sprog, eller hvis den, der foretager prøvelsen eller vielsen, får indtryk af, at parterne ikke har set hinanden før.

Indberetning af en mistanke om et proforma ægteskab begrundet ikke, at myndigheden kan afvise at udstede en prøvelsesattest, hvis ægteskabsbetingelserne i øvrigt er opfyldt, eller at gennemføre en vielse. Indberetningen giver heller ikke kommunen mulighed for at udsætte en viessag.

6.3. Tvangsægteskaber

Danske myndigheder må ikke medvirke til, at der bliver indgået ægteskab under tvang, dvs. vold, trusler og andre former for utilbørligt pres.

Et tvangsægteskab er ikke det samme som et proforma ægteskab eller et arrangeret ægteskab. Dette skyldes, at disse to former for ægteskab ikke på samme måde som et tvangsægteskab er præget af tvang.

Når en ansøgning om at indgå ægteskab bliver behandlet, eller når vielsen foretages, skal kommunen og vielsesmyndigheden sikre sig, at begge parter ønsker at indgå ægteskabet, og at ingen af parterne er udsat for tvang eller utilbørligt pres.

Der er tale om et tvangsægteskab, hvis blot den ene part oplever, at han eller hun er blevet udsat for tvang eller pres, sådan at der ikke har været tale om et reelt valg. Der kan være tale om trusler, fysisk vold eller psykisk pres til at indgå ægteskabet.

Følgende omstændigheder kan tyde på, at der er tale om et tvangsægteskab. Når der foreligger oplysninger om disse omstændigheder, skal kommunen være særligt opmærksomme på risikoen for tvangsægteskab:

- Parterne eller en af parterne indgår ægteskab i en ung alder.
- En af parterne stammer fra et land eller et område, hvor tvangsægteskaber forekommer.
- Parterne er nært beslægtede.
- En af parterne eller andre oplyser, at der er tale om et tvangsægteskab.
- Parternes adfærd i øvrigt indikerer, at der er tale om et tvangsægteskab.

Også andre omstændigheder kan tyde på, at der kan være tale om et tvangsægteskab, eksempelvis oplysninger om tidligere tilfælde af tvangsægteskab i parternes familier eller oplysninger om, at den ene parts familie har betalt et beløb til den andens familie.

Selvom en eller flere af disse omstændigheder foreligger, beviser det ikke, at der er tale om et tvangsægteskab, men i de ovennævnte situationer skal kommunen eller vielsesmyndigheden overveje at foretage en nærmere undersøgelse af sagen.

Udsætter kommunen eller vielsesmyndigheden en sag på grund af mistanke om tvangsægteskab, er det vigtigt at være opmærksom på parternes samlede situation, herunder de familiemæssige forhold. Kommunen eller vielsesmyndigheden bør derfor udvise stor diskretion og forsigtighed ved håndteringen af disse sager og være opmærksom på en eventuel risiko for, at en af parterne udsættes for overgreb eller lignende.

Sager, hvor der er mistanke om tvangsægteskab, skal altså behandles varsomt. Kommunen eller vielsesmyndigheden bør derfor eventuelt overlade disse sager til medarbejdere med den fornødne ekspertise, f.eks. sagsbehandlere, der er vant til at arbejde med etniske minoriteter og æresrelaterede konflikter.

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (i dag Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet) offentliggjorde i juli 2012 en National strategi mod æresrelaterede konflikter, hvor man bl.a. kan læse mere om æresrelaterede konflikter, herunder tvangsægteskaber, den forebyggende indsats og de forskellige akuttilbud – både eksisterende og kommende. I takt med udmøntningen af strategien opdateres ministeriets hjemmeside løbende med nye initiativer. Kommunen kan desuden søge rådgivning hos VISO og LOKK (Landsorganisationen af Kvindekrisecentre), der yder rådgivning m.v. i æresrelaterede sager, herunder sager om tvangsægteskab.

Nyttige links:

Den Nationale strategi mod æresrelaterede konflikter <http://uibm.dk/Integration/aeresrelaterede-konflikter>

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets hjemmeside www.uibm.dk

VISO <http://socialstyrelsen.dk/viso/udvalgte%20indsatsomraader/aeresrelaterede-konflikter>

LOKK <http://www.lokk.dk/For-fagfolk/Information-om-aeresrelaterede-konflikter/>

Kapitel 7

Et ægteskabs gyldighed

I ægteskabsloven skelnes der mellem fejl/mangler, der medfører ugyldighed, og fejl/mangler ved de formelle betingelser for indgåelse af ægteskab.

Der er fire betingelser for gyldigheden af et ægteskab (ægteskabslovens § 20, stk. 2, og § 21, stk. 1):

- 1) Vielsen skal være foretaget af en myndighed, som efter loven kan foretage vielser.
- 2) Parterne skal være samtidigt til stede under vielsen.
- 3) Begge parter skal erklære, at de vil giftes med hinanden.
- 4) Vielsesmyndigheden skal forkynde, at parterne er blevet gift.

Hvis én eller flere af disse betingelser ikke er opfyldt, er vielsen ugyldig.

Er et ægteskab indgået under tvang, eller er man blevet forledt ("snydt") til indgåelse af ægteskab, medfører dette ikke ugyldighed. Den, der er tvunget eller forledt til indgåelse af ægteskab, kan dog anlægge en retssag om omstødelse af ægteskabet. Retssagen skal anlægges inden seks måneder efter, at tvangen er ophørt, dog senest tre år efter indgåelse af ægteskabet (ægteskabslovens § 24).

Omstødelse af et ægteskab har samme virkning som en skilsmisse (ægteskabslovens § 25).

Formelle fejl/mangler – eksempelvis at parten fremviste falske identitetspapirer, at én eller flere af ægteskabsbetingelserne (f.eks. lovligt ophold) ikke var opfyldt – medfører ikke, at ægteskabet er ugyldigt.

Er ægtefællerne i nær familie med hinanden (f.eks. søskende), eller er én af parterne gift i forvejen (bigami), kan ægteskabet omstødes. Hvis kommunen får oplysninger herom, bør sagen forelægges for Ankestyrelsen, sådan at en eventuel omstødelsessag kan indledes.

Hvis en vielse er ugyldig, kan Ankestyrelsen under særlige omstændigheder godkende vielsen som gyldig (ægteskabslovens § 21, stk. 2).

Kapitel 8

Civilstandsattest og ægteskabsattest til brug for vielse i udlandet

Når en part eller et par skal giftes i udlandet, vil den udenlandske vielsesmyndighed ofte stille krav om, at parten/parret dokumenterer sin/deres civilstand ved en civilstandsattest fra de danske myndigheder. I dag findes der ikke en officiel attest hertil, men i de fleste kommuner udskriver folkeregistret en attest fra CPR-registret, hvoraf civilstanden fremgår, og denne udskrift underskrives og stemples af kommunen.

I nogle tilfælde er det ikke tilstrækkeligt med en civilstandsattest, da visse lande i stedet kræver dokumentation for, at parten/parret kan indgå ægteskab efter de danske ægteskabsregler. Er dette tilfældet, foretager kommunen efter anmodning en prøvelse af ægteskabsbetingelserne. I så fald skal parten/parret indgive en ansøgning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne ved digital selvbetjening. Se mere herom under kapitel 1, punkt 1.3. Hvis parten/parret opfylder betingelserne, udfærdiger kommunen en ægteskabsattest.

Ved denne prøvelse skal kommunen på sædvanlig vis undersøge, om parten/parret opfylder ægteskabsbetingelserne i ægteskabslovens §§ 1 a-4 og §§ 6-10 (ægteskabsbekendtgørelsens § 10).

Dette indebærer, at parten/parret kan få udstedt en ægteskabsattest, selvom følgende ægteskabsbetingelser ikke er opfyldt:

- Lovligt ophold (ægteskabslovens § 11 a).
- Underskrivelse af erklæring om kendskabet til udlændingelovens regler om ægtefællesammenføringsregler (ægteskabslovens § 11 b). Se mere herom i kapitel 2, punkt 2.8.

Ingen af disse bestemmelser er altså relevante ved indgåelse af ægteskab i udlandet. Hvis der udstedes ægteskabsattest, uden at betingelsen i ægteskabslovens § 11 a er opfyldt, noteres dette dog i anmærkningsrubrikken.

Ægteskabsattester kan ikke anvendes ved indgåelse af ægteskab i Danmark. Hvis parten/parret efter udstedelse af en ægteskabsattest ønsker at indgå ægteskabet i Danmark i stedet for, skal kommunen undersøge, om de også opfylder betingelsen i ægteskabslovens §§ 11 a og 11 b.

En ægteskabsattest kan udfærdiges i følgende situationer:

- To parter ønsker at blive gift i udlandet, og kommunen foretager en prøvelse af ægteskabsbetingelserne for begge parter, uanset om parterne har bopæl i Danmark eller ej.
- En part ønsker at blive gift i udlandet med en navngiven person, og kommunen foretager en prøvelse af ægteskabsbetingelserne for parten, men ikke den navngivne person.
- En part ønsker at blive gift i udlandet med en unavngiven person, og kommunen foretager en prøvelse af ægteskabsbetingelserne for parten.

Kapitel 9

Anerkendelse af udenlandske ægteskaber og anerkendelse af udenlandske partnerskaber mellem to personer af samme køn

9.1. Generelt om udenlandske ægteskaber

Mange ægtepar, der er blevet gift i udlandet, har behov for, at deres ægteskab anerkendes i Danmark.

Dette kapitel henvender sig både til borgere og til de myndigheder, der kan komme i den situation, at myndigheden skal tage stilling til anerkendelse af et udenlandsk ægteskab. Dansk ret indeholder ikke lovregler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Derfor beskrives den praksis, som domstolene og administrative myndigheder følger ved anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Ægteskaber indgået i de andre nordiske lande anerkendes dog uden yderligere undersøgelser (se bilag 1, punkt 2).

I det følgende beskrives først den praktiske fremgangsmåde ved anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Dernæst beskrives nogle særlige situationer, hvor der kan være anledning til ikke at anerkende et udenlandsk ægteskab. I tilknytning til disse to punkter beskrives nogle yderligere elementer af behandlingen af sager om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Det drejer sig om situationer, hvor en myndighed ikke bør kræve udenlandske dokumenter fremlagt, samt situationer, hvor et udenlandsk ægteskab kan eller bør forelægges for Ankestyrelsen.

Endvidere indeholder hjemmesiden www.ast.dk en række oplysninger, der kan være nyttige ved anerkendelsen af et udenlandsk ægteskab. Hjemmesiden indeholder bl.a. oplysninger om vielsesreglerne i en række lande.

Anerkendelse af udenlandske ægteskaber og partnerskaber mellem to personer af samme køn er beskrevet i dette kapitel, punkt 9.6.

Endelig henvises der til bilag 1, som indeholder bemærkninger til enkelte punkter i dette kapitel.

Et ægteskab har stor juridisk betydning for ægtefællerne. Ægteskabet har bl.a. betydning for ægtefællernes formueforhold, arveret, forsørgelsespligt over for hinanden, faderskab til og forældremyndighed over fælles børn.

Når en myndighed behandler en sag, hvor der skal tages stilling til anerkendelse af et udenlandsk ægteskab, bør myndigheden altid sikre, at der ikke er noget til hinder for at anerkende ægteskabet. Ægteskabet skal være gyldigt i det land, hvor det blev indgået, og anerkendelse af ægteskabet må ikke stride mod grundlæggende danske retsprincipper, se dette kapitel, punkt 9.2.4. I den forbindelse gør der sig særlige forhold gældende, når en ægtefælle er mindreårig, se dette kapitel, punkt 9.2.4.3.2.

Anerkendelse af et udenlandsk ægteskab betyder, at parterne anses for ægtefæller efter dansk ret. Dette betyder bl.a., at et ægtepar, der er blevet gift i udlandet, har de samme rettigheder og pligter i Danmark som et ægtepar, der er blevet gift i Danmark.

I det følgende beskrives, hvordan danske myndigheder bør behandle sager om anerkendelse af udenlandske ægteskaber.

Praksis viser, at udenlandske ægteskaber som udgangspunkt anerkendes i Danmark.

9.2. Betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab

9.2.1. Dokumenter

En myndighed, der skal tage stilling til anerkendelse af et udenlandsk ægteskab, bør sikre sig, at den er i besiddelse af de nødvendige dokumenter og oplysninger. Det anbefales, at parterne udfylder skemaet "Oplysninger om udenlandsk vielse". Skemaet findes på www.ast.dk. Parterne skal besvare alle punkter i skemaet.

Derudover bør myndigheden være i besiddelse af følgende dokumentation og oplysninger:

– Det originale vielsesdokument. En udskrift eller kopi af vielsesdokumentet, der er bekræftet af den myndighed, der har udstedt det originale dokument, kan dog anvendes i stedet. Vielsesdokumenter fra udlandet skal forelægges i original og kan derfor ikke indsendes digitalt til myndigheden.

– Vielsesdokumentets ægthed skal være bekræftet gennem legalisering eller apostillepåtegning. Dette gælder dog ikke dokumenter fra en lang række lande. Se beskrivelsen af legalisering og apostillepåtegning i vejledning om dokumentation for ægtheden af familieretlige dokumenter fra udlandet. Vejledningen findes på www.ast.dk.

– Dokumentation for at vielsen er registreret eller lignende, hvis vielsen efter loven i det land, hvor vielsen blev foretaget, kun er gyldig, når vielsen er registreret eller lignende.

– Oversættelse af dokumenterne. Dokumentationen behøver dog ikke at være oversat, hvis det er muligt at behandle sagen på betryggende vis uden oversættelse, f.eks. fordi myndighedens medarbejdere behersker det udenlandske sprog.

I visse situationer bør en dansk myndighed ikke kræve udenlandske dokumenter fremlagt. Dette er beskrevet i dette kapitel, punkt 9.3.

9.2.2. Generelt om betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab

Når de dokumenter m.v., der er nævnt ovenfor, er fremlagt, skal myndigheden sikre sig, at det udenlandske ægteskab opfylder betingelserne for anerkendelse i Danmark. I praksis anerkendes et udenlandsk ægteskab, når følgende betingelser er opfyldt:

– Vielsen er foretaget af en myndighed eller person, der i det land, hvor vielsen blev foretaget, var bemyndiget til at foretage vielsen.

– Vielsen opfylder de formkrav, der stilles i det land, hvor vielsen blev foretaget.

– Vielsen strider ikke mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public). I praksis betyder dette, at især følgende to betingelser skal være opfyldt: Begge parter skal have været til stede ved vielsen, og begge parter skal være fyldt 15 år på vielsestidspunktet.

– Vielsen må ikke være ugyldig i det land, hvor den blev foretaget.

Som det fremgår af dette kapitel, punkt 9.2.4.3.2., bør myndighederne udvise agtpågivenhed med hensyn til at anerkende et udenlandsk ægteskab, hvis en part ved vielsen var mindreårig (15-17 år) og således under den danske ægteskabsalder. Anerkendelse af ægteskabet bør i sådanne situationer altid ske efter et konkret skøn og på baggrund af en samlet vurdering af omstændighederne ved indgåelse af ægteskabet (tvang, utilbørligt pres m.v.) og den mindreåriges syn på ægteskabet.

Hvis ovennævnte betingelser ikke er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke, heller ikke selvom begge parter erklærer, at de er gift med hinanden.

Det er ikke en betingelse for at anerkende et udenlandsk ægteskab, at vielsen opfyldte de lovgivningsmæssige krav for en dansk vielse.

9.2.3. Oplysninger om vielsesregler i andre lande

Anerkendelse af et udenlandsk ægteskab kan forudsætte kendskab til vielsesreglerne m.v. i det land, hvor vielsen blev foretaget. På www.ast.dk offentliggør Ankestyrelsen de oplysninger om vielser i andre lande, som der er kendskab til. Stillingtagen til anerkendelse af et udenlandsk ægteskab forudsætter derfor, at den pågældende myndighed undersøger, om hjemmesiden indeholder relevante oplysninger om vielser i det land, hvor vielsen blev foretaget, medmindre myndigheden på anden måde har kendskab til vielsesreglerne i det pågældende land.

– Indeholder hjemmesiden ikke oplysninger om vielser i det land, hvor vielsen blev foretaget, og kan myndigheden ikke selv få oplyst nærmere om vielse i det pågældende land, bør sagen forelægges for Ankestyrelsen.

– Stemmer oplysningerne på hjemmesiden ikke overens med de dokumenter og oplysninger om vielsen, som myndigheden er i besiddelse af, bør sagen forelægges for Ankestyrelsen.

– Ankestyrelsen kan hjælpe med at fremskaffe oplysninger fra andre lande. Dette er beskrevet i dette kapitel, punkt 9.5.

Herudover kan myndigheden undersøge om Udlændingestyrelsen har behandlet en ansøgning fra parterne om familiesammenføring. Hvis dette er tilfældet, kan myndigheden bede parterne om en kopi af Udlændingestyrelsens afgørelse. Udlændingestyrelsen har oplyst, at man som udgangspunkt i sager om familiesammenføring altid tager stilling til, om parterne har indgået ægteskab og til gyldigheden af ægteskabet. Hvis Udlændingestyrelsen har vurderet, at det udenlandske ægteskab kan anerkendes efter dansk ret, anvender Udlændingestyrelsen ordet "ægtefæller" om parterne i afgørelsen. Modsat vil det også fremgå af afgørelsen, hvis Udlændingestyrelsen ikke kan anerkende ægteskabet. Myndigheden kan i disse tilfælde, dvs. i sager om familiesammenføring og kun i disse sager – uden videre forelæggelse for Ankestyrelsen – lægge den vurdering, som Udlændingestyrelsen har foretaget, til grund.

Er en vielse foretaget på Færøerne eller i Grønland, er der tale om en dansk vielse. Tilsvarende er der tale om en dansk vielse, når vielsen er foretaget på en dansk ambassade i udlandet (ægteskabslovens § 22, stk. 2). Der opstår derfor ikke spørgsmål om anerkendelse af sådanne ægteskaber.

Er vielsen foretaget i udlandet af en dansk folkekirkepræst, skal det undersøges, om præsten var bemyndiget til dette af kirkeministeren (ægteskabslovens § 22, stk. 1). Oplysninger herom fås hos Kirkeministeriet.

9.2.4. Nærmere om betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab

Dette punkt indeholder en nærmere beskrivelse af betingelserne for at anerkende et udenlandsk ægteskab. Beskrivelsen indeholder eksempler på de typiske situationer, hvor der kan være grundlag for ikke at anerkende et udenlandsk ægteskab.

9.2.4.1. Vielsesbemyndigelse

For at et udenlandsk ægteskab kan blive anerkendt i Danmark, skal vielsen være foretaget af en myndighed eller person, der var bemyndiget til at foretage vielsen i det land, hvor ægteskabet er indgået.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt den person eller myndighed, der foretog vielsen, havde bemyndigelse til at foretage vielsen, skal dette undersøges. Når vielsesdokumentet er legaliseret eller forsynet med apostillepåtegning, er der dog normalt ikke grund til at betvivle vielsesbemyndigelsen.

I nogle lande er en vielse kun gyldig, hvis vielsen er foretaget af en offentlig myndighed. Dette indebærer bl.a., at en vielse, der alene er foretaget af en kirkelig myndighed i et sådant land, ikke er gyldig. En sådan vielse anerkendes derfor ikke i Danmark

I praksis opstår der især problemer i relation til vielsesbemyndigelse ved vielser, der er foretaget af:

– Religiøse myndigheder.

– Myndigheder, der hører til et andet land end det land, hvor vielsen blev foretaget, f.eks. en vielse der er foretaget på en ambassade.

– Personer, der ikke har et klart tilhørsforhold til en myndighed.

En vielse, der er foretaget på en udenlandsk ambassade i Danmark, er ugyldig efter dansk ret. Dette gælder dog ikke vielser, der er foretaget på Norges eller Sveriges ambassade i Danmark (se bilag 1).

9.2.4.2. Formkrav

Hvis en vielse ikke opfylder formkravene til vielser i det land, hvor den blev foretaget, og dette efter loven i det pågældende land betyder, at vielsen er ugyldig, anerkendes ægteskabet ikke i Danmark.

I nogle lande er det et krav, at en vielse skal registreres hos en offentlig myndighed, før vielsen er gyldig. Ægteskabet anerkendes i sådanne situationer kun i Danmark, når vielsen er blevet registreret i overensstemmelse med reglerne i det land, hvor vielsen blev foretaget.

9.2.4.3. Indgåelsen af ægteskabet må ikke stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public)

Udenlandske afgørelser anerkendes ikke i Danmark, hvis de strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public). Dette er tilfældet, hvis afgørelsen er uforenelig med de fundamentale principper, som det danske retssamfund bygger på, og det derfor er udelukket at anerkende afgørelsen i Danmark. Dette gælder også ved anerkendelse af udenlandske ægteskaber.

I Danmark opstår spørgsmålet om ikke at anerkende et udenlandsk ægteskab, fordi det strider mod grundlæggende danske retsprincipper, især i relation til ægteskaber, hvor en part eller begge parter ikke var fyldt 18 år på vielsestidspunktet, og ægteskaber, hvor en part eller begge parter ikke var til stede ved vielsen.

9.2.4.3.1. Begge parter skal have været til stede ved vielsen

Et dansk ægteskab er kun gyldigt, når begge parter samtidig er fysisk til stede ved vielsen (ægteskabslovens § 20, stk. 2, og § 21, stk. 1). Denne betingelse skal også være opfyldt for at anerkende et udenlandsk ægteskab. Sager, hvor sådanne spørgsmål opstår, bør forelægges for Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 9.5.

I nogle lande kan man blive gift, selvom en af parterne eller begge parter ikke fysisk er til stede ved vielsen. Dette forudsætter normalt, at den fraværende part er repræsenteret af en stedfortræder eller fuldmægtig, som på partens vegne giver samtykke til vielsen. En sådan vielse kaldes en stedfortrædervielse.

Stedfortrædervielser anses generelt som stridende mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public), og sådanne ægteskaber anerkendes derfor ikke i Danmark. Kravet om, at parterne skal være samtidigt til stede, betyder også, at et ægteskab, der er indgået over telefonen eller via andre kommunikationsmidler, ikke anerkendes i Danmark.

9.2.4.3.2. Ægteskaber indgået af mindreårige

Efter dansk ret er ægteskabsalderen 18 år. Det vil sige, at man som altovervejende udgangspunkt kun kan indgå ægteskab, hvis man er fyldt 18 år. Der er dog mulighed for at give dispensation til at indgå ægteskab, selvom en part ikke er fyldt 18 år, når visse betingelser er opfyldt (se kapitel 2, punkt 2.2.). Der meddeles dog ikke dispensation til en part, der ikke er fyldt 15 år, og kommunen skal afslå at dispensere, hvis en mindreårig part er tvunget eller presset til at indgå ægteskabet. Endvidere bør kommunen afslå at dispensere, hvis en mindreårig part er umoden og derfor ikke forstår betydningen af at indgå ægteskabet.

I nogle lande er ægteskabsalderen lavere end ægteskabsalderen i Danmark. Hvis der opstår tvivl om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab med en mindreårig part, bør sagen forelægges for Ankestyrelsen, jf. nærmere dette kapitel, punkt 9.5.

En part var ikke fyldt 15 år på vielsestidspunktet

Var en part under 15 år ved vielsen, anerkendes ægteskabet ikke i Danmark, fordi anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

En part var 15-17 år på vielsestidspunktet

Var en part ved vielsen 15-17 år og således under den danske ægteskabsalder, er der et betydeligt hensyn at tage til den mindreårige. Ved overvejelse om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab bør dette føre til en særlig

agtpågivenhed fra myndighedernes side. I sådanne sager bør det således nøje overvejes, om ægteskabet kan anerkendes efter dansk ret. Dette indebærer, at der bør foretages en grundig belysning af sagen, hvor hensynet til den mindreåriges bedste vejer tungt. Der må således ikke være tvivl om, at betingelserne for anerkendelse af ægteskabet er opfyldt. Anerkendelse af ægteskabet bør altid ske efter et konkret skøn og på baggrund af en samlet vurdering af omstændighederne ved indgåelse af ægteskabet og den mindreåriges syn på ægteskabet.

Den nærmere sagsoplysning tilrettelægges af den myndighed, som skal tage stilling til anerkendelsen, se nærmere om sagsoplysningen i dette kapitel, punkt 9.5.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt de formelle betingelser for indgåelsen af ægteskabet er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke.

Er et ægteskab med en part på 15-17 år indgået i udlandet ved tvang eller utilbørligt pres, tilsiger beskyttelsen af den mindreårige og hensynet til den mindreåriges bedste, at ægteskabet ikke anerkendes i Danmark. Tilsvarende gælder, hvis den mindreårige ikke var indforstået med ægteskabet eller ikke forstod betydningen af ægteskabet. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis ægteskabet var arrangeret.

Myndigheden bør i tvivlstilfælde forelægge sagen for Ankestyrelsen.

9.2.4.3.3. Tvangsægteskaber

Hvis en myndighed ved behandlingen af en sag om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab får mistanke om, at en part gennem tvang er blevet tvunget til at indgå ægteskabet, bør myndigheden konkret overveje, om sagen bør forelægges for Ankestyrelsen.

9.2.4.4. Ægteskabet er ugyldigt i det land, hvor det blev indgået

Hvis et ægteskab er ugyldigt i det land, hvor det blev indgået, fordi ægteskabsbetingelserne i dette land ikke var opfyldt, anerkendes ægteskabet som udgangspunkt heller ikke i Danmark. Et udenlandsk ægteskab anerkendes f.eks. ikke i Danmark i følgende situationer:

– Ved vielsen var en af parterne allerede gift med en anden, og i det pågældende land er bigamiske ægteskaber ugyldige.

– Ved vielsen opfyldte en af parterne ikke kravet til vielsesalder, og i det pågældende land er vielsen derfor ikke gyldig.

Dette er nærmere beskrevet i bilag 1.

Sager, hvor der opstår spørgsmål om ægteskabets gyldighed i det land, hvor det blev indgået, bør forelægges for Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 9.5.

9.3. Situationer hvor dokumentation for et udenlandsk ægteskab ikke kræves fremlagt

En dansk myndighed bør ikke kræve udenlandske dokumenter fremlagt, hvis:

– Parten er flygtning eller asylansøger.

– Det er umuligt eller meget vanskeligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe dokumentationen.

Parten er flygtning eller asylansøger:

Hvis en flygtning eller asylansøger ikke er i besiddelse af de nødvendige vielsespapirer, bør danske myndigheder ikke kræve, at den pågældende kontakter myndighederne i det land, som den pågældende er flygtet fra. Dette

skyldes risikoen for, at udlændingen udsættes for (yderligere) forfølgelse ved henvendelsen. Af samme grund må danske myndigheder heller ikke kontakte de pågældende myndigheder for at få oplysninger om parten. Det gælder i særlige tilfælde også, selvom parten efterfølgende er blevet dansk statsborger. Danske myndigheder bør derfor ikke kræve, at en flygtning eller asylansøger fremlægger dokumentation for en udenlandsk vielse.

Hvis parten har rejst til det land, hvorfra parten er flygtet, efter parten har opnået flygtningestatus i Danmark, vil der dog normalt ikke være noget til hinder for at indhente oplysninger om parten fra det pågældende land. Parten bør orienteres herom, inden en myndighed indhenter oplysninger om parten fra det pågældende land.

Der er ikke noget til hinder for at kræve dokumentation fra lande, som en flygtning eller asylansøger har boet i, men som den pågældende ikke er flygtet fra.

Når en myndighed ikke kan kræve, at en flygtning eller asylansøger fremlægger dokumentation for et udenlandsk ægteskab, bør myndigheden forelægge sagen for Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 9.5. Det samme gælder i situationer, hvor en flygtning eller asylansøger fremlægger dokumentation for et udenlandsk ægteskab, men hvor dokumentet ikke er legaliseret eller har en apostillepåtegning, jf. dette kapitel, punkt 9.2.1., og hvor myndigheden ikke kan kræve en sådan påtegning, fordi parten er flygtning eller asylansøger.

Umuligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe dokumentationen:

I nogle situationer er det umuligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe dokumentation for et udenlandsk ægteskab. Det er parten, der skal dokumentere dette.

Hvis myndigheden vurderer, at det er umuligt for parten at fremskaffe den ønskede dokumentation bør myndigheden efter et konkret skøn undlade at kræve dokumentationen fremlagt. Som eksempel på dette kan nævnes, at den udenlandske myndighed ikke reagerer på gentagne henvendelser om dokumentationen.

Det er ikke til hinder for at kræve dokumentationen fremlagt, at det tager lang tid at fremskaffe dokumentationen, eller at parten skal betale et gebyr for dokumentationen.

Hvis myndigheden vurderer, at det ikke er umuligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe den ønskede dokumentation, eller parterne ikke ønsker at medvirke aktivt til sagens oplysning, kan myndigheden henlægge ansøgningen.

Ankestyrelsen offentliggør på www.ast.dk oplysninger om, fra hvilke lande det ikke er muligt at fremskaffe dokumentation for en vielse, i det omfang der er kendskab til de pågældende oplysninger.

Hvis en myndighed er i tvivl om, hvorvidt det er umuligt eller byrdefuldt for parten at fremskaffe dokumentationen, kan myndigheden forelægge sagen for Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 9.5. Det samme gælder i situationer, hvor parten har fremlagt dokumentation for et udenlandsk ægteskab, men hvor dokumentet ikke er legaliseret eller har en apostillepåtegning, jf. dette kapitel, punkt 9.2.1., og hvor myndigheden er i tvivl om, hvorvidt det er umuligt eller byrdefuldt for parten at få en sådan påtegning på dokumentet.

9.4. Situationer hvor dokumentation for et udenlandsk ægteskab er fremlagt, men hvor myndigheden er i tvivl om dokumentets ægthed

Har en myndighed fået forelagt et originalt vielsesdokument, men er i tvivl om dokumentets ægthed f.eks. på grund af forholdene i det land, hvor dokumentet er udstedt, og uanset om dokumentet eventuelt er bekræftet gennem legalisering eller apostillepåtegning, eller det f.eks. af de årsager, der er nævnt i dette kapitel under punkt 9.3., ikke er muligt at få en sådan bekræftelse, bør myndigheden forelægge sagen for Ankestyrelsen, jf. dette kapitel, punkt 9.5. For nærmere oplysninger om dokumenter fra forskellige lande, se www.ast.dk/born-familie/aegteskab-og-skilsmisse/aegteskab/anerkendelse-af-udenlandsk-vielse-skilsmisse-eller-dodsattest.

9.5. Forelæggelse for Ankestyrelsen

Som det fremgår af ovenstående, er der situationer, hvor en myndighed bør forelægge spørgsmål om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab for Ankestyrelsen. Dette gælder bl.a. sager, hvor den ene part var under 18 år ved vielsen.

Ankestyrelsen har ikke kompetence til at godkende udenlandske ægteskaber eller til at bestemme, at et udenlandsk ægteskab skal anerkendes eller ikke anerkendes i Danmark. Ankestyrelsen kan alene bistå andre myndigheder med at hjælpe med at afklare, om et udenlandsk ægteskab opfylder betingelserne for anerkendelse i Danmark, og kan afgive en udtalelse om dette.

En forelæggelse skal indeholde følgende oplysninger og dokumenter:

- 1) Myndigheden skal angive grunden til, at sagen forelægges, herunder hvilke spørgsmål myndigheden ønsker afklaret.
- 2) Skemaet "Oplysninger om udenlandsk vielse" der kan findes på www.ast.dk. Parterne skal have besvaret alle punkter i skemaet.
- 3) De originale dokumenter, der fremgår af dette kapitel, punkt 9.2.1. Dokumenterne skal være oversat til dansk eller engelsk af en uddannet translatør el.lign., se dog nr. 4.
- 4) Hvis sagen forelægges, fordi en part gør gældende, at det er umuligt eller byrdefuldt at fremskaffe dokumentationen fra udlandet, skal der fremlægges dokumentation for dette eller nærmere oplysninger herom, se dette kapitel, punkt 9.3.
- 5) Forelægger Statsforvaltningen et spørgsmål om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab til brug for behandlingen af en sag om separation eller skilsmisse, skal der fremlægges dokumentation for, at betingelserne for at meddele separation eller skilsmisse er opfyldt, enten i form af protokoludskrift eller korrekt udfyldt ansøgningskema fra begge parter.

Hvis ikke ovenstående dokumentation m.v. fremlægges, vil Ankestyrelsen afvise at afgive en udtalelse om anerkendelse af ægteskabet i Danmark.

Afklaring af de spørgsmål, som myndigheden har forelagt, kræver ofte, at Ankestyrelsen indhenter oplysninger fra andre lande. Dette kan være forbundet med omkostninger. Den myndighed, der forelægger sagen, skal refundere de udgifter, som Ankestyrelsen må afholde til sådanne undersøgelser af sagen, og det skal derfor fremgå af forelæggelsen, at myndigheden vil afholde eventuelle udgifter.

Det skal fremgå af forelæggelsen, at den forelæggende myndighed har gjort de personer, om hvem der indsendes personoplysninger, bekendt med deres rettigheder efter persondataloven og med, at sagen forelægges for Ankestyrelsen.

Forelæggelse af sager om ægteskab indgået af en mindreårig, bør indeholde nærmere oplysninger om omstændighederne for indgåelsen af ægteskabet, navnlig oplysninger om parternes forhold og kendskab til hinanden inden ægteskabet, hvad der var formålet med ægteskabet, hvem der tog initiativ til ægteskabet, og om begge parter frivilligt indgik ægteskabet. Der bør endvidere foreligge oplysninger om parternes syn på ægteskabet i dag. Disse oplysninger bør i forhold til personer, som opholder sig i Danmark så vidt muligt afklares ved personlige samtaler.

9.6. Særligt om udenlandske ægteskaber og partnerskaber mellem to personer af samme køn

For anerkendelse i Danmark af udenlandske ægteskaber eller partnerskaber mellem to personer af samme køn gælder som udgangspunkt de samme betingelser som for anerkendelse af udenlandske ægteskaber, jf. ovenfor.

Dog forudsætter anerkendelsen, at retsvirkningerne af det udenlandske ægteskab eller partnerskab svarer til retsvirkningerne af et ægteskab eller registreret partnerskab mellem to personer af samme køn indgået i Danmark.

Ægteskaber eller partnerskaber mellem to personer af samme køn indgået i en række lande kan umiddelbart anerkendes i Danmark, hvis betingelserne, der er nævnt ovenfor, er opfyldt. Disse lande omfatter de nordiske lande samt Belgien, Holland, Spanien, Storbritannien, Tjekkiet og Tyskland. Dette skyldes, at retsvirkningerne af et ægteskab eller partnerskab mellem to personer af samme køn fra disse lande svarer til retsvirkningerne af et ægteskab eller partnerskab mellem to personer af samme køn indgået i Danmark. Hvis en kommune modtager en anmodning om registrering af et ægteskab eller partnerskab mellem to personer af samme køn indgået i et andet land end de oven for nævnte, skal kommunen forelægge sagen for Ankestyrelsen, der undersøger, om retsvirkningerne af et ægteskab eller partnerskab fra det pågældende land svarer til retsvirkningerne af et ægteskab eller partnerskab indgået i Danmark. Kan ægteskabet eller partnerskabet anerkendes, skal det registreres i CPR. Hvis der er tale om et registreret partnerskab indgået i et andet land registreres det i CPR som et registreret partnerskab. Hvis der er tale om et ægteskab mellem to personer af samme køn, registreret det i CPR som et ægteskab.

Kapitel 10

Omdannelse af registreret partnerskab til ægteskab

Et partnerskab, der er indgået efter lov om registreret partnerskab, kan efter parternes fælles ønske omdannes til et ægteskab. Anmodning om omdannelse skal ske på en særlig blanket: "Omdannelse af registreret partnerskab til ægteskab", jf. ægteskabsbekendtgørelsens, § 22, stk. 1, nr. 8.

Anmodningen skal indgives til den kommune, hvor partnerskabet er indgået.

Når kommunen modtager anmodningen, skal det kontrolleres, at der er tale om en fælles anmodning, og at partnerskabet er indgået i Danmark. Er disse betingelser opfyldt, omdanner kommunen herefter partnerskabet til et ægteskab ved at udstede en vielsesattest til parterne med den oprindelige registreringsdato som indgåelsesdato. Er partnerskabet registreret i CPR, skal kommunen samtidig ændre registreringen i CPR, sådan at det registreres der, at parterne er gift med hinanden fra datoen for indgåelsen af partnerskabet.

Ordningen med omdannelse er ikke tidsbegrænset, og den gælder også for parter, der har indgået registreret partnerskab i Danmark, og som eventuelt begge bor i udlandet.

Social- og Indenrigsministeriet, den 18. marts 2016

P.M.V.
Henrik Lund

/ Malene Vestergaard

Bilag 1

1. Er afslag på at lade et par indgå ægteskab i Danmark på grund af manglende lovligt ophold her i landet foreneligt med parrets menneskerettigheder

Efter artikel 12 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) har giftefærdige mænd og kvinder ret til at indgå ægteskab og stifte familie i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med konventionens artikel 8 om respekt for familielivet og privatlivet. Rettighederne i artikel 12 er imidlertid relative, og den materielle beskyttelse heraf begrænset, idet rettighederne kan undergives sådan lovmæssig regulering, som staten finder passende. Medlemsstaterne har et ganske vidt

skøn, idet dog en regulering af bl.a. adgangen til at kunne indgå ægteskab skal være i overensstemmelse med et almindeligt legalitetsprincip.

Det fremgår af forarbejderne til ægteskabslovens § 11 a, at det er regeringens opfattelse, at betingelsen om, at begge parter skal have lovligt ophold i Danmark for at indgå ægteskab her i landet, er i overensstemmelse med rammerne for medlemsstaternes adgang i EMRK artikel 12 til at fastsætte nationale love om udøvelsen af retten til at indgå ægteskab.

Endvidere følger det af EMRK artikel 14, at rettigheder i henhold til konventionen beskyttes uden forskel på grund af køn, race, farve, sprog, religion, politisk eller anden overbevisning, national eller social oprindelse, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, formueforhold, fødsel eller ethvert andet forhold. Det grundlæggende kriterium for anvendelsen af artikel 14 er, at der skal være tale om sammenlignelige situationer. Er en forskelsbehandling i sammenlignelige situationer objektiv og rimelig begrundet, foreligger der ikke diskrimination. Heri ligger, at en forskelsbehandling skal varetage et anerkendelsesværdigt formål og være proportional for ikke at være omfattet af diskriminationsforbuddet.

Af forarbejderne til ægteskabslovens § 11 a fremgår det endvidere, at det er regeringens opfattelse, at en udlænding, der opholder sig en kortere periode i Danmark, mens en ansøgning om opholdstilladelse behandles, ikke er i en sammenlignelig situation med en anden udlænding med et egentligt lovligt ophold her i landet. Reglerne kan således ikke generelt antages at stride mod konventionens bestemmelser.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol foretager som udgangspunkt ikke en generel eller abstrakt vurdering af, om en medlemsstats retstilstand er forenelig med konventionen. Det afgørende er den konkrete anvendelse af regelsættet. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol foretager således en vurdering af, hvorvidt der i det konkrete tilfælde foreligger en krænkelse af en af de i konventionen sikrede rettigheder eller friheder.

Ved behandlingen af konkrete sager om dispensation fra kravet om lovligt ophold i Danmark skal det sikres, at konventionen er overholdt.

2. Anerkendelse af udenlandske ægteskaber

Konventioner om ægteskab:

Danmark har tiltrådt den nordiske ægteskabskonvention. Denne konvention handler ikke direkte om anerkendelse af vielser fra de andre nordiske lande (Finland, Island, Norge og Sverige), men den forudsætter, at Danmark anerkender vielser fra de andre nordiske lande. Konventionen findes i bekendtgørelse nr. 121 af 10. april 1954; den er senere ændret flere gange.

Danmark har endvidere tiltrådt De Forenede Nationers konvention af 7. november 1962 om samtykke til ægteskab, mindstealder for ægteskab og registrering af ægteskaber. Denne konvention har ikke betydning for spørgsmål om anerkendelse af udenlandske vielser. Konventionen findes i bekendtgørelse nr. 50 af 7. maj 1965, Lovtidende C.

Danmark har ikke tiltrådt Haagerkonventionerne af 1902 eller 1978 om vielser.

Anerkendelse af et ægteskab, der er ugyldig i det land, hvor det blev indgået:

Hidtil har det i dansk ret været fast antaget, at med forbehold for ordre public anerkendes et udenlandsk ægteskab i Danmark, når de formelle vielsesbetingelser (vielsesbemyndigelse og formkrav) i det land, hvor ægteskabet blev indgået, var opfyldt. Dette kunne indebære, at et udenlandsk ægteskab blev anerkendt i Danmark, selvom det var ugyldigt i det land, hvor det blev indgået. Denne situation kunne opstå ved ægteskaber fra lande, hvor et ægteskab ikke er gyldigt, hvis ægteskabsbetingelserne – f.eks. forbud mod bigami – ikke var opfyldt på vielsestidspunktet.

Til sammenligning bliver et ægteskab efter dansk ret ikke ugyldigt, selvom ægteskabsbetingelserne i ægteskabslovens kapitel 1 ikke var opfyldt ved vielsen. Dette følger af ægteskabslovens § 21, stk. 1. Dette medfører, at et bigamisk ægteskab, der er indgået i Danmark, er gyldigt efter dansk ret, også selvom vielsen er indgået i strid med forbuddet mod bigamiske ægteskaber i ægteskabslovens § 9. Sådanne vielser kan dog omstødes efter ægteskabslovens § 23.

I dommen T:FA 1999.105 statuerede retten, at et bigamisk ægteskab, der var indgået i Filippinerne, ikke skulle anerkendes i Danmark. Dette skyldtes, at efter de oplysninger om filippinsk ret, der var fremlagt i sagen, var et bigamisk ægteskab efter filippinsk ret ugyldigt.

På baggrund af denne dom besluttede Ankestyrelsen (tidligere Familiestyrelsen), at ændre den praksis, der er beskrevet ovenfor. Ankestyrelsen anerkender derfor i dag - i overensstemmelse med dommen - ikke et ægteskab, der er ugyldigt efter loven i det land, hvor vielsen blev foretaget. I praksis opstår problemstillingen især ved bigamiske ægteskaber, der er ugyldige i det land, hvor vielsen blev foretaget.

Vielser på udenlandske ambassader i Danmark:

Efter ægteskabslovens § 22, stk. 4, kan det ved overenskomst med fremmed stat bestemmes, at ægteskaber, der indgås for vedkommende lands præster eller diplomatiske eller konsulære tjenestemænd her i landet, er gyldige i Danmark. Dette indebærer, at sådanne ægteskaber er ugyldige, hvis der ikke er indgået en sådan overenskomst om vielse mellem Danmark og det pågældende land.

Danmark har indgået overenskomst om vielse med Sverige, jf. bekendtgørelse nr. 252 af 4. december 1909, Lovtidende C.

Danmark har også indgået overenskomst om vielse og indgåelse af registreret partnerskab med Norge, jf. bekendtgørelse nr. 34 af 12. november 1998, Lovtidende C og bekendtgørelse nr. 27 af 29. september 2006, Lovtidende C.

Dok2 – bilag 9:

Social- og Indenrigsministeriet Kontoret for Familier
J.nr. 2016-3635
Mjo/Bgn
September 2016

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, udlændingeloven og værgemålsloven

(Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab, anerkendelse af udenlandske ægteskaber, og forhøjelse af gebyret for prøvelse af ægteskabsbetingelserne)

§ 1

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

1. § 1 a og 2 ophæves, og i stedet indsættes:

"§ 2. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab."

2. I § 4 ændres "§§ 2-3" til: "§ 3".

3. I § 13, stk. 3, ændres "500 kr." til: "et gebyr på 850 kr."

4. I § 13, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

"Gebyret i 1. pkt. reguleres en gang årligt den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner."

5. I § 21, stk. 1, indsættes efter "stk. 2": ", og begge parter ved vielsen var fyldt 18 år".

6. Efter § 22 a indsættes:

"Kapitel 2 a

Anerkendelse af ægteskaber, der er indgået i udlandet

§ 22 b. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ægteskabet er gyldigt i det land, hvor ægteskabet er indgået, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes ikke, hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen, hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper.

Stk. 3. Uanset stk. 2 anerkendes ægteskabet, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

§ 22 c. Et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis betingelserne i § 22 b er opfyldt, og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af registreret partnerskab efter dansk ret."

7. I § 58 b, stk. 1, ændres "§§ 1 a og 4" til: "§ 4".

§ 2

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. nr. 412 af 9. maj 2016 foretages følgende ændringer:

1. § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophæves.

Nr. 7 bliver herefter nr. 6.

§ 3

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 som ændret senest ved § 32 i lov nr. 618 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Stk. 2. En tilladelse, der er meddelt efter den hidtil gældende bestemmelse i § 1 a, 1. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, bortfalder ved lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på vielser, der er foretaget inden lovens ikrafttræden. Stk. 4. § 1, nr. 6, finder ikke anvendelse på ægteskaber og registrerede partnerskaber, som en dansk myndighed har anerkendt inden lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 3, nr. 1, finder ikke anvendelse på unge under 18 år, der har indgået ægteskab før den 1. februar 2017, og hvor der i forbindelse med tilladelsen til ægteskabet er fastsat vilkår om, at den pågældende fortsat er mindreårig og dermed umyndig. For sådanne unge under 18 år finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund

2. Lovforslagets indhold

2.1. Generelt om indgåelse af ægteskab og retsvirkningerne heraf

2.2. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab og ægteskab indgået af mindreårige i Danmark er ugyldigt

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Udviklingen i antallet af sager om mindreåriges indgåelse af ægteskab

2.2.3. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.3.1. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab 2.2.3.2. Ægteskab indgået af mindreårige i Danmark er ugyldigt

2.3. Anerkendelse af udenlandske ægteskaber

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Ankestyrelsens afdækning af praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber af mindreårige

2.3.3. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4. Forhøjelse af prøvelsesgebyret

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

4. Internationale forpligtelser

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgere

8. Miljømæssige konsekvenser

9. Forholdet til EU-retten

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

11. Sammenfattende skema

1. Indledning og baggrund

Det overordnede formål med lovforslaget er at sikre, at dansk ret ikke understøtter, at mindreårige indgår ægteskab.

Det foreslås derfor, at muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab afskaffes. Det betyder, at aldersgrænsen for indgåelse af ægteskab er 18 år, og at det ikke er muligt at dispensere herfra, uanset baggrunden for den mindreåriges ønske om at ville indgå ægteskab.

Samtidig foreslås det, at ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige, ikke anerkendes i Danmark, medmindre der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne ellers vil blive stillet i en urimelig situation.

I forlængelse af forslaget om, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes, lovfæstes også de gældende retningslinjer for anerkendelse af udenlandske ægteskaber, hvor begge parter var myndige ved indgåelsen af ægteskabet.

Endelig indeholder lovforslaget forhøjelse af det gebyr, som parter bosat i udlandet skal betale for at få prøvet, om de opfylder betingelserne for at kunne indgå ægteskab i Danmark således, at gebyret følger den generelle pris- og lønudvikling.

Baggrunden for forslaget om at gøre ægteskabsalderen absolut er et ønske om, at kun myndige personer indgår ægteskab. Et ægteskab indebærer, at parterne skal kunne træffe selvstændige beslutninger om indgribende personlige og økonomiske spørgsmål, og den, som indgår ægteskab, bør således have den fornødne modenhed til at kunne træffe sådanne beslutninger. Med forslaget følger ægteskabsalderen den generelle myndighedsalder.

Forslaget understøttes også af, at muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab stammer fra en tid, hvor ægteskabets funktion og betydning var en anden end i dag. I takt med samfundsudviklingen og deraf ændrede familiemønstre vælger mange par at leve sammen og

etablere familie uden at indgå ægteskab. Den familieretlige lovgivning er løbende blevet tilpasset dette sådan, at lovgivningen i dag understøtter etablering af forhold mellem ugifte samlevende. Udviklingen afspejles også i antallet af dispensationer fra alderskravet, der gennem de seneste årtier har været faldende og i dag udgør et yderst begrænset antal.

Hertil kommer, at flere internationale organisationer – navnlig FN og FN's Børnekomite – har fokus på mindreåriges indgåelse af ægteskab ud fra en antagelse om, at indgåelse af ægteskab i en tidlig alder ikke er til den mindreåriges bedste. Børnekomiteen har anbefalet, at ægteskabsalderen generelt er 18 år, og FN har opstillet et udviklingsmål, hvorefter børneægteskaber skal være afskaffet i 2030.

I lyset af forslaget om at afskaffe adgangen til aldersdispensation foreslås også, at der indføres

et restriktivt syn på ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige. Danske myndigheder bør således ikke medvirke til en accept af sådanne ægteskaber, og udgangspunktet bør derfor være, at sådanne ægteskaber ikke anerkendes efter dansk ret.

Forslaget om at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige ikke anerkendes, forhindrer samtidig, at reglerne søges omgået ved, at mindreårige, som på grund af deres alder ikke kan indgå ægteskab i Danmark, indgår ægteskab i et andet land og derefter ønsker at få ægteskabet anerkendt i Danmark.

Med forslagene gennemføres på denne måde en samlet løsning, der understøtter, at ægteskab ikke indgås af umyndige personer, og samtidig varetages hensynet til, hvad der er bedst for den mindreårige, uanset om der er tale om mindreårige, som ønsker at indgå ægteskab i Danmark, eller mindreårige, som har indgået ægteskab i et andet land og efterfølgende kommer til Danmark.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Generelt om indgåelse af ægteskab og retsvirkningerne heraf

Reglerne om indgåelse af ægteskab findes i ægteskabsloven (lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015).

Det fremgår af lovens § 12, at det skal godtgøres (prøves), at parterne opfylder betingelserne for at indgå ægteskab (ægteskabsbetingelserne). Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1, og udover alderskravet i § 1 a, som beskrives nærmere i afsnit 2.2.1., er det bl.a. en betingelse for at indgå ægteskab, at man ikke allerede er gift, og at man har lovligt ophold i Danmark.

Efter § 21, stk. 1, jf. § 20, stk. 2, er en vielse kun gyldig, hvis vielsen sker for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, parterne samtidig er til stede ved vielsen, parterne erklærer at ville ægte hinanden, og parterne af vielsesmyndigheden forkyndes at være ægtefolk. Er en af disse betingelser ikke opfyldt, er vielsen ugyldig. En vielse, som er ugyldig efter disse bestemmelser, kan dog efterfølgende efter § 21, stk. 2, af Ankestyrelsen godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor.

Efter dansk ret knytter et ægteskabs ugyldighed sig således til, at ikke alle krav til vielseshandlingen er opfyldt. Derimod bliver et ægteskab ikke ugyldigt, selvom det efterfølgende viser sig, at parterne ikke opfyldte alle ægteskabsbetingelserne.

Indgåelse af ægteskab medfører en række rettigheder og pligter for ægtefællerne. Disse rettigheder og pligter, der er reguleret i en række love, drejer sig navnlig om faderskab til og forældremyndighed over fælles børn (børneloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015 og forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1820 af 23. december 2015), ægtefællers gensidige arveret (arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007), gensidig forsørgelsespligt

(ægteskabsloven), og ægtefællers råderet over deres formue under ægteskabet og deling af ægtefællers formuer ved skilsmisse (lov om ægteskabets retsvirkninger, jf. lovbekendtgørelse nr. 1814 af 23. december 2015).

I lyset af samfundsudviklingen og deraf ændrede familiemønstre er der sket en løbende tilpasning af den familieretlige lovgivning sådan, at lovgivningen nu i vid udstrækning også understøtter etablering af forhold mellem ugifte samlevende. En mand anses således som far til et barn, der fødes af en ugift kvinde, hvis han og moderen indgiver en omsorgs- og ansvarserklæring ved registreringen af barnets fødsel. Derved får forældrene også fælles forældremyndighed over barnet. Hvis et faderskab ikke er fastslået i forbindelse med fødslen, kan der hos statsforvaltningen ske en efterfølgende anerkendelse af faderskabet, og der kan samtidig etableres fælles forældremyndighed over barnet. Forældrene gør dette ved at indgive en omsorgs- og ansvarserklæring, der samtidig medfører, at der er fælles forældremyndighed. Der henvises til børnelovens § 2 og § 14 og forældreansvarslovens § 7, stk. 1, nr. 1.

2.2. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab og ægteskab indgået af mindreårige i Danmark er ugyldigt

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af ægteskabslovens § 1 a, at den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed (kommunen), som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne.

Det er i lovgivningen ikke nærmere reguleret, i hvilke tilfælde kommunen kan give dispensation fra alderskravet. En afgørelse om aldersdispensation træffes således ud fra en vurdering af den konkrete sag og på baggrund af en mangeårig praksis. Denne praksis er nærmere beskrevet i afsnit 2.1.1. i vejledning af 18. marts 2016 om behandling af ægteskabssager (ægteskabsvejledningen).

Der gives efter praksis som udgangspunkt ikke dispensation, hvis begge parter er under 18 år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Efter praksis gives der ikke dispensation, hvis en af parterne er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder er 15 år, jf. § 222 i straffeloven.

I tilfælde hvor en part er under 18 år, dispenseres der fra alderskravet i følgende situationer, medmindre der foreligger særlige omstændigheder:

- Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 15 år, og parret har eller venter et barn sammen.
- Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 16 år, og parret bor sammen i egen bolig. Hvis parterne har en fælles selvstændig bolig, lægges der også vægt på parternes situation i øvrigt, særligt deres økonomiske situation, navnlig i relation til at kunne bevare boligen. Endelig ses der på forholdets stabilitet.
- Den ene part er fyldt 18 år, og den anden part er fyldt 17 år.

Foreligger der særlige omstændigheder, f.eks. at en part er umoden og derfor ikke forstår betydningen af at indgå ægteskabet, bør kommunen – af hensyn til den mindreårige part – afslå at give dispensation, selvom betingelserne for at dispensere er opfyldt. Hvis en part er tvunget eller presset til at indgå ægteskabet, tilsiger beskyttelsen af den mindreårige og hensynet til den mindreåriges bedste, at kommunen altid skal afslå at give dispensation.

Afgørelser om aldersdispensation træffes efter ovennævnte retningslinjer, også selvom en part stammer fra eller bor i et land, hvor ægteskabsalderen er lavere end i Danmark, eller hvor det er almindeligt at indgå ægteskab i en tidligere alder.

Herudover følger det af ægteskabslovens § 2, at den, som er under 18 år, og ikke tidligere har været gift, ikke må indgå ægteskab uden forældrenes samtykke. Hvis kun den ene af forældrene har forældremyndigheden, er det tilstrækkeligt, at denne forælder giver samtykke til ægteskabet. Hvis ingen af forældrene har (del i) forældremyndigheden, kræves samtykke fra den eller dem, der har forældremyndigheden.

Det fremgår af § 1 i forældreansvarsloven, at børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab, og at forældremyndighedens indehaver efter § 2 skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

Efter værgemålslovens § 1, stk. 2 og 3, kan mindreårige ikke selv forpligte sig ved retshandler eller råde over deres formue, og den mindreåriges værger handler på dennes vegne i økonomiske anliggende, medmindre andet er bestemt. Det fremgår af § 2, at det er indehaveren af forældremyndigheden, der er den mindreåriges værge. Efter § 24 skal værger inden for hvervets omfang varetage interesserne for den, der er under værgemål.

Efter lovens § 1, stk. 1, 1. pkt., er børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, mindreårige og dermed umyndige.

Efter lovens § 1, stk. 1, 2. pkt., bliver unge under 18 år, der har indgået ægteskab, myndige. Dette indebærer bl.a., at de fra vielsestidspunktet kan råde over deres formue. Der kan forekomme situationer, hvor det ikke er forsvarligt, at en mindreårig ved ægteskabet selv får rådighed over sin formue, men hvor det alligevel er rimeligt at give tilladelse til ægteskab. Når kommunen giver dispensation fra alderskravet på 18 år, kan kommunen derfor efter ægteskabslovens § 1 a, 2. pkt., fastsætte vilkår om, at parten trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig indtil det fyldte 18. år. Dette betyder, at parten

forbliver under værgemål. Bestemmelsen har et snævert anvendelsesområde og er kun relevant, når den mindreårige part har en større formue, og der er risiko for, at den mindreårige ikke vil administrere formuen forsvarligt.

Selvom kommunen giver dispensation fra alderskravet, må parterne kun indgå ægteskab med hinanden, hvis de øvrige ægteskabsbetingelser er opfyldt.

2.2.2. Udviklingen i antallet af sager om mindreåriges indgåelse af ægteskab

Antallet af mindreårige, der indgår ægteskab i Danmark, er faldet markant gennem årene. Dette skal formentlig tilskrives samfundsudviklingen og deraf følgende ændring i familiemønstrene, idet flere par end tidligere vælger at etablere samliv og familie uden at indgå ægteskab.

Det fremgår af betænkning nr. 691/1973, afgivet af Ægteskabsudvalget af 1969, at der i 1971 blev givet ca. 500 dispensationer til indgåelse af ægteskab til mindreårige, som ønskede at indgå ægteskab, fordi de var gravide, mens en opgørelse fra Danmarks Statistik viser, at der i perioden 2005-2015 i gennemsnit årligt blev foretaget seks vielser af mindreårige.

2.2.3. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2.3.1. Afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab

For at kunne indgå ægteskab i Danmark skal man som nævnt i afsnit 2.2.1. være fyldt 18 år, dvs. være myndig.

Det er dog muligt at dispensere fra alderskravet, hvis parterne opfylder visse betingelser herfor. Praksis for dispensation fra alderskravet er beskrevet i afsnit 2.2.1. Betingelserne for at dispensere fra alderskravet knytter sig bl.a. til, om parret har eller venter barn sammen eller har fælles bolig, og de stammer fra en tid, hvor etablering af samliv og familie i højere grad end i dag var baseret på ægteskab. Tidligere gav ægteskab adgang til en række juridiske rettigheder, f.eks. i forhold til faderskab og forældremyndighed, som ikke var gældende for ugifte samlevende, og til goder som f.eks. mulighed for en fælles bolig.

Det er ministeriets opfattelse, at ægteskabsalderen bør følge myndighedsalderen uden undtagelse, så det sikres, at den, som indgår ægteskab, har den fornødne modenhed til at forstå konsekvenserne af at indgå ægteskab og til selvstændigt at kunne træffe beslutninger om de spørgsmål, der opstår i et ægteskab, både om personlige og økonomiske forhold. Hensynet til den mindreåriges bedste bør altid være styrende i sådanne forhold, og bl.a. FN's Børnekomite har da også anbefalet en ægteskabsalder på 18 år, ligesom FN har opstillet et udviklingsmål om afskaffelse af børneægteskaber i 2030.

Det foreslås derfor, at adgangen til at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab afskaffes.

Med forslaget tilpasses lovgivning og praksis også samfundsudviklingen og de deraf ændrede familiemønstre. I dag vælger flere par at leve sammen og etablere familie uden at indgå ægteskab. I lyset af denne udvikling er der sket en løbende tilpasning af den familieretlige lovgivning sådan, at lovgivningen nu i vid udstrækning understøtter etablering af forhold mellem ugifte samlevende,

f.eks. i relation til faderskab, forældremyndighed, samvær og børnebidrag.

Indgåelse af ægteskab er ikke som tidligere en forudsætning for at sikre bl.a. retsstillingen for fælles børn i relation til faderskab, forældremyndighed og samvær, hvilket har medført, at dispensationsadgangen ikke længere ses at have nævneværdig betydning. Dette afspejles også i antallet af dispensationer fra alderskravet, der gennem de seneste årtier har været faldende og i dag udgør et yderst begrænset antal.

Efter den foreslåede ordning vil der være tale om en absolut aldersgrænse for indgåelse af ægteskab i Danmark, og det vil således i modsætning til den gældende ordning, ikke være muligt at dispensere herfra.

2.2.3.2. Ægteskab indgået af mindreårige i Danmark er ugyldigt

Med forslaget om at afskaffe muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab, vil det være en betingelse for at indgå ægteskab, at begge parter er fyldt 18 år.

Som beskrevet i afsnit 2.1. bliver et ægteskab ikke ugyldigt, selvom det efterfølgende viser sig, at parterne ikke opfyldte betingelserne for at indgå ægteskab.

I lyset af at det med forslaget bliver en absolut betingelse for at indgå ægteskab, at man er fyldt 18 år, er det ministeriets opfattelse, at en manglende opfyldelse heraf bør medføre, at ægteskabet er ugyldigt.

Det foreslås derfor, at kravet til alder bliver en gyldighedsbetingelse på samme måde som de i dag gældende krav til selve vielseshandlingen. Forslaget indebærer derfor, at et par, som har indgået ægteskab, uanset at den ene af parterne ikke var fyldt 18 år, ikke betragtes som ægtefæller, idet ægteskabet vil være ugyldigt.

Efter gældende ret kan en ugyldig vielse efterfølgende godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor. Er der tale om en ugyldig vielse af en mindreårig, skal der ved denne vurdering anlægges samme restriktive praksis som ved vurderingen af, om et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, undtagelsesvist kan anerkendes, jf. afsnit 2.3.3. nedenfor.

2.3. Anerkendelse af udenlandske ægteskaber

2.3.1. Gældende ret

Par, som har indgået ægteskab i udlandet og bor her i landet, har behov for at få ægteskabet anerkendt i Danmark. Et ægteskab har juridisk betydning for ægtefællerne, bl.a. i forhold til ægtefællernes formueforhold, arveret, forsørgelsespligt over for hinanden og faderskab til og forældremyndighed over fælles børn.

Anerkendelse af et udenlandsk ægteskab indebærer, at parterne anses for ægtefæller efter dansk ret. Dette betyder bl.a., at et ægtepar, der er blevet gift i udlandet, har de samme rettigheder og pligter i Danmark som et ægtepar, der er blevet gift i Danmark.

Anerkendes ægteskabet ikke, indebærer dette, at parret ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret.

Dansk ret indeholder ikke lovregler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Danske myndigheders vurdering af, om et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, foretages derfor på grundlag af praksis. Denne praksis er beskrevet i afsnit 9 i ægteskabsvejledningen.

Spørgsmål om anerkendelse af udenlandske ægteskaber opstår typisk under behandlingen af en sag, hvor det har betydning, om parterne efter dansk ret anses som ægtefæller. Sådanne spørgsmål om anerkendelse af udenlandske ægteskaber kan således opstå for en række forskellige myndigheder, f.eks. udlændingemyndighederne (opholdstilladelse), statsforvaltningen (skilsmisse), kommunerne (registrering i CPR) og domstolene (arv og deling af fællesbo). Det er den pågældende myndighed, der tager stilling til, om ægteskabet kan anerkendes i Danmark. Hvis myndighedens afgørelse kan påklages, kan klageinstansen ligeledes tage stilling til spørgsmålet.

Der er således ikke én myndighed, der har til opgave at afgøre spørgsmål om anerkendelse af udenlandske ægteskaber, men hvis en myndighed er i tvivl om, hvorvidt et udenlandsk ægteskab kan anerkendes efter dansk ret, kan myndigheden forelægge sagen for Ankestyrelsen, der kan afgive en vejledende udtalelse.

Efter grundlovens § 63 er domstolene berettigede til at påkende ethvert spørgsmål om øvrighedsmyndighedens grænser. Den endelige vurdering af, om ægteskabet kan anerkendes, henhører således under domstolene.

Efter dansk international privatret anerkendes et ægteskab, der er indgået i udlandet, hvis form- og kompetencereglerne i indgåelseslandet er overholdt, medmindre ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public). Ægteskabet anerkendes, selvom ægteskabsbetingelserne i ægteskabslovens kapitel 1 ikke var opfyldt på vielsestidspunktet.

Dette betyder i praksis, at danske myndigheder anerkender ægteskabet, når følgende betingelser er opfyldt:

- Vielsen opfylder de formkrav, der stilles i det land, hvor vielsen blev foretaget, og vielsen i øvrig er gyldig i vielseslandet.
- Vielsen er foretaget af en myndighed eller person, der i det land, hvor vielsen blev foretaget, var bemyndiget til at foretage vielsen.

Hvis ovennævnte betingelser ikke er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke, heller ikke selvom begge parter erklærer, at de er og ønsker at være gift med hinanden.

Selvom ægteskabet opfylder disse betingelser, anerkendes ægteskabet ikke, hvis anerkendelse af det vil stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Det nærmere indhold af et ordre public-forbehold fastlægges i retspraksis og i administrativ praksis. Det følger af retspraksis, at ikke-ankendelse af en udenlandsk afgørelse, fordi den strider mod grundlæggende danske retsprincipper, typisk kommer på tale, hvis anerkendelse af afgørelsen vil virke stødende for dansk rets- og moralopfattelse. En udenlandsk afgørelse strider således mod grundlæggende danske retsprincipper, hvis den i den grad er uforenelig med de fundamentale principper, som det danske retssystem bygger på, at anvendelse eller anerkendelse af den må anses som udelukket. Ordre public er således et dynamisk begreb.

Ordre public-forbehold indeholder overordnet set to elementer:

- Behandlingen af den sag, der førte frem til den omhandlede afgørelse, afviger fundamentalt fra den måde, som tilsvarende sager behandles.
- Indholdsmæssigt strider den udenlandske afgørelse mod grundlæggende bestemmelser i dansk ret.

Spørgsmålet om ikke at anerkende et udenlandsk ægteskab, fordi det strider mod grundlæggende danske retsprincipper, opstår i praksis navnlig i følgende situationer:

- Fremgangsmåden ved vielsen i udlandet afviger fundamentalt fra fremgangsmåden ved vielser i Danmark, f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen.
- Ægteskabet strider fundamentalt mod den danske ægteskabslovgivning, dvs. at parterne ikke kunne indgå ægteskab, f.eks. fordi en af parterne var under 15 år på vielsestidspunktet.

Ved vurderingen af, om et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, kan anerkendes, fremgår det af ægteskabsvejledningen, afsnit 9.2.4.3.2., at myndighederne bør udvise en særlig agtpågivenhed.

Var en part under 15 år ved vielsen, anerkendes ægteskabet ikke i Danmark, fordi anerkendelse af ægteskabet må anses som stridende mod grundlæggende danske retsprincipper. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder er 15 år, jf. afsnit 2.2.1. Det bemærkes i den forbindelse, at der i praksis ikke dispenseres fra det danske alderskrav, hvis en part ikke er fyldt 15 år, se afsnit 2.2.1. ovenfor.

Var en part ved vielsen 15-17 år og således under den danske ægteskabsalder, er der et betydeligt hensyn at tage til den mindreårige.

Praksis for så vidt angår anerkendelse af udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, er beskrevet i ægteskabsvejledningen. I den seneste udgave af vejledningen af 18. marts 2016 blev denne praksis skærpet sådan, at der ved vurderingen af disse sager ikke må være tvivl om, at betingelserne for anerkendelse af ægteskabet er opfyldt. Dette betyder, at anerkendelse af ægteskabet altid bør ske efter et konkret skøn og på baggrund af en samlet vurdering af omstændighederne ved indgåelse af ægteskabet og den mindreåriges syn på ægteskabet. Hvis der er tvivl om, hvorvidt de formelle betingelser for indgåelsen af ægteskabet er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke.

Det fremgår videre af vejledningen, at beskyttelsen af den mindreårige og hensynet til den mindreåriges bedste tilsiger, at ægteskaber, der er indgået af en mindreårig mellem 15-17 år ved tvang eller utilbørligt pres, ikke anerkendes i Danmark. Tilsvarende gælder, hvis den mindreårige ikke var indforstået med ægteskabet eller ikke forstod betydningen af ægteskabet, f.eks. fordi ægteskabet var arrangeret.

Der skal således altid foretages et konkret skøn på baggrund af en samlet vurdering af omstændighederne ved indgåelse af ægteskabet og den mindreåriges syn på ægteskabet. Hvis der er tvivl om, hvorvidt de formelle betingelser for indgåelsen af ægteskabet er opfyldt, anerkendes ægteskabet ikke.

Disse retningslinjer for anerkendelse af udenlandske ægteskaber gælder, uanset om parterne på vielsestidspunktet boede i Danmark eller i udlandet og uanset parternes statsborgerskab og øvrige tilknytning til udlandet.

Efter afsnit 9.6. i ægteskabsvejledningen anerkendes et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, hvis ovennævnte betingelser er opfyldt. Det er dog en forudsætning, at retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af partnerskab efter dansk ret.

2.3.2. Ankestyrelsens afdækning af praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige

Som det fremgår af afsnit 2.3.1. ovenfor, kan en myndighed ved tvivl om, hvorvidt et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, forelægge sagen for Ankestyrelsen, som kan give en vejledende udtalelse i sagen.

Ankestyrelsen har foretaget en afdækning til brug for afklaring af praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige. Afdækningen er foretaget i samarbejde med Udlændingestyrelsen, som ofte tager stilling til, om et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, f.eks. i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om familiesammenføring.

Af afdækningen fremgår det, at Ankestyrelsen i perioden 1. januar 2016 til 1. juni 2016 har behandlet en sag og Udlændingestyrelsen otte sager om anerkendelse af et udenlandsk ægteskab, der er indgået af en mindreårig.

I afdækningen har Ankestyrelsen bl.a. oplyst, at Ankestyrelsen og Udlændingestyrelsen anvender det samme udgangspunkt i vurderingen af gyldigheden af udenlandske ægteskaber, idet begge styrelser som udgangspunkt anerkender et ægteskab, hvis det er indgået i overensstemmelse med reglerne i det land, hvor ægteskabet er indgået.

Er ægteskabet indgået i overensstemmelse med indgåelseslandets regler og formkrav, således at ægteskabet er gyldigt i indgåelseslandet, vurderer både Udlændingestyrelsen og Ankestyrelsen herudover, om forholdene omkring ægteskabets indgåelse strider mod grundlæggende danske retsprincipper, dvs. om parterne har været samtidig til stede under vielsen, og hvilken alder parterne havde på tidspunktet for ægteskabets indgåelse. Var en eller begge parter under 15 år på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, følger begge styrelser den praksis, at ægteskabet ikke anerkendes.

Af afdækningen fremgår det imidlertid også, at Ankestyrelsen og Udlændingestyrelsen ikke følger den samme praksis for så vidt angår anerkendelse af udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige mellem 15-17 år. Således anerkender Ankestyrelsen ægteskabet, hvis det er indgået i overensstemmelse med reglerne i det land, hvor det er indgået, hvorimod Udlændingestyrelsen – ud over at ægteskabet skal være gyldigt i indgåelseslandet – også stiller som betingelse, at parterne derudover ville have fået dispensation fra alderskravet efter de danske regler, som beskrevet i afsnit 2.2.1. ovenfor.

2.3.3. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Par, som har indgået ægteskab i udlandet og bor her i landet, har behov for at få ægteskabet anerkendt i Danmark. Dette gælder både par med tilknytning til Danmark, som f.eks. vælger at blive gift under en ferie i udlandet, og par, som kommer til Danmark for at bosætte sig.

I visse lande er ægteskabsalderen lavere end i Danmark, og danske myndigheder skal derfor i nogle situationer vurdere, om et ægteskab, der er indgået af en mindreårig, kan anerkendes. Det fremgår af ægteskabsvejledningen, at der er i sådanne tilfælde er et betydeligt hensyn at tage til den mindreårige, bl.a.

fordi ægteskabet kan være indgået under påvirkning og pres fra den mindreåriges familie. Danske myndigheder skal derfor udvise en særlig agtpågivenhed ved behandlingen af disse sager. Udgangspunktet er dog, at udenlandske ægteskaber anerkendes, selvom en part var 15-17 år ved vielsen.

I forlængelse af forslaget i afsnit 2.2.3.1. om at afskaffe adgangen til aldersdispensation har ministeriet overvejet, om det fortsat skal være udgangspunktet, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige på 15-17 år, skal anerkendes i Danmark.

Det er ministeriets opfattelse, at dansk lovgivning og praksis bør understøtte et yderst restriktivt syn på ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige. Danske myndigheder bør således ikke medvirke til en accept af sådanne ægteskaber. Ministeriet finder derfor, at udgangspunktet – i modsætning til den gældende ordning – bør være, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes i Danmark.

Med forslagene om at afskaffe muligheden for at dispensere fra alderskravet og om ikke at anerkende udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, gennemføres en samlet løsning, der har som overordnet sigte at understrege, at ægteskaber indgås af myndige personer, og at varetage hensynet til, hvad der er bedst for den mindreårige. Dette gælder uanset, om der er tale om mindreårige, som ønsker at indgå ægteskab i Danmark, eller mindreårige, som har indgået ægteskab i et andet land og efterfølgende kommer til Danmark.

Forslaget forhindrer også, at reglerne søges omgået ved, at mindreårige, som på grund af deres alder ikke kan indgå ægteskab i Danmark, indgår ægteskab i et andet land og derefter ønsker at få ægteskabet anerkendt i Danmark.

Det bemærkes i øvrigt, at forslaget understøttes af en anbefaling fra Europarådet om, at medlemsstaterne som udgangspunkt skal undlade at anerkende udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, jf. afsnit 4.

Som det fremgår af afsnit 2.3.1., er konsekvensen af forslaget om, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes, at parret ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret.

Parret vil kunne indgå ægteskab her i landet, når den mindreårige fylder 18 år.

Hertil kommer, at det – selvom parternes ægteskab ikke anerkendes – vil være muligt for parterne at sikre eventuelle fælles børns rettigheder, jf. afsnit 2.1.

For at sikre at parterne bliver bekendt med disse muligheder, skal myndigheden derfor orientere parterne om, at de ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret, men at det er muligt i vid udstrækning at opnå de samme retsvirkninger som ægtefæller i relation til f.eks. faderskab, forældremyndighed, samvær og børnebidrag.

Det følger i øvrigt af udlændingelovens § 9, stk. 1, nr. 1, at der kan meddeles opholdstilladelse til familiesammenføring på baggrund af et fast samlivsforhold af længere varighed.

Der kan ikke udelukkes, at der vil kunne opstå situationer, hvor parterne stilles i en urimelig situation, hvis det ægteskab, som de har indgået i udlandet, ikke anerkendes, fordi en af dem var mindreårig på

vielsestidspunktet. Det foreslås derfor, at det helt undtagelsesvist skal være muligt at anerkende et udenlandsk ægteskab, der er indgået af en mindreårig, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og en manglende anerkendelse vil stille parterne i en urimelig situation.

Det forhold, at parret har eller venter fællesbarn, vil imidlertid ikke alene kunne begrunde en fravigelse af udgangspunktet om, at ægteskabet ikke anerkendes. Hensynet til den mindreårige part i ægteskabet vejer således tungere end hensynet til parternes fælles barn, hvis retsstilling i øvrigt som nævnt i vid udstrækning er eller kan sikres efter den familieretlige lovgivning, uanset om forældrene er gift eller ej. Heller ikke parrets langvarige tilknytning til hinanden, herunder at de har levet sammen igennem længere tid, eller det forhold, at parret har indgået ægteskab i et land, hvor samfundsnormer tilsiger, at samliv kun kan foregå inden for rammerne af et ægteskab, vil kunne begrunde en fravigelse af udgangspunktet om, at ægteskabet ikke anerkendes.

Der vil alene kunne foreligge sådanne tvingende grunde til at anerkende ægteskabet, hvis dette ellers vil stille parterne i en helt urimelig situation. Er det således f.eks. på grund af et dødsfald umuligt at løse de retlige udfordringer, der opstår ved en manglende anerkendelse, kan det tale for, at ægteskabet alligevel anerkendes.

Forslaget forudsættes administreret sådan, at Danmarks internationale forpligtelser overholdes, navnlig i forhold til retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, jf. afsnit 4.

Forslaget om som udgangspunkt ikke længere at anerkende udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, gennemføres ved at indsætte en bestemmelse herom i ægteskabsloven.

Samtidig foreslås det, at der i ægteskabsloven indsættes en generel bestemmelse om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Efter dette forslag videreføres den gældende praksis på området, jf. beskrivelsen i afsnit 2.3.1.

2.4. Forhøjelse af prøvelsesgebyret

2.4.1. Gældende ret

Det fremgår af § 12 i ægteskabsloven, at det skal godtgøres, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, før ægteskab kan indgås. Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1.

Efter § 13, stk. 1, foretages prøvelsen af kommunalbestyrelsens formand (kommunen).

Parterne skal som udgangspunkt ikke betale for at få foretaget en prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Hvis begge parter har bopæl i udlandet, skal de dog betale et gebyr på 500 kr., jf. § 13, stk. 3.

Prøvelsesgebyret på 500 kr. blev indført i 1990 ved § 7, nr. 4, i lov nr. 396 af 13. juni 1990 om ændring af straffeloven og retsplejeloven m.v. (Forenkling og modernisering inden for Justitsministeriets område). Gebyret er ikke blevet reguleret siden.

2.4.2. Social- og Indenrigsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Da prøvelsesgebyret ikke er blevet reguleret siden indførelsen i 1990 er gebyret med årene blevet forholdsmæssigt mindre på grund af den generelle pris- og lønudvikling.

KL og flere kommuner har oplyst, at omkostningerne ved behandling af prøvelsessager, hvor begge parter har bopæl i udlandet, overstiger gebyret. En regulering af gebyret på baggrund af det generelle pris- og lønindeks siden 1990 vil medføre, at gebyret i dag vil skulle fastsættes til ca. 850 kr.

Det foreslås derfor, at gebyret forhøjes fra 500 kr. til 850 kr., og at gebyret fremover årligt reguleres den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til nærmeste med 10 delelige beløb i kroner.

Da gebyret kun skal betales i sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne, hvor begge parter har bopæl i udlandet, vil forhøjelsen ikke have betydning for borgere her i landet. Det vurderes rimeligt, at personer bosat i udlandet, der vil giftes i Danmark, er med til at dække kommunernes omkostninger ved behandlingen af prøvelsessagen, og at gebyret bringes på niveau med den generelle pris- og lønudvikling.

Forslaget gennemføres ved en ændring af gebyrets størrelse i lovens § 13, stk. 3, og ved indsættelse af et nyt 2. pkt. i § 13, stk. 3.

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Bestemmelsen i ægteskabslovens § 1 a om, at den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab uden tilladelse, er efter ordlyden kønsneutral, da aldersgrænsen for indgåelse af ægteskab er ens for begge køn. Der er således ikke forskel på mænds og kvinders retsstilling efter denne bestemmelse.

Lovforslaget vil have betydning for mindreårige, der ønsker at indgå ægteskab i Danmark, og for personer, der ønsker at få deres udenlandske ægteskab anerkendt i Danmark, og som på vielsestidspunktet var under 18 år.

Det er erfaringen fra praksis i de i afsnit 2.2.2. og 2.3.2. nævnte sager, at kvinder udgør den altovervejende andel af mindreårige, der søger om dispensation til at indgå ægteskab, og af mindreårige, der har indgået ægteskab i udlandet. Henset til at formålet med forslaget er, at dansk ret ikke understøtter, at mindreårige – i praksis kvinder – indgår ægteskab, vurderes det, at lovforslaget vil have positive ligestillingsmæssige konsekvenser.

4. Internationale forpligtelser

Med forslaget lægges der bl.a. op til at indføre et absolut alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark. Der lægges endvidere op til, at ægteskaber, der er indgået i udlandet, alene anerkendes, hvis nogle nærmere opregnede betingelser er opfyldt, herunder at begge parter ved vielsen var fyldt 18 år. Ægteskaber, der er indgået i udlandet, og som ikke overholder lovens betingelser for anerkendelse, vil dog kunne anerkendes i Danmark, hvis tvingende grunde taler derfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

En manglende ret til at indgå ægteskab eller et afslag på anerkendelse af et ægteskab indgået i udlandet kan efter omstændigheder udgøre et indgreb i retten til privatliv og retten til at indgå ægteskab efter artikel 8 og 12 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

(Menneskerettighedskonventionen).

Det følger af artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen, at enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv. Beskyttelsen efter denne bestemmelse er imidlertid ikke absolut. Der kan gøres indgreb i de nævnte rettigheder, hvis indgrebet er foreskrevet ved lov og er nødvendigt i et demokratisk samfund (dvs. opfylder kravet om proportionalitet) til varetagelse af nærmere bestemte anerkendelsesværdige formål, herunder at beskytte andres rettigheder og friheder, jf. konventionens artikel 8, stk. 2.

Det følger endvidere af artikel 12 i Menneskerettighedskonventionen, at giftefærdige mænd og kvinder har ret til at indgå ægteskab og stifte familie i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret. Retten til at indgå ægteskab er således ikke en absolut rettighed og kan derfor nationalt underkastes både formelle og materielle begrænsninger. Det følger dog af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at sådanne begrænsninger ikke må begrænse retten i et sådant omfang, at selve kernen i retten gøres indholdsløs.

FN's Børnekomite har i sin generelle udtalelse nr. 4 fra 2003 indtrængende henstillet, at ægteskabsalderen i medlemsstaterne skal være mindst 18 år. I generel udtalelse nr. 31 fra 2014 har komiteen sammen med CEDAW-komiteen udtalt, at en mindreårig, der er fyldt 16 år, i exceptionelle situationer kan få tilladelse til at indgå ægteskab, forudsat at barnet har den fornødne modenhed.

Den 25. september 2015 vedtog FN nye verdensmål for bæredygtig udvikling, der indeholder 17 udviklingsmål, der bl.a. skal gøre en ende på fattigdom og bekæmpe ulighed og uretfærdighed inden 2030. Et af disse udviklingsmål handler om ligestilling og rettigheder for kvinder og piger og omfatter bl.a. afskaffelse af børneægteskaber.

Europarådet har i resolution 1468 (2005) anbefalet, at ægteskabsalderen i medlemsstaterne skal være mindst 18 år, og at medlemsstaterne skal undlade at anerkende ægteskaber, som mindreårige har indgået i udlandet, medmindre anerkendelse af ægteskabet er til den mindreåriges bedste.

Disse anbefalinger om afskaffelse af børneægteskaber begrundes med, at det er bedst for børn ikke at blive gift i en for tidlig alder, idet det bl.a. kan medføre dårligere fremtidsperspektiver for særligt piger på grund af tidlig afsluttet skolegang og deraf følgende ringe muligheder for at få arbejde og opnå økonomisk uafhængighed.

Efter artikel 9 i Den Europæiske Unions Charter Om Grundlæggende Rettigheder sikres retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret. Ligesom artikel 12 i Menneskerettighedskonventionen er retten til at indgå ægteskab ikke en absolut rettighed og kan derfor nationalt underkastes både formelle og materielle begrænsninger.

Som det fremgår af afsnit 1, er baggrunden for forslaget om at gøre ægteskabsalderen absolut, at ægteskabsalderen bør følge myndighedsalderen uden undtagelse, således at kun myndige personer kan indgå ægteskab. Der er herved lagt vægt på, at ægteskab indebærer, at parterne skal kunne træffe selvstændige beslutninger om indgribende personlige og økonomiske spørgsmål, hvorfor den, som indgår ægteskab, skal have den fornødne modenhed til at kunne træffe sådanne beslutninger.

Udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige kan på denne baggrund alene anerkendes, hvis tvingende grunde taler derfor, og parret således ellers stilles i en urimelig situation. Det bemærkes, at en afgørelse om

manglende anerkendelse af et udenlandsk ægteskab kan indbringes for domstolene, og at det er forudsat i afsnit 2.2.3., at ordningen administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Forslagene er således begrundet i hensynet til den mindreåriges rettigheder og friheder og går efter ministeriets opfattelse ikke videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål. Samtidig er det ministeriets opfattelse, at forslaget ikke begrænser retten til at indgå ægteskab i et sådant omfang, at selve kernen i retten gøres indholdsløs.

Det er på denne baggrund ministeriets opfattelse, at de foreslåede ændringer, hvorefter der indføres et absolut alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark, og hvor udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige alene anerkendes, hvis tvingende grunde taler herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Forslaget om afskaffelse af adgangen til dispensation fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab og reguleringen af anerkendelse af udenlandske vielser i ægteskabsloven har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Forslaget om forhøjelse af prøvelsesgebyret vil medføre, at den andel af sagens omkostninger, der dækkes af gebyret, bringes på niveau med den generelle pris- og lønudvikling, siden gebyret blev indført i 1990. Antallet af sager på landsplan, hvor der skal betales gebyr, kendes ikke, men det vurderes at være meget skævt fordelt blandt kommunerne. En skønsmæssig opgørelse fra en række repræsentative kommuner viser således en stor forskel i antallet af sager, f.eks. omkring 2.000 sager årligt i kommuner som Tønder og Ærø, mens antallet for kommuner som Greve og Frederiksberg udgør hhv. 3 og 200 årligt.

Da der er tale om en forhøjelse af gebyret, som tager udgangspunkt i manglende dækning af omkostninger, vil den foreslåede forhøjelse og de fremtidige årlige reguleringer af gebyret ikke give anledning til regulering af det kommunale bloktilskud.

Forslaget om forhøjelse af prøvelsesgebyret har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for staten eller regionerne.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgere

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgere med bopæl i Danmark. Par med bopæl i udlandet, som skal giftes i Danmark, vil skulle betale et større gebyr end i dag for behandlingen af deres sag om prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Efter artikel 9 i Den Europæiske Unions Charter Om Grundlæggende Rettigheder sikres retten til at indgå ægteskab og retten til at stifte familie i overensstemmelse med de nationale love om udøvelsen af denne ret. Der henvises til afsnit 4.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 5. september 2016 til den 3. oktober 2016 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Anerkendte og godkendte trossamfund, Ankestyrelsen, Byretterne, Børnerådet, Børns Vilkår, Danmarks Provsteforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Den Danske Dommerforening, Den Danske Præsteforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Chefer i Statsforvaltningen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Institut for Menneskerettigheder, Kommunerne, Kommunernes Landsforening, Red Barnet, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden på Grønland, Statsforvaltningen, Unicef Danmark, Vestre Landsret og Østre Landsret.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Forslaget om forhøjelse af prøvelsesgebyret vil medføre, at gebyret, bringes på niveau med den generelle pris- og lønudvikling, siden gebyret blev indført i 1990.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Par med bopæl i udlandet, der vil giftes i Danmark, vil skulle betale et større gebyr end i dag for at få prøvet ægteskabsbetingelserne.
Forholdet til EU-retten	Forslaget strider ikke mod artikel 9 i Den Europæiske Unions Charter Om Grundlæggende Rettigheder om retten til at indgå ægteskab.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt x)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Efter ægteskabslovens § 1 a må den, som er under 18 år, ikke indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed (kommunen), som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne.

Det er i lovgivningen ikke nærmere reguleret, i hvilke tilfælde kommunen kan give dispensation fra alderskravet. En afgørelse om aldersdispensation træffes således ud fra en vurdering af den konkrete sag og på baggrund af en mangeårig praksis. Denne praksis er nærmere beskrevet i afsnit 2.1.1. i vejledning af 18. marts 2016 om behandling af ægteskabssager (ægteskabsvejledningen).

Der gives efter praksis som udgangspunkt ikke dispensation, hvis begge parter er under 18 år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Efter praksis gives der ikke dispensation, hvis en af parterne er under 15 år. Dette skyldes, at den seksuelle lavalder i Danmark er 15 år, jf. § 222 i straffeloven.

Som det fremgår af overvejelserne i afsnit 2.2.3.1., foreslås det at afskaffe muligheden for dispensere fra alderskravet.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 1, at ophæve bestemmelserne i lovens § 1 a og § 2, og i § 2 indsætte en ny bestemmelse, hvorefter den, som er under 18 år, ikke må indgå ægteskab.

Efter den foreslåede ordning vil der være en absolut aldersgrænse for indgåelse af ægteskab i Danmark på 18 år, og det vil i modsætning til den gældende ordning, ikke være muligt at dispensere herfra.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.

Til nr. 2.

Efter ægteskabslovens § 2 må den, som er under 18 år, og ikke tidligere har været gift, ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke. Efter § 3 må den, som er under værgemål, ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke. Hvis en forælder eller en værge, jf. §§ 2 og 3, nægter at give samtykke til, at en mindreårig eller en person under værgemål kan indgå ægteskab, kan prøvelsesmyndigheden (kommunen) efter § 4 give tilladelse til ægteskabet.

Som en konsekvens af afskaffelsen af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab og samtidig ophævelse af bestemmelsen i § 2 om at forældrene skal give samtykke til den mindreåriges indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1), foreslås det med lovforslagets § 1, nr. 2, at fjerne henvisningen til § 2 i § 4.

Til nr. 3.

Det fremgår af § 12 i ægteskabsloven, at det skal godtgøres (prøves), at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, før ægteskab kan indgås. Ægteskabsbetingelserne fremgår af lovens kapitel 1. Efter lovens § 13, stk. 1, foretages prøvelsen af kommunen. Parterne skal som udgangspunkt ikke betale for at få foretaget en

prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Hvis begge parter har bopæl i udlandet, skal der dog betales et gebyr på 500 kr., jf. lovens § 13, stk. 3.

Med den foreslåede ændring af § 13, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, forhøjes gebyret fra 500 kr. til 850 kr.

Da gebyret kun skal betales i situationer, hvor begge parter har bopæl i udlandet, vil forhøjelsen ikke have betydning for borgere med bopæl her i landet.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4.

Til nr. 4.

Det fremgår af § 12 i ægteskabsloven, at det skal godtgøres (prøves), at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, før ægteskab kan indgås. Parterne skal som udgangspunkt ikke betale for at få foretaget en prøve af ægteskabsbetingelserne. Hvis begge parter har bopæl i udlandet, skal der dog betales et gebyr på 500 kr., jf. lovens § 13, stk. 3. Gebyret er ikke reguleret siden indførelsen i 1990.

Ved lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås gebyret i ægteskabslovens § 13, stk. 3, for prøve af ægteskabsbetingelserne forhøjet til 850 kr. Gebyret skal kun betales, hvis begge parter har bopæl i udlandet. I den forbindelse foreslås det med lovforslagets § 1, nr. 4, at gebyret fremover en gang årligt reguleres den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til nærmeste med 10 delelige beløb i kroner. Ved den årlige regulering beregnes det kommende års gebyr på baggrund af det gældende gebyrs ikkeafrundede størrelse.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.4., og til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 3.

Til nr. 5.

Efter ægteskabslovens § 21, stk. 1, jf. § 20, stk. 2, er en vielse kun gyldig, hvis vielsen sker for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, hvis parterne samtidig er til stede ved vielsen, hvis parterne erklærer at ville ægte hinanden, og hvis parterne af vielsesmyndigheden forkyndes at være ægtefolk. Er en af disse betingelser ikke opfyldt, er vielsen ugyldig.

En vielse, som er ugyldig efter disse bestemmelser, kan dog efterfølgende efter § 21, stk. 2, af Ankestyrelsen godkendes som gyldig, hvis særlige grunde taler derfor.

Som det fremgår af overvejelserne i de almindelige bemærkninger afsnit 2.2.3.1., foreslås muligheden for at dispensere fra alderskravet afskaffet. Med forslaget vil det derfor være en betingelse for at indgå ægteskab, at begge parter er fyldt 18 år.

Det foreslås samtidig med lovforslagets § 1, nr. 5, at ægteskabslovens § 21, stk. 1, ændres sådan, at kravet til alder bliver en gyldighedsbetingelse på samme måde som de i dag gældende krav til selve vielseshandlingen. Forslaget indebærer, at et ægteskab, der er indgået, selvom en af parterne ikke var fyldt 18 år, vil være ugyldigt, og at parterne derfor ikke betragtes som ægtefæller.

Forslaget gennemføres ved, at § 21, stk. 1, om gyldighedsbetingelserne udvides til også at omfatte en betingelse om, at begge parter skal være fyldt 18 år ved vielsen.

Som det fremgår af de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1., kan en vielse, som er ugyldig, efterfølgende godkendes som gyldig, hvis særlige grunde tager derfor.

Er der tale om en ugyldig vielse af en mindreårig, skal der ved vurderingen af, om vielsen efterfølgende kan godkendes, anlægges samme restriktive praksis som ved vurderingen af, om et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, undtagelsesvist kan anerkendes, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.3. og bemærkningerne til nr. 6.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.2.

Til nr. 6

Dansk ret indeholder ikke lovregler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber. Danske myndigheders vurdering af, om et udenlandsk ægteskab kan anerkendes, foretages derfor på grundlag af praksis som beskrevet i afsnit 9 i ægteskabsvejledningen.

Efter praksis anerkender danske myndigheder et udenlandsk ægteskab, hvis vielsen opfylder de form- og kompetencekrav, der stilles til vielser i indgåelseslandet, og vielsen i øvrig er gyldig efter det pågældendes lands ret. Selvom ægteskabet opfylder disse betingelser, anerkendes ægteskabet dog ikke, hvis anerkendelse af det vil stride mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Som det fremgår af overvejelserne i de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.3., foreslås det at lovfæste den gældende praksis for anerkendelse af udenlandske ægteskaber, dog sådan at udenlandske ægteskaber indgået af mindreårige ikke anerkendes.

Det foreslås derfor med lovforslagets § 1, nr. 6, at der i ægteskabsloven indsættes et nyt kapitel

(kapitel 2 a) om anerkendelse af ægteskaber, der er indgået i udlandet, og at der i kapitlet indsættes to bestemmelser, der regulerer anerkendelse af udenlandske ægteskaber og registrerede partnerskaber.

Den foreslåede bestemmelse i § 22 b regulerer, hvornår et udenlandsk ægteskab anerkendes efter dansk ret.

Det foreslås med § 22b, stk. 1, at et ægteskab, der er indgået i udlandet anerkendes, hvis ægteskabet er gyldigt i det land, hvor ægteskabet er indgået. Dette svarer til retstilstanden i dag, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.1.

I nogle tilfælde anerkendes ægteskabet dog ikke. Det foreslås med § 22, stk. 2, at et udenlandsk ægteskab ikke anerkendes, hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen, hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper (ordre public).

Betingelsen om, at parterne skal have været samtidig til stede ved vielsen, og betingelsen om, at ægteskabet ikke anerkendes, hvis anerkendelsen strider mod grundlæggende danske retsprincipper, svarer til den gældende retstilstand som beskrevet i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.1. For parter, som på tidspunktet for vielsen var myndige, foreslås der således ingen ændringer i forhold til den gældende retstilstand.

Var en part derimod mindreårig, dvs. under 18 år, på tidspunktet for vielsen, vil ægteskabet efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2, ikke kunne anerkendes. Som det fremgår af overvejelserne i afsnit 2.3.3., er baggrunden herfor, at muligheden for at dispensere fra alderskravet ved indgåelse af ægteskab i Danmark foreslås afskaffet (lovforslagets § 1, nr. 1), og at dansk lovgivning og praksis også bør understøtte et yderst restriktivt syn på udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige. I modsætning til den gældende ordning, hvorefter sådanne ægteskaber i udgangspunktet anerkendes, indebærer den foreslåede § 22 b, stk. 2, at disse ægteskaber i udgangspunktet ikke anerkendes.

Konsekvensen af forslaget om, at udenlandske ægteskaber, der er indgået af mindreårige, ikke anerkendes, vil være, at parret ikke betragtes som ægtefæller efter dansk ret, hvilket myndighederne skal vejlede dem om og de muligheder, som der er for at sikre f.eks. faderskab og forældremyndighed på anden vis. Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.3.

Efter den foreslåede § 22 b, stk. 3, kan et ægteskab, der er ugyldigt efter stk. 2, dog anerkendes, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

Som det fremgår af overvejelserne i de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.3., skal bestemmelsen administreres sådan, at det kun undtagelsesvist skal være muligt at anerkende et udenlandsk ægteskab, der er indgået af mindreårige, hvis der foreliggende tvingende grunde, og parret stilles i en urimelig situation.

Det forhold, at parret har eller venter fællesbarn, vil ikke alene kunne begrunde, at ægteskabet anerkendes. Heller ikke parrets langvarige tilknytning til hinanden, herunder at de har levet sammen igennem længere tid, eller det forhold, at parret har indgået ægteskab i et land, hvor samfundsnormer tilsiger, at samliv kun kan foregå inden for rammerne af et ægteskab, vil kunne begrunde, at ægteskabet anerkendes.

Der vil alene kunne foreligge sådanne tvingende grunde til at anerkende ægteskabet, hvis dette ellers vil stille parterne i en helt urimelig situation. Er det således f.eks. på grund af et dødsfald umuligt at løse de retlige udfordringer, der opstår ved en manglende anerkendelse, kan det tale for, at ægteskabet alligevel anerkendes.

Forslaget forudsættes administreret sådan, at Danmarks internationale forpligtelser overholdes, navnlig i forhold til retten til familieliv efter artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 4.

Endelig videreføres med den foreslåede § 22 c den gældende praksis om, at et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ovennævnte betingelser for anerkendelse af et udenlandsk ægteskab er opfyldt, og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af partnerskab efter dansk ret.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.3.

Til nr. 7

Det fremgår af § 58 b, stk. 1, at afgørelser efter § 1 a om aldersdispensation kan påklages til Ankestyrelsen.

Som en konsekvens af forslaget om afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) foreslås det at fjerne henvisningen i § 58 b, stk. 1, til § 1 a.

Til § 2

Det fremgår af udlændingelovens § 56 a, stk. 1, at en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet får udpeget en repræsentant til varetagelse af sine interesser, medmindre ganske særlige grunde taler derimod.

Efter § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophører hvervet som repræsentant bl.a. når barnet indgår ægteskab, og den myndighed, der efter § 13 i ægteskabsloven skal prøve ægteskabsbetingelserne, ikke træffer afgørelse efter ægteskabslovens § 1 a, 2. pkt.

Som en konsekvens af forslaget om afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) foreslås det med lovforslagets § 2, nr. 1, at bestemmelsen i § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophæves.

Til § 3

Det fremgår af værgemålslovens § 1, stk. 1, 1. pkt., at børn og unge under 18 år, der ikke har indgået ægteskab, er mindreårige og dermed umyndige. Det fremgår af værgemålslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., at unge under 18 år, der har indgået ægteskab, er mindreårige og dermed umyndige, hvis statsforvaltningen ved tilladelsen til ægteskabet har fastsat vilkår herom.

Som en konsekvens af forslaget om afskaffelse af muligheden for dispensation fra alderskrav ved indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) foreslås det med lovforslagets § 3, nr. 1, at bestemmelsen i værgemålslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

Til § 4

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Dette indebærer, at de nye regler om alderskrav for indgåelse af ægteskab (lovforslagets § 1, nr. 1) også finder anvendelse på sager om aldersdispensation, der er under behandling ved lovens ikrafttræden. I sådanne sager kan der fra lovens ikrafttræden ikke længere meddeles aldersdispensation, heller ikke selvom de nugældende betingelser for aldersdispensation er opfyldt.

Det foreslås i stk. 2, at aldersdispensationer, der er meddelt inden loven ikrafttræden, bortfalder ved lovens ikrafttræden. En aldersdispensation, der er meddelt inden loven ikrafttræden, kan således kun anvendes til indgåelse af ægteskab til og med den 31. januar 2017. I forbindelse med høring over lovforslaget, meddelte Social- og Indenrigsministeriet dette til kommunerne og henstillede, at kommunerne ved fremtidige anmodninger om aldersdispensation orienterer parterne herom, og at kommunerne tillige orienterer de parter, som den senere tid har fået en aldersdispensation, men som endnu ikke er blevet gift.

Det foreslås i stk. 3, at lovforslagets § 1, nr. 5, om at ægteskaber, der er indgået af mindreårige er ugyldige, ikke finder anvendelse på ægteskaber, der er indgået inden lovens ikrafttræden.

Ved den foreslåede ændring af ægteskabslovens § 21, stk. 1, (lovforslagets § 1, nr. 5,) ændres betingelserne for, at en vielse, der er foretaget i Danmark, er gyldig, sådan, at det også bliver en gyldighedsbetingelse, at begge parter ved vielsen var fyldt 18 år. Efter den foreslåede overgangsbestemmelse i § 4, stk. 3, finder den nye gyldighedsbestemmelse ikke anvendelse på ægteskaber, der er indgået inden lovens ikrafttræden.

Det foreslås i stk. 4, at lovforslagets § 1, nr. 6, om anerkendelse af udenlandske ægteskaber og registrerede partnerskaber ikke finder anvendelse på ægteskaber og registrerede partnerskaber, som en dansk myndighed har anerkendt inden lovens ikrafttræden.

Stk. 1 om ikrafttræden af loven den 1. februar 2017 indebærer, at de nye regler om anerkendelse af udenlandske ægteskaber (lovforslagets § 1, nr. 6) også finder anvendelse på sager om anerkendelse af udenlandske ægteskaber og registrerede partnerskaber, der er under behandling ved lovens ikrafttræden. Herefter kan et udenlandsk ægteskab og partnerskab kun anerkendes, hvis betingelserne i ægteskabslovens §§ 22 b og 22 c (lovforslagets § 1, nr. 6) er opfyldt, også selvom ægteskabet og partnerskabet opfylder de nugældende betingelser for anerkendelse.

Dette har navnlig betydning for anerkendelsen af et udenlandsk ægteskab, der er indgået af en mindreårig. Efter lovens ikrafttræden anerkendes sådanne ægteskaber ikke, medmindre betingelserne i ægteskabslovens § 22 b, stk. 3, er opfyldt.

Med den foreslåede overgangsbestemmelse i § 4, stk. 4 sikres det, at retsstillingen for par, der har indgået ægteskab i udlandet, og som eksempelvis har fået ægteskabet anerkendt af en dansk myndighed for flere år siden og har indrettet sig herpå, ikke ændres på grund af lovændringen. Bestemmelsen er dog ikke til hinder for at ændre opfattelse af anerkendelse af et udenlandsk ægteskab, der er sket inden lovens ikrafttræden, og beslutte, at ægteskabet alligevel ikke kan anerkendes, hvis det senere viser sig, at ægteskabet efter de før lovens ikrafttræden gældende betingelser for anerkendelse af udenlandske ægteskaber ikke burde have været anerkendt, f.eks. fordi parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen.

Bestemmelsen finder anvendelse i alle situationer, hvor en dansk myndighed har anerkendt det udenlandske ægteskab. Det kan f.eks. være udlændingemyndighederne, statsforvaltningen, kommunerne og domstolene.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 5 finder den hidtil gældende regel i værgemålslovens § 1, stk. 1, 2. pkt., fortsat anvendelse på unge under 18 år, som har indgået ægteskab forud for den 1. februar 2017, og hvor der i forbindelse med dispensationen fra alderskravet er fastsat vilkår om, at den unge trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed umyndig. Dermed sikres det, at sådanne unge fortsat vil være umyndige efter lovens ikrafttræden, indtil de fylder 18 år.

Til § 5

Bestemmelsen i § 5 vedrører lovens territoriale gyldighed.

Det foreslås med lovforslagets § 5, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at loven ved kongelig anordning helt eller delvist kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Ægteskabsloven er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 37 af 22. januar 2002 og er senest ændret ved kongelig anordning nr. 398 af 20. april 2010. Ægteskabsloven er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 307 af 14. maj 1993 og er senest ændret ved kongelig anordning nr. 197 af 7. marts 2016.

Udlændingeloven er sat i kraft både for Færøerne, jf. anordning nr. 182 af 22. marts 2001, og for Grønland, jf. anordning nr. 150 af 23. februar 2001.

Værgemålsloven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 397 af 20. april 2010. Loven er ikke sat i kraft for Grønland. Reglerne om myndighed og værgemål findes i anordning nr. 306 af 14. maj 1993 om ikrafttræden for Grønland af myndighedsloven.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende ret

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015, foretages følgende ændringer:

§ 1 a. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab uden tilladelse fra den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne. Den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne, kan ved meddelelse af tilladelse til indgåelse af ægteskab til en ung under 18 år fastsætte vilkår om, at den unge trods ægteskabet fortsat er mindreårig og dermed unyndig indtil det fyldte 18. år.

1. §§ 1 a og 2 ophæves, og i stedet indsættes:

§ 2. Den, som er under 18 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke.

Stk. 2. Hvis den ene af forældrene er død, sindssyg, åndssvag eller uden del i forældremyndigheden, eller hvis hans erklæring ikke kan indhentes uden særlig vanskelighed eller forsinkelse, er den andens samtykke tilstrækkeligt.

”§ 2. Den, som er under 18 år, må ikke indgå ægteskab.”

§ 4. Nægtes samtykke efter §§ 2-3, kan den myndighed, som efter § 13 skal prøve ægteskabsbetingelserne, give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er rimelig grund til nægtelsen.

2. I § 4 ændres ”§§ 2-3” til: ”§ 3”.

§ 13, stk. 3. Ved indgivelse af en anmodning om prøvelse af ægteskabsbetingelserne betales 500 kr., hvis ingen af parterne har bopæl her i landet.

§ 21, stk. 1. En vielse er kun gyldig, hvis den er sket for en myndighed, der efter loven kan foretage vielser, og under iagttagelse af bestemmelsen i § 20, stk. 2.

§ 58 b. Afgørelser efter §§ 1 a og 4, § 10, stk. 2, og § 11 a, stk. 2, samt afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser til brug for prøvelse af ægteskabsbetingelserne kan påklages til Ankestyrelsen.

3. I § 13, stk. 3, ændres "500 kr." til: "et gebyr på 850 kr."

4. I § 13, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

"Gebyret i 1. pkt. reguleres en gang årligt den 1. januar med det generelle pris- og lønindeks og afrundes til det nærmeste med 10 delelige beløb i kroner."

5. I § 21, stk. 1, indsættes efter "stk. 2": ", og begge parter ved vielsen var fyldt 18 år".

6. Efter § 22 a indsættes:

"Kapitel 2 a

Anerkendelse af ægteskaber, der er indgået i udlandet

§ 22 b. Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis ægteskabet er gyldigt i det land, hvor ægteskabet er indgået, jf. dog stk. 2. *Stk. 2.* Et ægteskab, der er indgået i udlandet, anerkendes ikke, hvis parterne ikke var samtidig til stede ved vielsen, hvis en part ved vielsen ikke var fyldt 18 år, eller hvis anerkendelse af ægteskabet strider mod grundlæggende danske retsprincipper. *Stk. 3.* Uanset stk. 2 anerkendes ægteskabet, hvis der foreligger tvingende grunde herfor, og parterne stilles i en urimelig situation, hvis ægteskabet ikke anerkendes.

§ 22 c. Et registreret partnerskab, der er indgået i udlandet, anerkendes, hvis betingelserne i § 22 b er opfyldt, og retsvirkningerne af partnerskabet svarer til retsvirkningerne af registreret partnerskab efter dansk ret."

7. I § 58 b, stk. 1, ændres "§§ 1 a og 4" til: "§ 4".

§ 2

I udlændingeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016 foretages følgende ændringer:

1. § 56 a, stk. 6, nr. 6, ophæves.

Nr. 7 bliver herefter nr. 6.

§ 56 a, stk. 6, nr. 6. barnet indgår ægteskab, og den myndighed, der efter § 13 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning skal prøve ægteskabsbetingelserne, ikke træffer afgørelse efter § 1 a, 2. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, eller

§ 3

I værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 som ændret senest ved § 32 i lov nr. 618 af 8. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

§ 1, stk. 1, 2. pkt. Unge under 18 år, der har indgået ægteskab, er dog mindreårige og dermed umyndige, hvis statsforvaltningen ved tilladelsen til ægteskabet har fastsat vilkår herom.

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2017.

Stk. 2. En tilladelse, der er meddelt efter den hidtil gældende bestemmelse i § 1 a, 1. pkt., i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, bortfalder ved lovens ikrafttræden.

Stk. 3. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på vielser, der er foretaget inden lovens ikrafttræden

Stk. 4. § 1, nr. 6, finder ikke anvendelse på ægteskaber og registrerede partnerskaber, som en dansk myndighed har anerkendt inden lovens ikrafttræden.

Stk. 5. § 3, nr. 1, finder ikke anvendelse på unge under 18 år, der har indgået ægteskab før den 1. februar 2017, og hvor der i forbindelse med tilladelsen til ægteskabet er fastsat vilkår om, at den pågældende fortsat er mindreårig og dermed umyndig. For sådanne unge under 18 år finder de hidtil gældende regler anvendelse.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Dok2 – bilag 10:

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

29. april 2016

Vedr. Dok.nr. 16/01252-5/JL – Udlændingestyrelsens afgørelse af 3. marts 2016 om flytning til et andet asylcenter

1. Folketingets Ombudsmand har ved brev af 21. marts 2016 anmodet Udlændingestyrelsen om en udtalelse i anledning af klagen over Udlændingestyrelsens afgørelse af 3. marts 2016 om flytning af asylansøger [...] fra [...].

Ombudsmanden har bedt om at modtage udtalelsen gennem Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, som ligeledes er anmodet om en udtalelse.

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet vedlægger i den anledning Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016 vedrørende den konkrete sag og rammerne om sagsbehandlingen i disse sager i øvrigt.

2. Ministeriet kan i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse mere generelt oplyse følgende om baggrunden for indkvarteringsordningen:

Udlændinge-, integrations- og boligministeren instruerede den 10. februar 2016 Udlændingestyrelsen om, at mindreårige under 18 år fremover ikke skulle indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Ministeren oplyste, at dette også gjaldt, hvis parret havde et eller flere fælles børn. Samtidig instruerede ministeren Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der boede sammen med en ældre ægtefælle eller samlever og om at udarbejde retningslinjer, der udmøntede den generelle instruks om indkvarteringen, til operatørerne.

Samme dag offentliggjorde ministeriet en pressemeddelelse om instruksens, som vedlægges.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren uddybede instruksens på samråd Z i Folketinget den 15. marts 2016, hvor ministeren bemærkede, at der i helt særlige tilfælde kan være omstændigheder, som betyder, at der skal gøres undtagelse. Ministeren nævnte som eksempel det tilfælde, at et par er blevet gift i Danmark med kongebrev.

Ministeriet uddybede endvidere sagsgangen i de konkrete sager i en e-mail af 18. marts 2016 til Udlændingestyrelsen. I e-mailen fremgår det bl.a., at indkvarteringen skal ske på en sådan måde, at dette ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtelser eller dansk ret i øvrigt, og at konkrete sager, hvor rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser giver anledning til tvivl, kan forelægges departementet med henblik på departementets tilkendegivelse af forståelsen af de retlige rammer. Det bemærkes herved, at klageadgangen er afskåret ved lov i disse sager.

3. Om den vurdering, som efter ordningen skal foretages i forbindelse med afgørelsen om indkvartering, samt ministeriets vurdering af ordningens forenelighed med Danmarks internationale forpligtelser, skal ministeriet endvidere fremkomme med følgende generelle bemærkninger:

Det klare udgangspunkt er, at der ikke kan ske fælles indkvartering af ægtefæller og samlevere på asylcentre, hvis den ene eller begge parter er under 18 år.

Det kan dog i helt særlige tilfælde være nødvendigt at gøre undtagelse til oven-nævnte udgangspunkt. Finder udlændingemyndighederne efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller FN's Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal myndighederne således indkvartere parret sammen.

Det vil bl.a. indgå i vurderingen, hvilken alder parterne har, herunder hvor stor aldersforskellen er, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde sygdom. Sager, hvor der vil skulle gøres undtagelse, kan f.eks. være sager, hvor parret har børn, forældrene er traumatiserede, og hvor den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene af relevante sundhedspersoner er godtgjort at være aldeles afhængig af, at forældrene begge bor sammen med børnene.

Der vil ikke blive gjort undtagelse, hvor den ene ægtefælle er under 15 år og altså under den seksuelle lavalder.

I de tilfælde, hvor udlændingemyndighederne vurderer, at parrene skal indkvarteres separat, vil parterne have mulighed for regelmæssige besøg eller anden form for kontakt. De nærmere vilkår herfor vil blive fastlagt i retningslinjer, som er under udarbejdelse i Udlændingestyrelsen.

Det bemærkes, at varigheden af en eventuel adskillelse af et par på udlændingemyndighedernes foranledning må forventes at være relativt begrænset, idet den ene alene angår indkvarteringen i asylsystemet. Hvis den separate indkvartering konkret måtte være af længere varighed, vil Udlændingestyrelsen have pligt til løbende at revurdere afgørelsen om den separate indkvartering.

Det bemærkes desuden, at parrene naturligvis vil have mulighed for at søge om genoptagelse af deres indkvarteringssag på et hvilket som helst tidspunkt, og at myndigheder efter omstændigheder (såfremt betingelserne for genoptagelse er opfyldt) skal foretage en fornyet vurdering under inddragelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Det er på den baggrund ministeriets vurdering, at indkvarteringsordningen er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Det kan endvidere oplyses, at ministeriet er ved at udarbejde en generel vejledning vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller til brug for Udlændingestyrelsens fremtidige vurderinger i konkrete indkvarteringssager. Vejledningen forventes at foreligge senest sommeren 2016.

4. Afslutningsvist skal ministeriet – i forlængelse af Udlændingestyrelsens udtalelse – generelt bemærke følgende vedrørende sagsbehandlingen i indkvarteringssagerne:

Det fremgår af lovbemærkningerne til udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., at beslutningen om asylansøgers indkvartering på asylcentre har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Der henvises herved til de specielle bemærkninger til bestemmelsen (nr. 17) i lovforslag nr. L 130 af 30. januar 2013.

Det fremgår endvidere af disse lovbemærkninger, at et pålæg derimod vil udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand, hvilket indebærer, at forvaltningslovens regler om bl.a. partshøring skal iagttages.

Der vil således i de sager, hvor der træffes afgørelse om et påbud om flytning fra et asylcenter til et andet asylcenter efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt., bl.a. skulle partshøres, idet det må lægges til grund, at parret – selv om de har oplyst styrelsen om deres alder og ægteskab/samlivsforhold mv. – ikke kan antages at være bekendt med, at disse oplysninger indgår i en sag om indkvartering. Partshøringen skal i relevant omfang omfatte de faktiske oplysninger, der er indgået i sagen om anvisning af separat indkvartering, jf. forvaltningslovens § 19.

Der vil ligeledes skulle træffes afgørelse om påbud efter 3. pkt. – og partshøres – i de sager, hvor parterne ved første indkvartering efterkommer anvisningen om separat indkvartering, men ikke ønsker denne separate indkvartering.

Ministeriet bemærker i forlængelse heraf, at det fremgår af Udlændingestyrelsens udtalelse, at styrelsen – i de sager, hvor der indtil nu er truffet afgørelse efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt. – har indhentet oplysninger hos operatørerne vedrørende de faktiske forhold i sagerne. Udlændingestyrelsen har endvidere partshørt, men alene over den manglende efterkommelse af anvisningen om indkvartering.

Ministeriet henholder sig i den forbindelse til, at Udlændingestyrelsen i udtalelsen til ombudsmanden oplyser, at styrelsen vil genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Dette vil sikre, at der foreligger et fuldt oplyst grundlag til brug for vurderingen af indkvarteringen, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Med venlig hilsen

Jesper Gori

Dok2 – bilag 11:

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

Dato: 28. april 2016
Sagsnummer: 16/022473
Sagsbehandler: DKD

Udtalelse i anledning af advokat [REDACTED] klage af 14. marts 2016 til Folketingets Ombudsmand over indkvartering af [REDACTED] og [REDACTED] på forskellige asylcentre

Indledning

Ved brev af 21. marts 2016 har Folketingets Ombudsmand i anledning af en klage af 14. marts 2016 fra advokat [REDACTED] til ombudsmanden – anmodet Udlændingestyrelsen om en udtalelse om det forhold, at Udlændingestyrelsen den 25. februar 2016 besluttede, at [REDACTED] og [REDACTED] skulle indkvarteres på hvert sit asylcenter, og at styrelsen efterfølgende den 3. marts 2016 traf afgørelse om flyttepåbud, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3.pkt.

Ombudsmanden har anmodet Udlændingestyrelsen om at forholde sig til det, advokat [REDACTED] har anført i sin klage til ombudsmanden. Advokaten anfægter i sin klageskrivelse grundlaget for styrelsens beslutning om, at parret skulle indkvarteres på hvert sit asylcenter, herunder i hvilket omfang styrelsen ved beslutningen dels har foretaget et konkret skøn, dels har vurderet foreneligheden med EMRK art. 8.

Ombudsmanden har desuden anmodet om, at styrelsen fremsender sagens akter, herunder udlændinge-, integrations- og boligministerens meddelelse af 10. februar 2016.

I den anledning skal Udlændingestyrelsen udtale følgende:

Udlændingestyrelsens praksis forud for instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Forud for 10. februar 2016, hvor styrelsen modtog instruks på at ændre praksis for indkvartering af mindreårige med en ægtefælle eller samlever, har styrelsen fulgt en praksis for indkvartering af mindreårige med en ægtefælle eller samlever, hvor styrelsen – bl.a. henset til straffelovens § 222 – ikke indkvarterede mindreårige under 15 år sammen med myndige eller ikke myndige ægtefæller eller samlevende.

I sager, hvor den mindreårige var over 15 år, blev der foretaget en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Omdrejningspunktet for denne vurdering var indkvarteringsoperatørens børnefaglige personales vurderinger samt værtskommunens evt. faglige vurderinger af

hvilke indkvarteringsforhold der var til den mindreåriges bedste med udgangspunkt i hensyn til barnets tarv.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fremgår af kontrakterne mellem Udlændingestyrelsen og indkvarteringsoperatørerne, at operatøren skal identificere beboere med særlige behov, og -at der skal sikres en helhedsorienteret og koordineret indsats. Operatøren skal således sikre, at der i overensstemmelse med §§ 153 og 154 i lov om social service sker identifikations- og særligt omsorgstruede børn med henblik på iværksættelse af nødvendige foranstaltninger i samarbejde med den lokale kommune og Udlændingestyrelsen. Operatørerne har således en skærpet underretningspligt i forhold til mindreårige, som er indkvarteret på asyl-centrene, ligesom kommunerne i øvrigt har en tilsynspligt med børn, der opholder sig i asyl-centersystemet.

Instruks af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Den 10. februar 2016 udsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet en pressemeddelelse om, at ingen mindreårige fremover må indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever. Det fremgik bl.a. af pressemeddelelsen, at "Efter de nye retningslinjer må ingen mindreårige under 18 år indkvarteres på samme asylcenter som en ægtefælle eller samlever. Det gælder også, hvis parret har et eller flere fælles børn. Inger Støjberg har også bedt Udlændingestyrelsen om at skille parrene ad i aktuelle sager om mindreårige, der bor sammen med en ældre ægtefælle eller samlever".

Udlændingestyrelsen modtog samtidig med udsendelsen af pressemeddelelsen den 10.

februar 2016 en mundtlig instruks fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om administrativt at effektuere i overensstemmelse med indholdet af pressemeddelelsen. Instruksen betød således, at ingen mindreårige fremover måtte indkvarteres sammen med en ældre ægtefælle eller samlever, og at dette skulle gælde uanset om parret måtte have fællesbørn. Instruksen betød også, at der straks skulle ske adskillelse i de aktuelle sager, hvor en mindreårige allerede var indkvarteret sammen med en ældre ægtefælle eller samlever.

Det var ligeledes en del af instruksen, at styrelsen skulle påbegynde arbejdet med at uarbejde retningslinjer for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er i samlivforhold med en person, der opholder sig i Danmark.

I forlængelse heraf orienterede styrelsen med udgangspunkt i pressemeddelelse af 10. februar 2016 fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet samme dag samtlige indkvarteringsoperatører om de nye retningslinjer, og at styrelsen i forlængelse heraf snarest muligt ville påbegynde varsling af flytninger i de sager, hvor mindreårige var indkvarteret sammen med myndige ægtefæller eller samlever.

Rækkevidden af instruksen i forhold til hvilke parter, der skulle adskilles, bl.a. under hensyn-tagen til Danmarks internationale forpligtigelser, blev herefter løbende drøftet mellem styrelsen og Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Departementet tilkendegav overfor styrelsen i relation til betydningen af Danmarks internationale forpligtigelser, at det helt overordnede udgangspunkt for behandling af de konkrete

sager måtte være, at en adskillelse af parrene -herunder par med fællesbørn -som ud-

gangspunkt måtte anses for at være i overensstemmelse med Danmarks internationale for-pligtigelser, herunder i henhold til EMRK art. 8 og Børnekonventionen.

Departementet tilkendegav herudover, at styrelsen kunne forelægge konkrete problemstillinger for departementet, hvis styrelsen ønskede departementets vurdering af foreneligheden med Danmarks internationale forpligtigelser.

Udlændingestyrelsen har i perioden fra den 10. februar til dags dato med udgangspunkt i en konkret vurdering adskilt i alt 23 par, herunder [REDACTED] og [REDACTED]

I sagen vedrørende [REDACTED] og [REDACTED] har styrelsen – med udgangspunkt i instruksen af 10. februar 2016 – konkret vurderet, at der burde ske adskillelse. Styrelsen har i den forbindelse vurderet, at en adskillelse er indenfor rammene af Danmarks internationale forpligtigelser.

Styrelsen har i den forbindelse bl.a. lagt vægt på, at indgrebet må anses for proportionalt, fordi indgrebets intensitet er proportional med de interesser, som staten værlæger ved adskillelsen. Styrelsen har desuden vurderet, at adskillelsen af parterne alene vedrører det tidsrum, hvor de pågældende er indkvarterede på et dansk asylcenter, og at adskillelsen i øvrigt ikke umuliggør besøg mellem parterne eller begge parter mulighed for at besøge og have besøg af parrets fællesbørn. Styrelsen har således ikke vurderet, at der i denne sag forelå sådanne helt særlige omstændigheder, der ville gøre indgrebet uproportionelt.

Styrelsen har i 4 konkrete sager om mindreårige ægtefæller med ægtefællersamlere endnu ikke truffet beslutning om adskillelse af parterne på hvert sit asylcenter. En række problemstillinger i disse sager er i den forbindelse forelagt for departementet, fordi styrelsen ønsker en vurdering i relation til foreneligheden med Danmarks internationale forpligtigelser. Styrelsen afventer således aktuelt departementets generelle vurderinger af problemstillingerne til brug for styrelsens afgørelse af disse konkrete sager.

Det retlige grundlag for styrelsens behandling af sagerne om indkvartering af mindreårige med ægtefæller/samlere

Styrelsens beslutninger efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt., om asylansøgers indkvartering på asylcentre har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, jf. bemærkningerne side 33 i lovforslag nr. L 130 af 30. januar 2013 (vedtaget som lov nr. 430 af 1. maj 2013).

De hidtidige beslutninger om indkvartering af mindreårige ægtefæller og deres ægtefæller og samlere på forskellige asylcentre er foretaget i overensstemmelse med almindelig praksis for indkvartering og er således foretaget i henhold til § 42 a, stk. 7, 1. pkt.

Styrelsen kan i henhold til udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt. træffe afgørelse om flyttepåbud i den situation, hvor styrelsens beslutning efter § 42 a, stk. 7, 1. pkt. ikke efterleves. Dette betyder i relation til de konkrete sager om mindreårige med myndige ægtefæller eller samlere, at styrelsen i de tilfælde, hvor en beslutning efter § 42 a, stk. 7, 1. pkt. ikke er blevet efterlevet, har truffet afgørelse om flyttepåbud i henhold til § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Indkvarteringsoperatørene vil fremadrettet indkvartere parterne på hver sit asylcenter ved første indkvartering. Dette sker ved faktisk forvaltningsvirksomhed, jf. § 42 a, stk. 7, 1. pkt. Der sker ikke parthøring forinden, men operatøren indgår i dialog med parret om indkvarteringen. Hvis parterne i forbindelse med indkvarteringen giver udtryk for, at de ikke er tilfredse med den anviste indkvartering eller vælger parret ikke at følge anvisning, vil Udlændingestyrelsen træffe en afgørelse om indkvarteringen hver for sig efter § 42 a, stk. 7, 3. pkt. Styrel-

sen foretager partshøring, forinden afgørelsen træffes. Denne partshøring vil i relevant omfang omfatte de faktiske oplysninger i sagen.

Styrelsens praktiske behandling af sager om indkvartering af mindreårige med ægte-fæller/samlevende

I forlængelse af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets instruks af 10. februar 2016 var styrelsen i dialog med operatørerne om den praktiske adskillelse af parrene. Til brug for styrelsens stillingtagen til indkvarteringen i de konkrete sager, sendte styrelsen medio februar et skema til de relevante operatører med anmodning om, at skemaet blev udfyldt sammen med de berørte par. Skemaet indeholdt bl.a. oplysninger om evt. fællesbørn, graviditet, familiemedlemmer, som også opholdt sig i Danmark, operatørens vurdering af evt. behov for

foranstaltninger m.v. Par med fællesbørn blev endvidere bedt om at tage stilling til hvem af forældrene, der skulle indkvarteres sammen med fællesbørnene.

På baggrund af operatørernes tilbagemeldinger gennemgik styrelsen de konkrete sager i

forhold til relevante indkvarteringsløsninger i de sager, hvor det på baggrund af drøftelserne med departementet var styrelsens vurdering, at der umiddelbart kunne ske adskillelse. Det altovervejende udgangspunkt for styrelsens beslutning om indkvartering var, at parrene skulle have mulighed for at opretholde regelmæssig kontakt, og at par med fællesbørn fik mulighed for selv at beslutte børnenes indkvartering.

Det indgik endvidere i styrelsens beslutning om indkvartering, om parrene havde voksne

familiemedlemmer på eller i nærheden af asylcenteret, som kunne yde støtte til den forælder, som blev indkvarteret sammen med fællesbørnene.

Styrelsen orienterede de relevante operatører om de par, som skulle adskilles, hvortil de

pågældende skulle flytte og datoen for den planlagte flytning. Operatørerne blev bedt om at orientere parrene. Der blev ikke truffet en egentlig afgørelse om flytningen, idet styrelsen

vurderede, at beslutningen om indkvartering havde karakter af faktisk forvaltningsvirk-

højst jf. Udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 1. pkt. I de tilfælde, hvor de pågældende efter samtaler med operatøren nægtede at efterleve styrelsens anvisning om indkvartering, traf styrelsen efterfølgende afgørelse om flyttepåbud i medfør af udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3. pkt.

Udlændingestyrelsen er i færd med at udarbejde retningslinjer til operatørerne om indkvartering af mindreårige, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som

også opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vil beskrive reglerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vil desuden beskrive procedurerne for modtagelse og indkvartering samt underretning af relevante myndigheder i de tilfælde, hvor operatøren bliver opmærksom på en mindreårig, som har indgået ægteskab eller er samlevende.

Det vil fremgå af retningslinjerne, at mindreårige asylansøgere, som indrejser sammen med en ægtefælle eller samlever, skal indkvarteres adskilt fra denne allerede ved den første indkvartering på modtagecenteret. Operatøren skal i den forbindelse straks underrette udlændingestyrelsen om parret. Udlændingestyrelsen vil herefter tage stilling til den videre indkvartering af parterne. Er den ene part under 15 år, skal operatøren tillige underrette de sociale myndigheder om parret. Hvis ingen af parterne er under 15 år, skal operatøren i nødvendigt omfang underrette de sociale myndigheder i overensstemmelse med den skærpede underretningspligt, jf. servicelovens §§ 153 og 154.

Par, som er adskilt, vil som altovervejende udgangspunkt blive indkvarteret på forskellige

asylcentre. Udlændingestyrelsen tager ved beslutningen om, hvor parterne skal indkvarteres, hensyn til, at parterne skal have mulighed for at besøge hinanden regelmæssigt, lige-som der skal være mulighed for regelmæssig og hyppig kontakt mellem evt. fællesbørn og den forælder, som ikke er indkvarteret sammen med børnene. Det vil i praksis sige, at parterne som udgangspunkt indkvarteres på asylcentre, som ligger i relativ nærhed af hinanden.

Par, som er adskilt, har mulighed for at besøge hinanden på deres respektive indkvarteringssteder. Besøgene skal foregå inden for de normale rammer for besøg på indkvarteringsstedet.

Besøgene skal gennemføres på en måde, som er foreneligt med formålet med adskillelsen af parret. Det vil i praksis normalt sige, at besøgene skal foregå i dagtimerne.

Det er tanken, at der ydes økonomisk støtte til transport i forbindelse med besøg mellem

fællesbørn og den forælder, som ikke er indkvarteret sammen med børnene, op til tre gange ugentligt. Der ydes ligeledes støtte til transport i forbindelse med besøg mellem par, som

ikke har fællesbørn, medmindre den ene part er under 15 år.

Afsluttende bemærkninger

Udlændingestyrelsen vil fremadrettet træffe afgørelse efter udlændingelovens § 42 a, stk. 7, 3.pkt., også i den situation, hvor parterne i forbindelse med indkvarteringen giver udtryk for, at de ikke er tilfredse med den anviste indkvartering, men efterkommer anvisningen. Styrelsen vil i den forbindelse foretage en partshøring efter forvaltningslovens § 19, der vil omfatte alle relevante faktiske oplysninger af væsentlig betydning, forinden afgørelsen træffes.

I forhold til de sager, som allerede er afgjort, herunder sagen vedrørende [...] og [...] vil styrelsen genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Under sagsbehandlingen, i forbindelse med genoptagelsen af sagerne, vil parterne forblive adskilt. Udlændingestyrelsen vil tilstræbe en hurtig afgørelse af sagerne.

Udlændingestyrelsen vedlægger kopi af akterne i sagen vedrørende [...] og [...].

Styrelsen vedlægger desuden telefonnotat af 10. februar 2016 om den mundtlige instruks i sagen, og mail af 10. februar 2016 fra styrelsen til samtlige indkvarteringsoperatører, hvor operatørerne orienteres om ny praksis på området.

Der henvises til Deres dok.nr. 16/051592.

Med venlig hilsen
Ditte Kruse Dankert

Dok2 – bilag 12:

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

30. maj 2016

Vedr. Dok. nr. 16/02113-1 – Svar på supplerende høring af 11. maj 2016

1. Folketingets Ombudsmand har ved brev af 11. maj 2016 bl.a. anmodet om se-nest den 27. maj 2016 at modtage de sagsakter fra Udlændingestyrelsen og Ud-lændinge-, Integrations- og Boligministeriet, der belyser myndighedernes retlige overvejelser i tilknytning til instruksen af 10. februar 2016 om separat indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentre. Der anmodes om akter fra såvel perioden før den 10. februar 2016 som fra den efterfølgende periode.

Ministeriet vedlægger i den anledning de relevante sagsakter fra Udlændingestyrelsen og fra Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Det bemærkes, at udlændingemyndighederne har valgt at foretage en bred af-grænsning af de relevante akter. Der er således – udover dokumenter, der indeholder særskilte forvaltningsretlige og menneskeretlige overvejelser vedrørende indkvarteringsordningen – i vidt omfang også medtaget akter, der har en mere indirekte forbindelse hermed. Det gælder bl.a. oversigtsark vedrørende de berørte personer samt interne udkast til ministersvar og -beredskaber, notitser og besvarelser til ombudsmanden mv.

Henset til den korte tidsfrist har det ikke været muligt for ministeriet at samle alle relevante akter på en enkelt sag og at sikre, at dubletter mv. er fjernet. Der fremsendes således i alt fire sager – tre fra departementet og én fra Udlændingestyrelsen.

Folketingets Ombudsmand er naturligvis velkommen til at vende tilbage, såfremt der ønskes en anden sortering af akterne.

2. Ministeriet vil vende tilbage med en uddybende redegørelse for de retlige overvejelser og hensyn, der ligger til grund for ordningen, i forbindelse med oversendelsen af en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige

ægtefæller og samlevere på asylcentre. Denne oversendelse påregnes at finde sted senest sommeren 2016.

Ministeriet skal beklage, at akterne ikke var ombudsmanden i hænde den 27. maj, men først mandag den 30. maj 2016. Det skyldes bl.a. tekniske problemer i ministeriet den 27. maj 2016.

Med venlig hilsen

Jesper Gori

Dok2 – bilag 13:

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

29. juni 2016

Ved brev af 13. juni 2016 til Udlændingestyrelsen har Folketingets Ombudsmand anmodet Udlændingestyrelsen om at oplyse om status i de 23 sager, som er om-talt i styrelsens brev af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand (1).

Ombudsmanden har endvidere anmodet om oplysninger om, hvorvidt der efter den 10. februar 2016 er indrejst asylansøgere under 18 år, der er samlevende eller gift med en asylansøger, og i bekræftende fald, om de pågældende er blevet ad-skilt allerede ved ankomsten, mens styrelsens vurderer, om de kan indkvarteres sammen (2).

Ombudsmanden har endelig anmodet om oplysninger om, hvilken rolle styrelsen henholdsvis indkvarteringsoperatørerne spiller i forbindelse med en beslutning om indkvartering, og hvilken information operatørerne har modtaget til brug for varetagelsen af deres rolle (3).

Ad. 1

Udlændingestyrelsen kan oplyse, at Udlændingestyrelsen ved brev af 16. juni 2016 har partshørt [...] og [...]. De pågældende er blevet anmodet om senest den 23. juni 2016 at meddele Udlændingestyrelsen, om de ønsker, at partshøringen gennemføres mundtligt ved videokonference, eller i benægtende fald, om Udlændingestyrelsen modtager deres eventuelle bemærkninger til sagen skriftligt senest den 30. juni 2016.

Partshøringer i de øvrige verserende sager, hvor det fortsat er relevant at tage stilling til, om de pågældende skal være indkvarteret særskilt fra en ægtefælle-

le/samlever, er afsendt i perioden fra 2. juni 2016 til 27. juni 2016.

Udlændingestyrelsen vurderer, at det ikke længere er relevant at tage stilling til, om et par skal være indkvarteret særskilt fra en ægtefælle/samlever, fx hvis den mindreårige ægtefælle er fyldt 18 år, de pågældende er forsvundet eller de pågældende har fået opholdstilladelse og derfor er overgået til

integration i kom-munerne. I perioden 28. april 2016 til 2. juni 2016 har sagerne beroet på principielle overvejelser om, hvilket tema og hvilke oplysninger, de pågældende skulle partshøres over.

Som det fremgår af Udlændingestyrelsens udtalelse af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand, tilstræber styrelsen at træffe hurtige afgørelse i sagerne. Det indebærer bl.a., at styrelsen prioriterer sagernes behandling højt, og at der i Forsørgelseskontoret er etableret en særlig projektgruppe på 3 medarbejdere, der med reference til kontorets ledelse gennemfører mundtlige partshøringer og udarbejder afgørelser i sagerne.

Ad. 2

Udlændingestyrelsen kan oplyse, at der efter de foreliggende oplysninger ikke efter den 10. februar 2016 er indrejst par, hvor mindst en af parterne har oplyst at være under 18 år. Styrelsen bemærker dog, at der er to tilfælde, hvor styrelsen først efter 10. februar 2016 er blevet opmærksomme på, at der var tale om en mindreårig, som er indrejst sammen med en ægtefælle/samlever.

Ad. 3

Som det fremgår af Udlændingestyrelsens brev af 28. april 2016 til Folketingets Ombudsmand, er Udlændingestyrelsen i færd med at udarbejde retningslinjer til operatørerne om indkvartering af mindreårige, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som også opholder sig i Danmark.

Retningslinjerne vil bl.a. indeholde oplysninger om, hvilken rolle styrelsen henholdsvis indkvarteringsoperatørerne spiller i forbindelse med en beslutning om indkvartering.

Udlændingestyrelsen forventer, at retningslinjerne vil blive udsendt til indkvarteringsoperatørerne inden udgangen af uge 26. Udlændingestyrelsen vil samtidig sende en kopi af retningslinjerne til Folketingets Ombudsmand.

Med venlig hilsen

Ditte Kruse Dankert

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Adskillelse af 15-17-årige ægtefæller og samlevende i danske asylcentre – ministeriets sagsnr. 2016-2751

1. Jeg har modtaget ministeriets udtalelse af 14. juli 2016 om ministeriets instruks af 10. februar 2016 om at adskille 15-17-årige ægtefæller og samlevende.

Jeg har herefter ikke grundlag for at bede ministeriet om yderligere oplysninger vedrørende ministeriets instruks af 10. februar 2016, men jeg afventer fortsat at modtage ministeriets generelle vejledning vedrørende rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller.

Ministeriet har tidligere oplyst, at vejledningen forventes at foreligge i løbet af sommeren 2016.

Jeg beder ministeriet om **senest den 22. august 2016** at oplyse, hvornår ministeriet nærmere forventer at kunne sende mig vejledningen i endelig form.

Når jeg har modtaget vejledningen i endelig form, vil jeg foretage min vurdering af ministeriets instruks af 10. februar 2016 og af ministeriets generelle vejledning.

2. Udlændingestyrelsen og ministeriet har senest henholdsvis den 29. juni og 1. august 2016 meddelt mig oplysninger om status for konkrete sager om adskillelse af mindreårige ægtefæller og samlevende.

Til ministeriets orientering vedlægger jeg en kopi af styrelsens brev af 29. juni 2016 til mig og af mit brev af dags dato til Udlændingestyrelsen, hvori jeg beder styrelsen om at oplyse mig om status i de sager, som styrelsen genoptog den 28. april 2016.

Jeg beder ministeriet om – efter at have indhentet oplysninger fra Udlændingestyrelsen – **senest den 29. august 2016** at meddele mig følgende:

a. Er der efter Udlændingestyrelsens oplysninger herom i brev af 29. juni 2016 indrejst ægtepar eller samlevende, hvoraf den ene eller begge parter er 15-17-årig? I givet fald beder jeg om at få oplyst, om de pågældende par er blevet adskilt i forbindelse med indkvarteringen eller senere.

b. Udlændingestyrelsen oplyste i brevet af 29. juni 2016, at styrelsen efter den 10. februar 2016 i to tilfælde er blevet opmærksom på, at der var tale om samlevende mindreårige.

Jeg beder om at modtage oplysninger om, hvad der er sket i disse to tilfælde.

c. Det fremgår af Udlændingestyrelsens e-mail af 1. august 2016 – som ministeriet samme dag videresendte til mig – at et af de fem par, som styrelsen ikke havde adskilt, den 6. juli 2016 blev meddelt tilladelse til fortsat fælles indkvartering. Det fremgår ikke, hvorfor styrelsen i dette tilfælde har meddelt tilladelse.

Jeg beder om oplysninger om begrundelsen for tilladelsen. I det omfang begrundelsen fremgår af sagens akter, kan oplysningerne gives ved at sende mig kopi af akterne i sagen.

Jeg beder endvidere om at få oplyst, om Udlændingestyrelsen har udstedt andre tilladelser til fortsat fælles indkvartering af 15-17-årige ægtefæller eller samlevende.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til: Udlændingestyrelsen

Skilleark

Dokumentnummer: 16/02113-31

Udlændingestyrelsen
Ryesgade 53
2100 København Ø

15-08-2016

Genoptagelse af sager om flyttepåbud til 15-17-årige ægtefæller eller samlevende – styrelsens sagsnummer 16/022473.

1. Jeg har modtaget Udlændingestyrelsens udtalelse af 29. juni 2016 om styrelsens sagsbehandlingstid i de sager om flyttepåbud, som styrelsen genoptog den 28. april 2016.

Jeg har endvidere modtaget styrelsens retningslinjer af 1. juli 2016 for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark.

Det fremgår af styrelsens e-mail af 1. juli 2016 til mig, at styrelsen samme dag har sendt retningslinjerne til indkvarteringsoperatørerne.

I fortsættelse heraf beder jeg styrelsen om senest den 22. august 2016 at oplyse mig om den aktuelle status i de genoptagne sager. I det omfang der er genoptagne sager, som der endnu ikke er truffet afgørelse i, beder jeg styrelsen om samtidig at oplyse, hvornår styrelsen forventer at træffe afgørelse i de resterende sager.

2. Jeg vedlægger en kopi af et brev, som jeg i dag har sendt til Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.

Som det fremgår, har jeg bedt ministeriet om senest den 29. august 2016 – efter at have indhentet oplysninger i styrelsen – at meddele mig aktuelle oplysninger om adskillelsen af 15-17-årige ægtefæller og samlevende.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

Bagside

Antal filer:
3

Dok2 – bilag 14

Modtager(e):

1. juli 2016

Ministeren

Orientering vedrørende status i sagen om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevere på asylcentre ("barnebrude")

I. Baggrund

Udlændingestyrelsen genoptog som bekendt for nylig alle de afgjorte sager vedrørende mindreårige ægtefæller eller samlevere, hvor det fortsat er relevant at træffe afgørelse om indkvarteringen i asylsystemet. Det skete med henblik på at foretage partshøring og på den baggrund træffe fornyet afgørelse i sagerne.

Udlændingestyrelsen skal træffe afgørelse i sagerne i takt med, at sagerne bliver klar til afgørelse, og Udlændingestyrelsen har nu meddelt, at styrelsen er klar til at træffe afgørelse i de første sager og afventer departementets tilbagemelding vedrørende nogle generelle spørgsmål om rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser.

Departementet er ved at udarbejde en vejledning (et notat) om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, hvor disse spørgsmål i videst muligt omfang vil blive besvaret.

[...]

Dok2 – bilag 15:

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
DK-1457 København K

14. juli 2016

Folketingets Ombudsmands j.nr. 16/02113-17/SH

1. Ved brev af 30. maj 2016 fremsendte Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet akter som svar på Folketingets Ombudsmands anmodning af 11. maj 2016.

Folketingets Ombudsmand har ved brev af 13. juni 2016 anmodet Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om at modtage eventuelt yderligere foreliggende skriftligt (evt. ujournaliseret) materiale, der kan belyse de retlige overvejelser, som ministeriet foretog forud for udstedelsen af udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks af 10. februar 2016.

Indledningsvist bemærkes for en god ordens skyld – i forlængelse af ombudsmandens brev af 13. juni 2016 – at ministeriet ved brev af 30. maj 2016 fremsendte de akter fra ministeriets og Udlændingestyrelsens sager, som ud fra en bred afgrænsning af anmodningen blev vurderet relevante.

I relation til ombudsmandens anmodning af 13. juni skal ministeriet bemærke, at der ikke i Udlændingestyrelsen foreligger yderligere akter mv., der kan belyse de retlige overvejelser, som ministeriet foretog forud for udstedelsen af udlændinge-, integrations- og boligministerens instruks af 10. februar 2016. I ministeriet fore-ligger alene en ikke-journaliseret intern e-mail af 9. februar 2016, som ved en fejl ikke blev medsendt ministeriets brev af 30. maj 2016. Denne vedlægges.

2. Folketingets Ombudsmand har ved brev af 13. juni 2016 endvidere anmodet ministeriet om – i det omfang disse overvejelser ikke fremgår af det yderligere materiale – at redegøre for de overvejelser, som ministeriet forud for indkvarteringsinstruksen gjorde sig med hensyn til instruksens overensstemmelse med menneskerettighederne og forvaltningsretlige regler og grundsætninger.

Ministeriet kan i den anledning oplyse, at ministeriet forud for udlændinge-, integrations- og boligministerens udsendelse af instruksen den 10. februar 2016 foretog en række undersøgelser og havde en række drøftelser vedrørende rammerne for den fremtidige indkvarteringsordning, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser og dansk ret i øvrigt. Disse undersøgelser og drøftelser har hovedsageligt fundet udtryk mundtligt og er derfor i begrænset omfang afspejlet i de fremsendte akter.

Undersøgelserne vedrørte bl.a. visse forvaltningsretlige spørgsmål, herunder betingelserne om hjemmel og saglighed i forbindelse med en generel praksisændring. Undersøgelserne vedrørte endvidere de rammer for indkvarteringsordningen, som følger af Danmarks internationale forpligtelser. Der henvises herom til pkt. 2.1-2.3.

2.1. Ministeriets overvejelser tog bl.a. afsæt i, at indkvarteringsordningen på den ene side skulle varetage hensynet til barnets tarv (i denne sammenhæng hensynet til den mindreårige ægtefælle eller samlever) og til beskyttelsen af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark, herunder reglerne om den seksuelle lavalder og om ulovlig samlivstvang, og på den anden side ikke gøre usaglige eller uforholdsmæssige indgreb i familielivet (ligesom ordningen også skulle varetage hensynet til barnets tarv i forhold til parrets eventuelle børn).

Overvejelserne tog endvidere afsæt i, at der er overladt udlændingemyndighederne relativt vide rammer ved administrationen af indkvarteringsordningen, jf. udlændingelovens § 42 a, stk. 7. Der er således efter såvel bestemmelsens ordlyd som forarbejder overladt Udlændingestyrelsen et væsentligt skøn ved administrationen af indkvarteringsordningen, herunder i forhold til de hensyn, der kan indgå ved udstedelsen af et flyttepåbud. Herved henvises navnlig til de specielle bemærkninger til bestemmelsen i lovforslag nr. 130 af 30. januar 2013, hvor der fremgår følgende:

”Til nr. 15 (§ 42 a, stk. 7 og 8)

Med det foreslåede stk. 7, som bliver den almindelige indkvarteringsregel, fremhæves det, at Udlændingestyrelsen ved indkvarteringen så vidt muligt skal tage hensyn til, om der er tale om nyankomne asylansøgere eller afviste asylansøgere. Indkvarteringen er allerede i dag i et vist omfang målrettet, men med ændringen tydeliggøres dette.

Bestemmelsens formål er således at sikre en mere målrettet indkvartering, således at asylansøgere placeres der, hvor det efter en konkret vurdering er mest hensigtsmæssigt i forhold til den fase, den enkelte ansøger befinder sig i.

Den mere målrettede indkvartering indebærer bl.a., at nyankomne asylansøgere i videst muligt omfang skal indkvarteres i modtagecentre, mens afviste asylansøgere og administrativt udviste udlændinge i videst muligt omfang indkvarteres i andre centre. Ved beslutning om indkvartering i udrejsecentre som en motivationsfremmende foranstaltning for en afvist asylansøgerfamilie, der ikke medvirker til udrejsen, vil der skul-le tages hensyn til børns skolegang og trivsel i øvrigt, herunder i forhold til at en børne-familie kan blive boende længst muligt i en særlig bolig, jf. § 42 a, stk. 8, inden udrej-sen. Herudover indebærer bestemmelsen, at der ved indkvarteringen også vil skulle tages hensyn til sårbare personer, herunder uledsagede mindreårige, seksuelle minori-teter og transkønnede.

For så vidt angår udlændinge på tålt ophold og udlændinge, der er udvist ved dom og ikke er varetægtsfængslede efter udlændingelovens § 35, vil det fortsat følge af ud-lændingelovens § 42 a, stk. 8, som bliver til stk. 9, at Udlændingestyrelsen, medmindre særlige grunde taler derimod, skal træffe bestemmelse om, at de skal tage ophold på et bestemt indkvarteringssted. Det forudsættes i den forbindelse, at Udlændingesty-relsen henviser disse udlændinge til at tage ophold på et udrejsecenter.

Efter bestemmelsen vil Udlændingestyrelsen også kunne bestemme, at der vil skulle ske flytning af en udlænding fra et center til et andet. Det er ikke muligt udtømmende at angive de hensyn, som kan begrunde en flytning. En flytning vil således bl.a. kunne være begrundet i den almindelige indkvarterings-situation, herunder Udlændingestyrel-sens ønske om en mere effektiv udnyttelse af centerkapaciteten. Hertil kommer, at almindelige ordenshensyn også vil kunne begrunde en flytning. Der kan være opståede modsætningsforhold mellem udlændinge på et center, som nødvendiggør en flytning, ligesom en flytning kan være nødvendig, hvis en udlænding f.eks. har udvist voldelig og truende adfærd over for personalet.

Herudover skal Udlændingestyrelsen også kunne pålægge en udlænding at tage ophold på et indkvarteringssted efter Udlændingestyrelsens nærmere bestemmelse, hvis det skønnes hensigtsmæssigt for at sikre en udlændings tilstedeværelse eller medvirken sagens behandling eller udrejsen. Bestemmelsen kan således også anvendes som en motivationsfremmende foranstaltning. Det forudsættes således, at bestemmelse om indkvartering i udsendelsesfasen sker i samarbejde med Rigspolitiet med henblik på at sikre en så effektiv tilrettelæggelse af udsendelsessamarbejdet som mulig.

Vurderingen af, om det er hensigtsmæssigt at pålægge en afvist asylansøger at tage ophold på et bestemt center, beror på en konkret vurdering af, bl.a. hvor længe den afviste asylansøger har været i udsendelsesposition samt udsigterne til at kunne gen-nemføre en tvangsmæssig udsendelse. Det vil også kunne indgå i vurderingen, om det fornødne grundlag for en tvangsmæssig udsendelse er til stede eller ej. Hvis det ikke er til stede, vil udlændingens samarbejde med Rigspolitiet, Nationalt Udlændingecenter (NUC) typisk være påkrævet, hvilket vil kunne begrunde en overflytning til et center tæt på NUC's afdeling i Center Sandholm.

Efter det foreslåede 3. pkt. kan Udlændingestyrelsen, hvis en udlænding ikke efter-kommer Udlændingestyrelsens anvisning om indkvartering, pålægge udlændingen at tage ophold på det pågældende indkvarteringssted. I praksis er der ikke problemer med at få udlændingene til at efterkomme Udlændingestyrelsens anvisninger om ind-kvartering, og indkvarteringen sker i disse situationer som led i Udlændingestyrelsens almindelige virksomhed og har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed. Et pålæg

vil derimod udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand, hvilket indebærer, at for-valtningslovens regler om bl.a. partshøring skal iagttages.

Udlændingestyrelsens afgørelser kan ikke påklages til Justitsministeriet. Dette svarer til den gældende ordning.

[...]”

2.2. Resultatet af undersøgelserne blev som bekendt, at det blev fastlagt som udgangspunkt for indkvarteringsordningen, at mindreårige ægtefæller og samle-vere skal indkvarteres separat på asylcentre.

Som nævnt i ministeriets brev af 30. maj 2016 vil ministeriet redegøre uddybende for de retlige hensyn, der ligger til grund for indkvarteringsordningen, i den vej-ledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som vil være klar i løbet af sommeren 2016, og som ministeriet vil oversende til ombudsman-den.

Om hensynene bag indkvarteringsordningens udgangspunkt – og dermed saglig-heden af indkvarteringsinstruksen – kan dog foreløbigt supplerende oplyses føl-gende:

Det primære hensyn bag indkvarteringsinstruksens udgangspunkt om separat indkvartering er hensynet til barnets tarv (i denne sammenhæng hensynet til den mindreårige ægtefælle eller samlever). Instruksen tilsigter således navnlig at sikre, at indkvarteringen i asylsystemet ikke bidrager til at fastholde en mindreårig i et tvangsægteskab eller tvangssamliv, samt – ud fra hensynet til, at ægteskab o. lign. indgås af personer, som er tilstrækkeligt modne og forstår betydningen af disposi-tionen – at give den mindreårige en mulighed for en betænkingsperiode, hvor vedkommende kan overveje, om ægteskabet eller samlivet er frivilligt. Det be-mærkes herved, at lignende betragtninger om ”modenhed” ligger til grund for de danske regler om, at der som udgangspunkt gælder et alderskrav på 18 år for at indgå ægteskab i Danmark.

Instruksen tilsigter endvidere at varetage hensynet til at forhindre overtrædelser af de retlige normer for samlivsforhold, som gælder i Danmark, herunder navnlig reglerne om den seksuelle lavalder og om ulovlig tvang. Dette hensyn er overlap-pende med hensynet til barnets tarv.

2.3. Det blev ved udstedelsen af indkvarteringsinstruksen lagt til grund som en klar forudsætning for indkvarteringsordningens lovlighed – og udtrykkeligt anført over for Udlændingestyrelsen, jf. pkt. 2.4 – at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til ind-kvarteringsinstruksens udgangspunkt.

Det blev således forud for indkvarteringsinstruksens udstedelse drøftet og lagt til grund, at udlændingemyndighederne skal indkvartere parterne sammen i alle tilfælde, hvor det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskon-ventions artikel 8 eller FN’s Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at Udlændingestyrelsen også forud for udste-delsen af instruksen indkvarterede par, hvor den ene person er under 15 år, sepa-rat på asylcentre, ligesom der i forhold til indkvartering af personer mellem 15 og 18 år blev foretaget en individuel vurdering. Der henvises til Udlændingestyrel-sens udtalelse af 28. april 2016.

2.4. Ombudsmanden henviser i sit brev til, at hverken pressemeddelelsen eller den instruks, som Udlændingestyrelsen sendte til indkvarteringsoperatørerne den 10. februar 2016, indeholdt nærmere retningslinjer om, at myndighederne i hver enkelt sag skal overveje, om adskillelse af ægtefæller eller samlevende vil være i strid med gældende ret. På den baggrund anmoder ombudsmanden ministeriet om at oplyse, om instruksens af 10. februar 2016 efter ministeriets opfattelse var lovlig.

Ministeriet skal i den anledning bemærke, at det er korrekt, at pressemeddelelsen og instruksens af 10. februar 2016 umiddelbart fremstod undtagelsesfri.

Ministeriet skal samtidig bemærke, at instruksens af 10. februar 2016 vedrørte den generelle indkvarteringsordning, og at det i alle tilfælde – uanset om dette udtrykkeligt fremgår af en ministers instruks – gælder, at danske myndigheder skal administrere i overensstemmelse med gældende ret, herunder Danmarks internationale forpligtelser. Det gælder naturligvis også for Udlændingestyrelsens administration af indkvarteringsordningen på asylcentrene.

Videre skal ministeriet bemærke, at det mundtligt har været tilkendegivet over for Udlændingestyrelsen ved flere lejligheder, at der ville være tilfælde, hvor der af hensyn til Danmarks internationale forpligtelser skulle gøres undtagelse til udgangspunktet om separat indkvartering, og at Udlændingestyrelsen i disse tilfælde naturligvis skulle administrere ordningen i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, dvs. indkvartere parrene sammen.

Dette blev således bl.a. drøftet på et koncerndirektionsmøde afholdt den 10. februar 2016 – samme dag som indkvarteringsinstruksens udstedelse – hvor bl.a. Udlændingestyrelsens direktør deltog. Der udarbejdes ikke referater af drøftelser på koncerndirektionsmøder.

Endvidere har der efter instruksens udstedelse løbende været en dialog mellem departementet og Udlændingestyrelsen om forståelsen af de generelle retlige rammer for indkvarteringsordningen. Bl.a. har Udlændingestyrelsen som tidligere anført forelagt departementet en række generelle spørgsmål om forståelsen af Danmarks internationale forpligtelser, og visse af disse spørgsmål har været foreløbigt drøftet på møder mellem departementet og styrelsen. Ministeriet er som bekendt ved at udfærdige en vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser, som forventes at foreligge senest sommeren 2016.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det er ministeriets klare opfattelse, at Udlændingestyrelsen ved administrationen af indkvarteringsordningen – lige fra instruksens udstedelse den 10. februar 2016 – har lagt til grund, at denne skulle administreres i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Herved bemærkes, at Udlændingestyrelsen i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks af 10. februar 2016 om straks at skille de mindreårige samboende par på asylcentrene ad besluttede at skille 23 par ad, men foreløbigt lod 5 par forblive indkvarteret sammen. I relation til de sidstnævnte 5 par fandt Udlændingestyrelsen således, at disse sager rejste væsentlige retlige spørgsmål, herunder om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, som krævede nærmere overvejelser. Det bemærkes, at Udlændingestyrelsen fortsat ikke har skilt 4 af disse par ad. Kun 1 af de par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, er herefter blevet adskilt, og dette er sket i overensstemmelse med den ene parts eget ønske. 1 par er udeblevet, og 1 par er overgået til integration i en kommune. For så vidt angår de resterende 2 par, der ikke blev adskilt i umiddelbar forlængelse af ministerens instruks, pågår der fortsat

nærmere over-vejelser om afvejningen af forskellige hensyn, herunder i forhold til Danmarks internationale forpligtelser.

Ministeriet skal endvidere bemærke, at det forhold, at der i visse tilfælde skal gøres undtagelse til indkvarteringsordningens udgangspunkt om separat indkvartering, ikke alene har været tilkendegivet internt. Udlændinge-, integrations- og boligministeren har således i en række tilfælde orienteret herom offentligt.

Udlændinge-, integrations- og boligministeren har bl.a. oplyst under samråd Z, der blev afholdt den 15. marts 2016, at ministerens instruks om den separate indkvartering omhandlede en generel praksisændring, og at der i helt særlige tilfælde skulle gøres undtagelse fra udgangspunktet om den separate indkvartering. Ministeren oplyste endvidere om undtagelsesmuligheden i sin besvarelse af 25. april 2016 af Institut for Menneskerettigheders henvendelse vedrørende indkvarteringsordningen og efterfølgende i besvarelsen af 9. maj 2016 af spørgsmål nr. 513 fra Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg.

3. Ministeriet skal afslutningsvist oplyse, at Udlændingestyrelsen den 1. juli 2016 har udstedt retningslinjer til indkvarteringsoperatørerne om indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Retningslinjerne vedlægges til ombudsmandens orientering ligesom de den 7. juli 2016 er sendt til orientering til Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg.

Med venlig hilsen

Jesper Gori

Dok2 – bilag 16:

Folketingets Ombudsmand
Sendt via sikker mail til
post@ombudsmanden.dk

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Dok.nr. 16/02113-31/JL – Svar på Folketingets Ombudsmands høring af 15. august 2016

Folketingets Ombudsmand har ved brev af 15. august 2016 anmodet om, at ministeriet – efter at have indhentet oplysningerne fra Udlændingestyrelsen – meddeler ombudsmanden en række oplysninger vedrørende konkrete sager om indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentre (jf. pkt. 2, litra a-c, i ombudsmandens henvendelse).

Ministeriet har til brug for besvarelsen af henvendelsen indhentet et bidrag fra Udlændingestyrelsen, der har oplyst følgende:

”Styrelsen kan i relation til spørgsmål nr. a) oplyse, at der siden den 29. juni 2016 er indrejst ét par, hvor kvinden var under 18 år. Parret indrejste den 18. juli, hvorefter de blev indkvarteret i [redacted] på separate værelser. Den 20. juli blev den mindreårige kvinde indkvarteret på [redacted], mens manden blev indkvarteret i [redacted]. Den 4. august 2016 traf vi – efter forudgående partshøring – afgørelse om, at de pågældende fortsat ikke kunne indkvarteres sammen. I forbindelse med indledende asylsamtale den 10. august 2016 kom det frem, at den kvindelige parts fødselsdato retteligt er den [redacted], og at hun således den [redacted] ville fylde 18 år. Den 16. august 2016 blev parret, i forlængelse af varsling af flytning den 12. august 2016, indkvarteret [redacted].

Styrelsen kan i relation til spørgsmål nr. b) oplyse, at der er i alt to tilfælde, hvor styrelsen efter den 10. februar 2016 er blevet opmærksom på mindreårige, der var indkvarteret sammen med en ægtefælle eller samlever.

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]. Den 3. juni 2016 oplyste kvinden desuden, at hun ønskede at blive indkvarteret adskilt fra den øvrige familie, og den 4. juni 2016 blev kvinden ~~herefter indkvarteret på en hemmelig adresse på Sjælland.~~

1. september 2016

Familiesammenføring
Slotsolmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
ASJ

Sags nr. 2016 - 2751
Akt-id 118493

I det andet tilfælde blev styrelsen i juni 2016 opmærksom på et mindreårigt ægtepar, [REDACTED]

[REDACTED] Styrelsen traf den 22. juli 2016 – efter forudgående partshøring – afgørelse om, at de pågældende fortsat ikke kunne indkvarteres sammen.

Styrelsen kan i relation til spørgsmål nr. c) oplyse, at styrelsen i fem sager har truffet afgørelse om, at parrene indkvarteres sammen. I disse sager har styrelsen konkret og individuelt vurderet, at det ville være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN's konvention om Barnets Rettigheder, hvis man ikke tillader fælles indkvartering af parret.

Styrelsen har i forbindelse med den konkrete og individuelle vurdering, som styrelsen har foretaget i sagerne lagt vægt på parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er, den mindreåriges modenhed, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde af sygdom.

Udlændingestyrelsen har ved vurderingen af den mindreåriges modenhed taget udgangspunkt i det samlede indtryk af pågældendes modenhed i forlængelse af bl.a. den foretagne partshøring i sagen. I alle de afgjorte sager er parterne blevet tilbudt at afgive bemærkninger til den af styrelsen fremsendte partshøring ved en mundtlig samtale. I forbindelse med de mundtlige samtaler, hvor der i hvert tilfælde har deltaget to medarbejdere fra Kontoret for indkvarteringsvilkår, er spørgemaet fra partshøringen gennemgået i detaljer, således at alle aspekter af partshøringen er blevet grundigt belyst.

Styrelsens grundlag for vurdering af sagerne i relation til rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser er forlods sagerne afgørelse drøftet med Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets departement.

Det er korrekt forstået, at der er ét par ud af de i alt fem par, som styrelsen oprindeligt ikke adskilte i forlængelse af instruksen af 10. februar, hvor styrelsen har truffet afgørelse om fortsat indkvartering sammen. I den konkrete sag, som ombudsmanden henviser til, har det særligt været afgørende, at parret har børn og at forældrene er traumatiserede. Relevante sundhedspersoner har i sagen bl.a. vurderet, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene er aldeles afhængig af, at begge forældrene bor sammen med børnene.

Akterne i denne sag vedlægges.”

Vedlagt fremsendes akterne som nævnt ovenfor.

Med venlig hilsen

Jesper Gori
Kontorchef

Dok2 – bilag 17:

Kontoret for indkvarteringsvilkår

Folketingets Ombudsmand
Gammeltorv 22
1457 København K

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Udlændingestyrelsen

Status i genoptagne sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende – der henvises til Dok. nr. 16/02697-5/JL

Ved brev af 15. august 2016 til Udlændingestyrelsen har Folketingets Ombudsmand bedt Udlændingestyrelsen om at oplyse den aktuelle status i de genoptagne sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende.

Udlændingestyrelsen skal hermed oplyse, at vi fra og med den 10. februar 2016 og til dags dato har registreret i alt 36 gifte eller samlevende par, hvoraf den ene eller begge parter er mindreårige.

Udlændingestyrelsen har pr. 29. juni 2016 afsluttet 19 af disse sager som følge af, at den mindreårige ægtefælle er fyldt 18 år, eller de pågældende er forsvundet eller har fået opholdstilladelse og derfor er overgået til integration i en kommune.

Siden den 29. juni 2016 er der indrejst ét par, hvoraf den ene af parterne er registreret som mindreårig.

Af de i alt 17 sager, som er blevet behandlet, siden Udlændingestyrelsen genoptog sagerne, har i alt seks par fået tilladelse til at være indkvarteret sammen. Ét par har fået opholdstilladelse og overgik til integration den 7. juli 2016. Fire par er fortsat adskilt som følge af, at kvinden har bedt om adskillelse fra manden, mens seks par har fået afslag på fælles indkvartering.

Af de seks par, som har fået afslag på fælles indkvartering, er et par efterfølgende indkvarteret sammen igen, eftersom den mindreårige ægtefælle nu er fyldt 18 år.

I de fem sager, hvor parterne fortsat er adskilt, vil vi – af egen drift – løbende foretage en revurdering af sagerne.

Med venlig hilsen

Ditte Kruse Dankert

22. august 2016

Udlændingestyrelsen

Ryesgade 53
2100 København Ø
Tlf.: 35 36 66 00

www.rvidanmark.dk

Sagsnummer 16/022473

Sagsbehandler: b022206

Dok2 – bilag 18:

Folketingets Ombudsmand
Sendt pr. e-mail til
post@ombudsmanden.dk

22. august 2016

Vedrørende Folketingets Ombudsmands Dok.nr. 16/02113-31/JL

Folketingets Ombudsmand har ved brev af 15. august 2016 bl.a. anmodet Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet om at oplyse, hvornår ministeriet forventer at oversende den endelige version af ministeriets vejledning om fortolkningen af Danmarks internationale forpligtelser i sager om Udlændingestyrelsens indkvartering af mindreårige ægtefæller og samlevende på asylcentre.

Ministeriet har tidligere oplyst, at vejledningen forventedes at foreligge senest sommeren 2016.

Ministeriet kan i anledning af ombudsmandens henvendelse af 15. august 2016 oplyse, at vejledningen forventes færdiggjort i september 2016.

Vejledningen vil herefter blive oversendt til såvel ombudsmanden som Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg.

Folketingets Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalg vil modtage kopi af dette brev.

Med venlig hilsen

Jesper Gori

Kontorchef

Dok2 – bilag 19:

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

18-10-2016

Indkvartering af 15-17-årige ægtefæller eller samlevende i danske asyl-centre – ministeriets j.nr. 2016-2751

Som det fremgår af vedlagte kopi af mit brev til Udlændingestyrelsen, har jeg i dag bedt styrelsen om gennem ministeriet at sende mig nogle supplerende, faktuelle oplysninger om de par, som er eller har været omfattet af ministeriets instruks af 10. februar 2016 om adskilt indkvartering af visse asylansøgerpar.

Jeg beder ministeriet om senest om 4 uger at sende mig oplysningerne fra Udlændingestyrelsen sammen med ministeriets eventuelle bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Skilleark

Dokumentnummer: 16/02113-40

Udlændingestyrelsen
Ryesgade 53
2100 København Ø

18-10-2016

Indkvartering af 15-17-årige ægtefæller eller samlevende asylansøgere – styrelsens sagsnummer 16/022473

Jeg har modtaget Udlændingestyrelsens brev af 22. august 2016 med oplysninger om status i de genoptagne sager om indkvartering af mindreårige udlændinge med ægtefæller eller samlevende. Jeg har endvidere modtaget Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets brev af 1. september 2016 modtaget Udlændingestyrelsens oplysninger vedrørende en række konkrete sager om indkvartering.

Det er oplyst i Udlændingestyrelsens brev af 22. august 2016, at styrelsen i perioden fra den 10. februar 2016 til den 22. august 2016 har registreret i alt 36 gifte eller samlevende par, hvoraf den ene eller begge parter er mindreårige.

I fortsættelse af de oplysninger, som jeg har modtaget fra Udlændingestyrelsen og ministeriet, beder jeg – for at sikre, at jeg har et tilstrækkeligt sikkert overblik over sagerne – styrelsen om at sende mig supplerende, faktuelle oplysninger vedrørende samtlige par, som er eller har været omfattet af Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriets instruks af 10. februar 2016 om adskilt indkvartering af visse asylansøgerpar.

Jeg henviser til det vedlagte skema, som jeg beder om, at styrelsen anvender som grundlag for sin besvarelse. Af skemaet fremgår de nærmere kategorier af oplysninger om hvert par, som jeg beder om.

Jeg beder i den forbindelse om, at Udlændingestyrelsen giver oplysninger også om par, som er omfattet af instruksen af 10. februar 2016, men som ikke har været indkvarteret adskilt. Jeg beder også om, at styrelsen giver oplysninger om par omfattet af instruksen, som er registreret efter den 22. august 2016.

Særligt vedrørende yderste højre spalte i skemaet (Udgået – ikke længere omfattet af instruksen) bemærker jeg, at der sigtes til de sager, hvori jeg på baggrund af styrelsens brev af 22. august 2016 har forstået, at det pågældende

par ikke længere er omfattet af instruksen, fordi den mindreårige er fyldt 18 år, eller parret er overgået til integration eller forsvundet.

Jeg beder styrelsen om at sende mig oplysningerne via Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, som jeg har bedt om at sende mig oplysningerne om senest 4 uger.

Med venlig hilsen

Jørgen Steen Sørensen

Kopi til:

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Skilleark

Dokumentnummer: 16/02113-40

Bagside

Antal filer:
3

Folketingets Ombudsmand
Sendt pr. e-mail til
post@ombudsmanden.dk

Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Vedr. Dok.nr. 16/02113-40/JL/SH: Svar på supplerende høring fra Folketingets Ombudsmand

1. Folketingets Ombudsmand har ved brev af 18. oktober 2016 anmodet om – via Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet – at modtage supplerende, faktuelle oplysninger fra Udlændingestyrelsen om de par, som er eller har været omfattet af ministeriets instruks af 10. februar 2016 om adskilt indkvartering af visse asylansøgerpar. Ombudsmanden har anmodet om at modtage oplysningerne i et fremsendt skema.

Udlændingestyrelsen har i den forbindelse udarbejdet det vedlagte skema, som er opdateret pr. 3. november 2016. Styrelsen har oplyst, at det af ombudsmanden fremsendte skema er tilrettet på enkelte punkter med henblik på at sikre ombudsmanden et så fyldestgørende billede som muligt, jf. nedenfor.

Udlændingestyrelsen har endvidere oplyst følgende:

”Udlændingestyrelsen besluttede den 28. april 2016, at styrelsen i forhold til alle de sager, som allerede var afgjort på dette tidspunkt, ville genoptage sagerne og foretage en fyldestgørende partshøring. Som det fremgår af Udlændingestyrelsens brev af 29. juni 2016 til Folketingets Ombudsmand, har sagerne i perioden 28. april 2016 til 2. juni 2016 beroet på principielle overvejelser om, hvilket tema og hvilke oplysninger de pågældende skulle partshøres over.

Med henblik på at sikre Folketingets Ombudsmand et så fyldestgørende billede af sagernes behandling som muligt, har styrelsen medtaget datoen for det første sagsskridt i disse genoptagelsessager i vedlagte skema. Udlændingestyrelsen har desuden medtaget oplysninger om styrelsens løbende revurdering af de sager, hvori der er truffet afgørelse om separat indkvartering.”

2. Om sagsforløbet i genoptagelsessagerne skal ministeriet bemærke følgende:

Det fremgår bl.a. af Udlændingestyrelsens skema, at der er eksempler på, at par omfattet af indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 har været indkvarteret adskilt i samlet op til ca. 4½ måned, før Udlændingestyrelsen har truffet en afgørelse i deres genoptagelsessag (dvs. fra iværksættelsen af den adskilte indkvarter-

16. november 2016

Familiesammenføring
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uibm@uibm.dk
Web www.uibm.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2016 - 2751
Akt-id 149412

ring til afgørelsestidspunktet i genoptagelsessagen). I visse af disse sager var ud-faldet af genoptagelsessagen, at parterne blev indkvarteret sammen, fordi det ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde den separate indkvartering, mens udfaldet i andre sager var, at den adskilte indkvarter-ring kunne opretholdes. Der henvises herved også til udlændinge-, integrations-og boligministerens besvarelse af 26. september 2016 af Udlændinge-, Integrati-ons- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 771 og til udlændinge-, integrations- og bo-ligministerens besvarelse af 8. november 2016 af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalgets spørgsmål nr. 1008 (vedlagt).

Udlændingestyrelsen har som nævnt oplyst, at sagerne i perioden fra den 28. april 2016 til den 2. juni 2016 beroede på principielle overvejelser om, hvilket tema og hvilke oplysninger de pågældende skulle partshøres over. Endvidere fremgår det af skemaet, at der i alle sager er truffet afgørelse i genoptagelsessagen inden for ca. 2 ½ måned fra det tidspunkt, hvor Udlændingestyrelsen besluttede at foretage en egentlig partshøring i sagerne, dvs. fra beslutningen om at genoptage sagerne den 28. april 2016.

Hertil kommer, at det fremgår af skemaet, at der i "nye" sager - dvs. sager, hvor parterne er ankommet til Danmark, efter de nye partshøringsprocedurer blev fastlagt den 2. juni 2016 - er truffet afgørelse i sagerne inden for ca. 1 måned. Dette skal også ses i lyset af, at par skal indkvarteres sammen, mens deres sag bliver vurderet af Udlændingestyrelsen, hvis der foreligger helt særlige omstæn-digheder, jf. pkt. 2.1.1 i Udlændingestyre lsens retningslinjer af 1. juli 2016.

Det fremgår desuden af Udlændingestyrelsens besvarelse til ombudsmanden af 29. juni 2016, at Udlændingestyrelsen tilstræber at træffe afgørelser hurtigt i sa-gerne, og at dette bl.a. indebærer, at styrelsen prioriterer sagernes behandling højt, og at der i Kontoret for Indkvarteringsvilkår (tidligere Forsørgelseskontoret) i styrelsen er etableret et særligt team på 3 medarbejdere til behandlingen af sa-gerne.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at styrelsen pr. 3. november 2016 ikke har nogen verserende sager om adskilt indkvartering af visse asylansøgerpar.

3. Ministeriet har ikke bemærkninger til skemaets oplysninger om Udlændingesty-relsens revurderinger af sager omfattet af indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016.

Ministeriet skal generelt bemærke, at Udlændingestyrelsen i tilfælde, hvor den separate indkvartering konkret måtte være af længere varighed, vil have pligt til løbende at revurdere afgørelsen om den separate indkvartering. Det samme gæl-der, hvis konkrete grunde i øvrigt tilsiger, at afgørelsen revurderes løbende.

Ministeriet skal desuden bemærke, at parrene vil have mulighed for at søge om genoptagelse af deres indkvarterings-sag på et hvilket som helst tidspunkt, og at myndighederne, såfremt betingelserne for genoptagelse er opfyldt, også i disse tilfælde således vil skulle foretage en fornyet vurdering under inddragelse af Danmarks internationale forpligtelser.

Med venlig hilsen

Jesper Gørl
Kontorchef

Par nr.	Registreret alder (pr. 10/2-16)		Dato for beslutning om adskillelse	Dato for første sagsskridt i genoptagelsessag	Afgørelse i genoptagelsessag		Dato for første sagsskridt i revurderingssag	Afgørelse i revurderingssag		Udgået – ikke længere omfattet af instruksen (dato + begrundelse)
	M	K			Dato	+/- sammenført, og evt. dato		Dato	+/- sammenført, og evt. dato	
1	29	17	Ej adskilt (vurderet at være uforeneligt med Danmarks internationale forpligtelser at indkvartere parret hver for sig).							10. juni 2016 – K fyldte 18 år.
2	20	17	Ej adskilt (overgik til integration inden der kunne træffes beslutning).							1. marts 2016 – Overgået til integration.
3	27	17	Ej adskilt (Den pågældende fyldte 18 år inden der blev truffet beslutning i sagen. Den pågældende var samtidig under aldersvurdering).							12. april 2016 – Aldersændring, K over 18 år gammel.
4	20	17	Ej adskilt (vurderet at være uforeneligt med Danmarks in-	17. juni 2016	6. juli 2016	+ tilladelse til fortsat samlet indkvartering.				

7	23	17	17	16	8	7	7. juli 2016	Ej sammenført.	26. september 2016	31. oktober 2016	+ sammenført, 3. november 2016	1. juni 2016 – Overgået til integration.	
8	17	16	15	15	9	17	20. juni 2016 (ejgenoptagelse)	13. maj 2016 i forbindelse med, at styrelsen den 27. april 2016 registrerede M som værende over 18 år gammel. Indtil dette tidspunkt var begge parter registreret som uledsagede mindreaktige, og kunne derfor ikke – i lighed med, hvad der gjaldt før indkvarteringsinstruksen - indkvarteres sammen.	7. juli 2016	20. juni 2016 (ejgenoptagelse)	13. maj 2016 i forbindelse med, at styrelsen den 27. april 2016 registrerede M som værende over 18 år gammel. Indtil dette tidspunkt var begge parter registreret som uledsagede mindreaktige, og kunne derfor ikke – i lighed med, hvad der gjaldt før indkvarteringsinstruksen - indkvarteres sammen.	Indtil den 8. juni 2016 var begge parter registreret som uledsagede mindreaktige, og kunne derfor ikke – i lighed med, hvad der gjaldt før indkvarteringsinstruksen - indkvarteres sammen.	Den 8. juni 2016 blev begge parter registreret som over 18 år gamle, og var derfor ikke omfattet af instruksen.

14	24	14	Har aldrig været indkvarteret sammen								indkvarteret adskilt fra M. Oplysningen blev bekræftet af K's personlige repræsentant den 22. juni 2016.
15	20	15	16. februar 2016								1. maj 2016 – K overgik til integration.
16	20	15	Parret var den 10. februar 2016 allerede indkvarteret separat, idet H var i døgnophold på [REDACTED]								1. maj 2016 – Overgået til integration. 1. april 2016 – Aldersændring, K over 18 år gammel, hvorefter parterne fik mulighed for at flytte sammen.
17	24	17	Har aldrig været indkvarteret sammen. Styrelsen godkendte den 16. februar 2016 K's ansøgning af 19. januar 2016 om privat indkvartering hos K's moder.								1. maj 2016 – K er overgået til integration.
18	25	15	16. februar 2016								3. oktober 2016 – Overgået til integration.
19	28	16	16. februar 2016							Ej sammenført.	1. juli 2016 - Overgået til integration.
20	23	17	16. februar								14. maj 2016 – K fyldte 18

30	26	17	25. februar 2016	16. juni 2016	8. juli 2016	+ sammenført, 12. juli 2016.				
31	30	17	25. februar 2016	17. juni 2016	6. juli 2016	+ sammenført, 11. juli 2016.				
32	27	15	3. juni 2016							Indtil den 3. juni 2016 var parret ikke omfattet af indkvarteringsinstruksen, idet de pågældende var registreret som søskende. Udlændingestyrelsen blev den 3. juni 2016 underrettet om, at K og M ikke er søskende, men ægtefæller, og at K ikke ønskede at leve sammen med M.
33	17	16	21. juni 2016	21. juni 2016 (ej genoptagelses-sag)	22. juli 2016	Ej tilladt fælles indkvartering hos M's forældre.	12. oktober 2016	31. oktober 2016	+ sammenført hos M's forældre, 2. november 2016.	
34	23	17	19. juli 2016	20. juli 2016 (ej genoptagelses-sag).	4. august 2016	Ej sammenført.				15. august 2016 – Aldersændring. K er herefter 18 år gammel, hvorefter parterne fik mulighed for at flytte sammen.

Ministeren

Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

26. september 2016

Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget har den 29. juni 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 771 (alm. del) efter ønske fra Josephine Fock (ALT) til udlændinge-, integrations- og boligministeren, som hermed besvares endeligt.

Spørgsmål nr. 771:

Ministeren bedes - i forlængelse af samråd i Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 23. juni 2016 om indkvartering af asylsøgende par, jf. samrådspm. AJ - redegøre for, om det asylsøgende par vil være adskilt i hele sagsbehandlingsperioden - også selvom dette måtte være i strid med den mindreåriges udtrykkelige ønske - eller om parret, efter en betækningsperiode for den mindreårige og efter fælles ønske, har mulighed for at være indkvarteret sammen under en del af sagsbehandlingsperioden?

Svar:

Indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016 indebærer, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Finder Udlændingestyrelsen efter en konkret og individuel vurdering, at det vil være i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om bl.a. retten til respekt for familielivet eller FN's Konvention om Barnets Rettigheder at indkvartere parterne hver for sig, skal parret dog indkvarteres sammen.

Udlændingestyrelsen udstedte den 1. juli 2016 retningslinjer til operatørerne for indkvartering af mindreårige asylansøgere, som har indgået ægteskab eller er samlevende med en person, som opholder sig i Danmark. Retningslinjerne redegør nærmere for bl.a. proceduren i forbindelse med den første indkvartering på asylcentret.

Det fremgår af retningslinjerne bl.a., at mindreårige ægtefæller eller samlever i forbindelse med den første indkvartering på modtagecenter skal indkvarteres hver for sig, medmindre der foreligger helt særlige omstændigheder. Det fremgår endvidere, at indkvarteringsoperatøren hurtigst muligt, efter det er konstateret, at der på centeret opholder sig en mindreårig ægtefælle eller samlever, skal orientere Udlændingestyrelsen, som i forbindelse med orienteringen på baggrund af en konkret vurdering vil beslutte, om parterne indledningsvist skal indkvarteres hver for sig. I de tilfælde, hvor parterne indkvarteres adskilt imod deres ønske, vil Udlændingestyrelsen efterfølgende træffe en egentlig afgørelse vedrørende indkvarteringen på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at Udlændingestyrelsen i overensstemmelse hermed siden den 2. juni 2016 af egen drift har genoptaget de sager, hvor parterne er adskilt mod deres ønske.

Udlændingestyrelsen har endvidere oplyst, at Udlændingestyrelsen har truffet fornyet afgørelse i en række sager i perioden fra den 6. juli 2016 til den 3. august 2016. I nogle af disse sager er det vurderet, at det ikke vil være foreneligt med Danmarks internationale forpligtelser at opretholde den separate indkvartering, hvorfor disse par har fået tilbud om at blive indkvarteret sammen. Hertil kommer i øvrigt, at Udlændingestyrelsen i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at bl.a. følgende momenter er indgået i den konkrete og individuelle vurdering, som styrelsen har foretaget: parternes alder, herunder hvor stor aldersforskellen er, den mindreåriges modenhed, om parret har børn sammen, om der foreligger et element af tvang, og om der i øvrigt foreligger helt særlige omstændigheder, f.eks. i visse tilfælde af sygdom.

Inger Støjberg

/

Jesper Gori

Ministeren

Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget har den 30. september 2016 stillet følgende spørgsmål nr. 1008 (alm. del) efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL) til udlændinge-, integrations- og boligministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 1008:

Af svaret på UUI alm. del - spørgsmål 771 fremgår, at Udlændingestyrelsen "i et mindre antal sager har besluttet, at der heller ikke indledningsvist skulle ske indkvartering hver for sig". Vil ministeren oplyse, hvor mange sager det drejer sig om, og hvilke faktuelle forhold der konkret var udslagsgivende for, at styrelsen konkret valgte at undlade at gennemtvinge en separat indkvartering?

Svar:

Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Udlændingestyrelsen, der har oplyst følgende:

"Som det fremgår af besvarelsen af 26. september 2016 af spørgsmål nr. 771 (Alm. del), stillet af Udlændinge-, Integrations- og Boligudvalget den 29. juni 2016, indebærer indkvarteringsinstruksen af 10. februar 2016, at mindreårige som udgangspunkt ikke må være indkvarteret på samme asylcenter som deres voksne ægtefælle eller samlever.

Udlændingestyrelsen foretager allerede ved den første indkvartering en vurdering af, om der foreligger helt særlige omstændigheder, der tilsiger, at parret allerede ved ankomsten skal indkvarteres sammen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis parret har børn, forældrene er traumatiserede, og relevante fagpersoner vurderer, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for børnene er afhængig af, at begge forældre bor sammen med børnene, også under den indledningsvise indkvartering.

Konkret har Udlændingestyrelsen for så vidt angår fem par pr. 28. oktober 2016 vurderet, at indledningsvis separat indkvartering ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser. Disse fem par har således aldrig været indkvarteret hver for sig.

I de nævnte sager er der lagt vægt på bl.a. oplysninger om traumatisering hos familien. Har relevante fagpersoner vurderet, at den fortsatte forældreevne og omsorg over for et pars børn har været aldeles afhængig af, at begge forældre boede sammen med børnene, er dette ligeledes indgået med betydelig vægt. Endvidere er et enkelt par blevet indkvarteret sammen under henvisning til, at parret havde fået dispensation til at indgå ægteskab i Danmark."

Inger Støjberg

/

Jesper Gori

AktID 252501 – dok1:

Til: Statsministeriet (stm@stm.dk)
Cc: Mette Jønck (mjøn@uim.dk)
Fra: Uffe Toudal Pedersen (utp@uim.dk)
Titel: Fwd: Mailkopi af barnebrudesag
Sendt: 11-12-2016 17:40:39
Bilag: Vejledning til US vedr. indkvartering - barnebrudenotatet.pdf; ATT00001.htm;

Hej Christian

Du får hele sagen (jeg kan ikke finde ud af at skille vejledning ud). Vejledning er vejledning og tack changes er endelige men kan ses i den version, som du får. Ministeroversendelsesbrev ligger lige efter vejledning. Der er et par skarpe parenteser, som hæves i endelig udgave.

I får for god ordens skyld kopi af hele sagen, når den er sendt over.
Vh Uffe

Sendt fra min iPad